

19.12.2011

Kansainvälinen palkkaverovertailu 2011

Minna Punakallio

TIIVISTELMÄ

Veronmaksajain Keskusliitto on tutkinut työn verotusta Suomessa ja 16 muussa OECD-maassa vuodesta 1995 lähtien. Vuonna 2004 uutena vertailumaana mukaan otettiin Viro. Vertailumaiden joukkoon kuuluu Suomen kaltaisia kehittyneitä maita Euroopasta sekä Euroopan ulkopuolelta. Selvityksessä käsitellään neljään esimerkkipalkkaan näissä maissa kohdistuvaa työntekijän verotusta, lisätulon marginaaliverotusta sekä palkkasidonnaisia veronluonteisia työnantajamaksuja. Esimerkkipalkat ovat tänä vuonna 25 000 euroa, 38 400 euroa, 59 000 euroa ja 125 100 euroa. Perheettömien palkansaajien lisäksi selvityksessä tarkastellaan myös kaksilapsisten perheiden verotusta.

Suomen palkkaverotus on kilpailukykyistä pienillä ja keskisuurilla palkoilla eurooppalaisessa vertailussa. Pienimmän esimerkkipalkan verotus alittaa Euroopan keskimääräisen tason jo selvästi, ja suomalaisittain keskituloisen työn verotus on vertailun muiden Euroopan maiden tasolla. Ero kansainväliseen tasoon kasvaa kuitenkin palkan noustessa. Suomessa hyvätuloista työntekijää verotetaan noin kahdesta viiteen prosenttiyksikköä ankarammin kuin muissa Euroopan vertailumaissa keskimäärin. Ero Euroopan ulkopuolisiin maihin kasvaa yli 10 prosenttiyksikköön.

Selvityksen alimman esimerkkipalkan marginaaliveroaste eli tulojen lisäykseen kohdistuva verotuksen kiristyminen Suomessa alittaa Euroopan muiden vertailumaiden keskiarvon 2,3 prosenttiyksiköllä. Lisätulon verotus kohoaa kuitenkin 44 prosentin tuntumaan jo 25 400 euron palkkatuloilla. Kireä marginaaliverotus onkin tyypillistä tämän rajan ylittävälle palkkatuloille. Lisätulojen verotus on kireää kaikilla palkkatasoilla Euroopan ulkopuolisiin maihin verrattuna.

Suomalaiset työnantajamaksut ovat kansainvälistä keskitasoa, keskimäärin 22,6 prosenttia bruttopalkasta. Esimerkiksi Virossa ja Ruotsissa työnantajamaksut ovat selvästi Suomea suurempia, Norjassa selvästi pienempiä ja Tanskassa ne ovat lähes olemattomia.

Euroopan velkakriisi on jättänyt jälkensä useiden Euroopan maiden veropolitiikkaan. Hyvin monissa maissa on kiristetty arvonlisäverotusta ja muita välillisiä veroja sekä päätetty erilaisista säästöistä. Joissakin maissa on kiristetty myös työn verotusta. Veronkiristykset ovat tällöin kohdistuneet varsin korkeille tulotasoille. Valtaosassa vertailumaita työn verotus on pysynyt kuitenkin ennallaan.

Tutkimuksen on tehnyt Veronmaksajain Keskusliiton pääekonomisti Minna Punakallio. Suuri osa veroprosenteista on laskettu kansainvälisessä tilintarkastus- ja verokonsultointitoimistossa PricewaterhouseCoopersissa Veronmaksajain Keskusliiton toimeksiannosta.

SISÄLLYSLUETTELO

TIIVISTELMÄ.....	1
SISÄLLYSLUETTELO.....	2
1 JOHDANTO.....	4
1.1 Työn verotukseen liittyviä käsitteitä.....	4
1.2 Selvityksen vertailumaat.....	4
1.3 OECD:n selvitys keskivertotyöntekijän tuloveroista.....	5
1.4 Vertailun palkkarakenne ja perhetyypit.....	6
1.5 Vertailussa käytetyt veroperusteet.....	8
1.6 Palkkatulojen muuntaminen eri valuutoiksi.....	10
2 KOKONAISVEROASTE JA VEROASTEEN RAKENE.....	11
2.1 Kokonaisveroasteet.....	11
2.2 Verorakenne ja työn verotus.....	12
3 VERTAILUMAIDEN VEROMUUTOKSET 2011.....	14
3.1 Verotus selvitykseen kuuluvissa euromaissa.....	14
3.2 Verotus vertailun muissa Euroopan maissa.....	23
3.3 Verotus vertailun Euroopan ulkopuolisissa maissa.....	29
3.4 Yhteenveto vertailumaiden veropolitiikasta.....	33
4 TYÖN VEROTUS VUONNA 2011.....	37
4.1 Palkansaajan tuloveroprosentit.....	37
4.2 Palkansaajan marginaaliverotus.....	42
4.3 Työnantajan sosiaalivakuutusmaksut.....	45
4.4 Palkkaverokiila – työvoimakustannukseen kohdistuvat palkkasidonnaiset verot yhteensä.....	47
5 PALKKAVEROTUS POHJOISMAISSA, VIROSSA, SAKSASSA JA BRITANNIASSA .	50
6 LOPUKSI.....	58
LÄHTEET.....	59

LIITTEET:

- Liite 1** Vertailun palkkatulot eri valuutoissa.
- Liite 2** Vertailumaiden keskeisiä veromuutoksia
- Liite 3.1** Tuloveroasteet 2011, yksinäinen palkansaaja ja yhden työssäkäyvän vanhemman palkansaajaperhe.
- Liite 3.2** Tuloveroasteet 2011, kahden työssäkäyvän vanhemman palkansaajaperhe.
- Liite 4.1** Lisätulon marginaaliveroasteet 2011, yksinäinen palkansaaja ja yhden työssäkäyvän vanhemman palkansaajaperhe.
- Liite 4.2** Lisätulon marginaaliveroasteet 2011, kahden työssäkäyvän vanhemman palkansaajaperhe.
- Liite 5** Työnantajan sosiaalivakuutusmaksut 2011.
- Liite 6.1** Palkkaverokiila eli verojen yhteenlaskettu osuus työvoimakustannuksista 2011, yksinäinen palkansaaja ja yhden työssäkäyvän vanhemman palkansaajaperhe.
- Liite 6.2** Palkkaverokiila eli verojen yhteenlaskettu osuus työvoimakustannuksista 2011, kahden työssäkäyvän vanhemman palkansaajaperhe, kaksi lasta.

1 JOHDANTO

1.1 Työn verotukseen liittyviä käsitteitä

Työn välittömiä veroja ovat työntekijöiden palkastaan maksamat tuloverot sekä veronluonteiset sosiaalivakuutusmaksut, työnantajan maksamat palkkasidonnaiset ja veronluonteiset sosiaalivakuutusmaksut sekä joissakin maissa työnantajan maksamat koko palkkasummaan sidotut työnantajamaksut.¹

Verotus vaikuttaa työn hintaan kolmea kautta: työnantajan palkkasidonnaisina, veronluonteisina sosiaalivakuutusmaksuina, työntekijän palkkasidonnaisina veroina ja veronluonteisina maksuina sekä työntekijän kulutuksessaan maksamina välillisinä veroina. Nämä tekijät muodostavat palkkatulon kokonaisverokiilan.

Palkkaan sidotut verot ja veronluonteiset maksut muodostavat suurimman osan verokiilasta. Usein verokiilasta puhuttaessa tarkoitetaan vain työntekijän ja työnantajan maksamia palkkasidonnaisia veroja ja veronluonteisia maksuja. Myös tässä selvityksessä keskitytään työn välittömien verojen kansainväliseen vertailuun, eli siihen osaan kokonaisverokiilaa, josta kulutusverojen osuus on jätetty pois. Tätä verokiilan osaa kutsutaan palkkaverokiilaksi.

Verokiilalla on olennainen osansa talousteoreettisessa tutkimuksessa. Toisaalta verokiilan kaventamisen ajatellaan lievittävän palkankorotusvaatimuksia, alentavan työn hintaa ja siten lisäävän työllisyyttä. Toisaalta verokiilan leikkauksen ajatellaan nostavan ostovoimaa ja parantavan kulutuskysyntää.

Veronmaksajain Keskusliitto on jo seitsemäntoista vuoden ajan seurannut verokiilan ja palkkaverotuksen kehitystä Suomessa (ks. esim. Kurjenoja 1998, 2003, 2007 ja Lehtinen 1995a ja 1995b). Kokonaisverokiila on Suomessa kaventunut 1990-luvun huippuvuosiin verrattuna ennen kaikkea siksi, että tuloverotusta on kevennetty.

1.2 Selvityksen vertailumaat

Veronmaksajain Keskusliitto on tutkinut 17 maan palkkaverotuksen tasoa vuodesta 1995 lähtien (ks. Lehtinen 1995b). Alkuperäiset maat ovat Alankomaat, Belgia, Espanja, Italia, Itävalta, Ranska, Saksa, Suomi, Britannia, Norja, Ruotsi, Sveitsi, Tanska, Australia, Japani, Kanada ja Yhdysvallat. Selvitykseen valittiin Suomen kaltaisia pitkälle kehittyneitä markkinatalousmaita, jotka olivat Suomen tärkeitä vientimaita. Lisäksi mukaan otetuissa maissa luonnollisten henkilöiden tulovero-

¹ Näitä viimeksi mainittuja työnantajamaksuja ei Suomessa peritä.

tus ja sosiaalivakuutusmaksut muodostivat merkittävän osan kertyneistä verotuloista. Pohjoisen Euroopan maat ovatkin vertailujoukossa kattavasti edustettuina. Vuonna 2004 maiden joukkoon otettiin mukaan myös Viro, joten vertailumaiden lukumäärä kohosi 18 valtioon eri puolilla maailmaa.

Nyt selvityksessä on mukana kaikkiaan kaksitoista Euroopan unionin jäsenmaata (joista yhdeksän on euromaata), kaksi Euroopan unionin ulkopuolista eurooppalaista maata sekä neljä Euroopan ulkopuolista maata. Vertailumaiden joukko on erilainen kuin laajemmissa EU:n tai OECD-maiden vertailuissa. Toisaalta Veronmaksajain Keskusliiton elintasoltaan samankaltaisten maiden kansainvälinen vertailu sopii hyvin juuri globaaliin palkkaverovertailuun. Se myös täydentää EU-tai OECD-maiden tilastoja ajantasaisemmillä tiedoilla.

1.3 OECD:n selvitys keskiwertotyöntekijän tuloveroista

OECD on jo pitkään selvittänyt keskipalkkaisen työntekijän verorasitusta eri jäsenmaissa. Tuorein julkaistu selvitys koskee vuosia 2009–2010 (OECD 2011b). OECD:n laskelmien veroperusteet ovat siis vanhempia kuin tässä selvityksessä.

Toinen keskeinen ero Veronmaksajien ja OECD:n selvitysten välillä on laskelmien pohjana olevissa tulotiedoissa. OECD:n lähtökohtana on keskituloisen palkansaajan vuosipalkka kussakin maassa. Tulotasoa ei siten ole vakioitu maiden välillä, vaan palkansaajien verotusta verrataan kunkin maan paikallisella palkkatasolla. Veronmaksajien selvityksessä tarkastellaan samaa palkkatasoa, joka muunnetaan markkinakurssein eri maiden valuutoiksi.

OECD:n selvityksessä tarkasteltavien palkkojen väliset erot ovat melko pieniä. Perheettömällä työntekijällä työn verotus lasketaan keskipalkan lisäksi 67 ja 167 prosenttia keskipalkasta ansaitseville. Suurituloisimman työntekijän palkka ei OECD:n selvityksessä ulotu tuloveroasteikon ylimpään marginaaliin kuuluviin palkkoihin Suomessa eikä kaikissa muissakaan vertailumaissa. Aikaisemmin ero ylimpään marginaaliluokkaan oli varsin suuri, mutta vuonna 2010 suurituloisen esimerkkipalkka (64 041 euroa) on kuitenkin jo erittäin lähellä valtion tuloveroasteikon ylintä tuloarajaa (66 400 euroa).

OECD:n ja Veronmaksajien selvitysten välisistä eroista huolimatta tuoreimman OECD:n selvityksen antama kuva keskimääräisen kokoaikatyötä tekevän työntekijän verotuksesta on samankaltainen kuin Punakallion (2010) samalta vuodelta tekemässä selvityksessä. Molemmissa vertailuissa keskituloista perheetöntä palkansaajaa verottaa ankarimmin Belgia. Muita kireitä verottajia ovat Saksa, Tanska ja Itävalta. Veronmaksajien vertailujoukkoon kuuluvien 18 maan joukossa Suomi oli OECD:n mukaan viime vuonna seitsemänneksi ankarin perheettömän keskituloisen palkansaajan verottaja. Sijoitus oli sama myös Punakallion selvityksessä.

OECD:n selvityksessä Suomen keskipalkka (38 425 €) on hieman Veronmaksajien vertailua (37 400 €) korkeampi.

OECD on ulottanut laskelmansa koskemaan myös erituloisia palkansaajia sekä kahden tulonsaajan lapsiperheitä. OECD:n selvitykseen sisältyy verotuksen lisäksi myös tietoja kotitalouksien saamista tulonsiirroista, jotka on tässä rajattu tarkastelelujen ulkopuolelle.

1.4 Vertailun palkkarakenne ja perhetyypit

Jotta tuloverotuksen tasosta ja Suomen suhteellisesta asemasta palkkaverokilpailussa saisi kattavan kuvan, tässä selvityksessä tarkastellaan palkkatuloilla elävää työntekijää neljällä eri tulotasolla. Pienin palkkataso on uskottavasti pääasiallinen toimeentulon lähde yksinäiselle kokoaikatyötä tekeväälle palkansaajalle, joten se asettuu varsin korkealle tasolle. Tulonsiirtoja ei tässä selvityksessä tarkastella.

Seuraamalla tuloveroasteen muutoksia tulotason noustessa saadaan käsitys kunkin maan tuloverotuksen progressiosta. Selvityksen toiseksi alin palkkataso, 38 400 euroa, vastaa talouden keskipalkkaa Suomessa tänä vuonna. Alin palkkataso on noin 65 prosenttia keskipalkasta ja toiseksi alin taso noin 65 prosenttia toiseksi ylimmästä palkkatasosta. Tarkasteltavan palkkahaitarin ylin esimerkkipalkka on viisinkertainen alimpaan palkkatasoon verrattuna. Tuloverotuksen kireyttä selvityksen eri maissa on tarkasteltu tällä palkkarakenteella vuodesta 2002.

OECD-maiden keskipalkat vuodelta 2010 löytyvät liitteestä 1. Viron, Espanjan ja Italian keskipalkat ovat selvästi pienempiä kuin selvityksessä käytettävä toiseksi alin vertailupalkka. Sen sijaan esimerkiksi Norjassa, Sveitsissä ja Tanskassa keskimääräinen palkka ylittää selvityksessä käytettävän toiseksi alimman esimerkkipalkkatason. Itävallassa, Ruotsissa ja Britanniassa keskipalkka on varsin lähellä Suomen keskipalkkaa.

Vertailun ylin palkkataso, 125 100 euroa vuodessa, on suomalaisittain varsin korkea. Korkeimpaan mahdolliseen marginaaliveroprosenttiin Suomessa (56,8 %) päädytään jo 74 000-93 000 euron verotettavilla vuosituloilla², sillä valtion tuloveroasteikon ylin asteikkoluokka alkaa 68 200 euron ylittävistä verotettavista tuloista.³ Monissa maissa palkkahaitari on kuitenkin leveämpi kuin Suomessa, joten riittävän korkea ylin palkkataso on kansainvälisessä vertailussa järkevää. Taulukossa 1.1 esitetään selvityksessä käytetyt palkkatasot perhetyypeittäin.

² Marginaaliveroprosentti on korkeimmillaan tällä tulovälillä kunnallisverotuksen ansiotulovähennyksen ja työtulovähennyksen poistumisen vuoksi. Selvityksen ylimmän esimerkkipalkan marginaaliveroprosentti on hieman matalampi.

³ Ylin 125 100 euron esimerkkipalkkataso ylittää reilusti tuloveroasteikon ylimmän tuloaluokan alarajan monissa maissa. Esimerkiksi Ruotsissa ylimmän tuloaluokan alaraja on 548 300 SEK (noin 55 100 euroa) ja Belgiassa 35 060 euroa. Osassa maita valtion tuloveroasteikon ylin tuloaluokka on sen sijaan hyvin korkealla. Saksassa se alkaa vasta 250 730 eurosta, Yhdysvalloissa 379 150 USD:sta (noin 277 200 euroa) ja Sveitsissä 751 300 Sveitsin frangista (noin 513 500 euroa).

TAULUKKO 1.1 Selvityksen palkkatulot vuonna 2011, euroa/vuosi.

Yksinäinen henkilö ja yhden tulonsaajan perhe	
	25 000
	38 400
	59 000
	125 100
Kahden tulonsaajan perhe	
	25 000 + 38 400 = 63 400
	38 400 + 59 000 = 97 400
	59 000 + 125 100 = 184 100

Yllä esitetyllä palkkarakenteella kuvataan siis tuloverojärjestelmän progressiivisuutta meillä ja muualla eikä tyypillisten esimerkkipalkansaajien verotusta. Valittulle palkkarakenteelle löytyy toki myös vastinetta suomalaisessa palkansaajakentässä (Tilastokeskus).

Alin esimerkkipalkka asettuu hyvin lähelle esimerkiksi

- yksityisen sektorin myyjän,
- kokkien ja tarjoilijoiden,
- sanomalehtien jakajan,
- vartiointityöntekijän taikka esimerkiksi
- kuntasektorin kiinteistöhoitajan tai
- sairaala- ja laitospulaisen mediaanipalkkaa.

Toiseksi alinta palkkatasoa vastaavat esimerkiksi

- myyntiedustajan,
- liike-elämän ja hallinnon asiantuntijoiden mediaanipalkat,
- sekä kuntasektorilla esimerkiksi koulupsykologin,
- hallinnon erityisasiantuntijan tai
- ympäristötarkastajan mediaanipalkat.

Toiseksi ylimmän esimerkkipalkan suuruisia mediaanipalkkoja on esimerkiksi

- yksityisellä sektorilla lainopillisilla asiantuntijoilla ja
- teollisuuden tuotantojohtajilla,
- kuntasektorilla peruskoulun rehtorilla tai
- hallintojohtajilla,
- valtiolla kehittämisspääliköllä tai
- terveydenhuollon erityisasiantuntijoilla.

Ylimmälle palkkatasolle yltävät esimerkiksi

- yksityisen sektorin johtajien ylin palkkadesiili,
- kuntasektorin johtajaylilääkäreiden kokonaisansioiden keskiarvo,
- kuntien opetustoimen johtajan tai
- valtiolla hallinto- tai oikeusneuvoksen ylin palkkadesiili.

Yksinäisen tulonsaajan lisäksi palkkaveroselvityksessä tarkastellaan kaksilapsista perhettä, jossa lasten iät ovat 5 ja 7 vuotta.⁴ Lapsiperheissä joko toinen puoliso on täysin tuloton tai molemmat vanhemmat ovat palkkatyössä. Yhden tulonsaajan perhe on monissa maissa yleisempi perhetyyppi kuin Suomessa, jossa 15–64-vuotiaiden naisten työllisyysaste vuoden 2011 kolmannella neljänneksellä oli 68,6 prosenttia. Miesten vastaava työllisyysaste oli samalla aikavälillä 70,9 prosenttia. Suomen kannalta on mielekästä tarkastella perhettä, jossa molemmat vanhemmat ovat palkkatyössä, mutta yhden tulonsaajan perhe kuvaa paremmin perheiden verotusta monissa muissa maissa.⁵

1.5 Vertailussa käytetyt veroperusteet

Laskelmissa tarkastellaan kaikkia palkkatuloihin kohdistuvia tuloveroja ja veronluonteisia maksuja kussakin maassa. Tältä osin laskelmien lähtökohta on sama kuin OECD:n selvityksessä keskimääräisen palkansaajan tuloverotuksesta eri maissa. Rajausten mukaan kirkollisveroa ei tyypillisesti sisällytetä verolaskelmiin, koska se ei ole pakollinen vero⁶.

Laskelmissa huomioidaan vain viran puolesta automaattisesti tehtävät verovähennykset. Mahdolliset paikalliset tuloverot (kunnallis- tai osavaltioverot yms.) lasketaan yleensä keskimääräistä verokantaa käyttäen. Yhdysvaltojen (Coloradon osavaltio), Kanadan (Ontarion osavaltio) ja Sveitsin (Zürichin kantoni) osalta laskelmat on tehty valitulle esimerkkialueelle, jonka verotaso ei ole poikkeuksellinen ja joka edustaa maan keskitasoa.

Suomen osalta laskelmissa on huomioitu seuraavat palkansaajan maksamat verot ja veronluonteiset maksut: valtion tulovero, kunnallisvero, kirkollisvero, sairausvakuutusmaksun päiväraha- ja sairaanhoitomaksu sekä palkansaajan työeläke- ja työttömyysvakuutusmaksu. Laskelmissa on käytetty vuoden 2011 keskimääräistä kunnallisveroprosenttia, 19,16 % sekä keskimääräistä kirkollisveroprosenttia 1,34 %. Verojen rajaus on kirkollisveroa lukuun ottamatta sama kuin kansantalouden tilinpidossa ja kansainvälisissä verotilastoissa (OECD 2011a, OECD 2011b). Kirkollisvero sisällytetään laskelmiin, koska valtaosa eli vuoden 2010 lopussa 78,1 prosenttia suomalaisista kuului evankelis-luterilaiseen kirkkoon.

Työnantajien sosiaalivakuutusmaksuja tarkasteltaessa veronluonteisiksi tulkitaan kaikki lakisääteiset tai muutoin pakolliset maksut, jotka maksetaan julkisen sektorin organisaatioille sosiaalivakuutusetujen rahoittamiseksi, ja jotka määräytyvät työntekijän palkkatulojen, yrityksen maksaman palkkasumman tai yrityksen työntekijöiden lukumäärän perusteella. Lisäksi veronluonteinen sosiaalivakuu-

⁴ Monessa maassa lasten iät vaikuttavat verotuksen kautta annettavan perhetuen suuruuteen.

⁵ Pelkästään 25 000 euron vuosituloilla eläminen Suomessa ilman tulonsiirtoja on kahden vanhemman ja kahden lapsen perheelle vaikeahkoa. Siksi alin tulotaso yhden tulonsaajan suomalaisilla perheillä ei ole käytännössä kovin realistista, kun mahdollisia tulonsiirtoja ei huomioida.

⁶ Tästä periaatteesta poiketaan kuitenkin sekä Suomen että vertailukelpoisuuden vuoksi myös Ruotsin kohdalla.

tusmaksu ei ole vastikkeellinen, eli suoritetun maksun määrä ei suoraan vaikuta etuuden määrään. Sosiaalivakuutusmaksujen rajausta noudattaa OECD:n verotilastoissaan käyttämää luokitusta (OECD 2011a, OECD 2011b).

Käytännössä varsinkin työnantajien sosiaalivakuutusmaksuihin liittyy monia tulokinnanvaraisuuksia, joten tulokset eri selvityksissä saattavat poiketa jossain määrin toisistaan. Tässä selvityksessä on rajatapauksissa pyritty noudattamaan OECD:n omaksumia käytäntöjä⁷. Työnantajamaksujen suuruuteen vaikuttavat useissa maissa myös oletukset työntekijän ammatista sekä esimerkiksi erilaiset työnantajamaksuille säädetyt verohelpotukset⁸.

Yksityisen työnantajan maksamien sosiaalivakuutusmaksujen yhteismäärä on Suomessa vuonna 2011 keskimäärin 22,6 prosenttia palkasta. Työnantajien lakisääteisiä veronluonteisia sosiaalivakuutusmaksuja ovat työeläke-, tapaturmavakuutus-, työttömyysvakuutus- ja ryhmähenkivakuutusmaksu sekä sairausvakuutusmaksu.

Työnantajan sairausvakuutusmaksu on kaikilta työnantajilta 2,12 % palkasta. Työnantajan palkkasumman mukaan porrastettuna työttömyysvakuutusmaksuna on käytetty yksityisten työnantajien keskimääräistä maksua vuonna 2011 (2,3 %). Eläkemaksuna on käytetty yksityisten työnantajien keskimääräistä TyEL-maksua (17,1 %), työnantajan tapaturmavakuutusmaksua 1,0 % ja työnantajan ryhmähenkivakuutusmaksu 0,071 %. Työnantajan toimialasta ja koosta johtuen todelliset veronluonteiset työnantajamaksut voivat olla suurempia kuin tutkimuksessa käytettävä yksityisten työnantajien keskiarvo. Työnantajan maksut yhteensä nousivat Suomessa 0,29 prosenttiyksikköä vuoteen 2010 verrattuna.

Suomea, Ruotsia ja Viroa koskevat laskelmat on tehty Veronmaksajain Keskusliitossa. Ruotsin laskelmat on tehty Ruotsin verohallinnon eli Skatteverketin verolaskurilla. Muiden maiden osalta verolaskelmat on pienin poikkeuksin laatinut Veronmaksajain Keskusliiton toimeksiannosta kansainvälisen tilintarkastustoi-
misto PricewaterhouseCoopersin Helsingin toimisto.⁹ Pääasiassa laskelmat on tehty kullekin tarkasteltavalle maalle verovuoden 2011 alussa voimassaolevien veroperusteiden mukaan.

⁷ Osa Australian eläketurvasta rahoitetaan työnantajamaksuilla (the Superannuation Guarantee system), mutta yksityisillä rahastoilla, vakuutetun henkilökohtaisilla tileillä ja vakuutetun omilla eläketurvaa koskevilla päätöksillä on järjestelmässä huomattava rooli. Tämän vuoksi Australian työnantajamaksuja ei tässä selvityksessä tulkita veroluonteiseksi sosiaalivakuutusmaksuksi kuten ei OECD:n tilastoissakaan (OECD 2011a, 2011b).

⁸ Ranskan työnantajamaksuja laskettaessa on oletettu, että kahden alimman palkkatason työntekijät eivät ole esimiesasemassa ja kahden ylimmän palkkatason työntekijät ovat. Maksuihin ei ole OECD:n esimerkin mukaisesti sisällytetty paikallisveroa, joka Pariisin alueella on 2,5 prosenttia bruttopalkasta. Esimerkkilaskelmien pienin tulotaso on heinäkuussa 2005 voimaan tulleen maksualennuksen piirissä. Alennuksen vaikutus työnantajamaksuihin on arvioitu laskelmissa.

⁹ Yhdysvaltojen veroprosenttien laskemisessa on hyödynnetty verohallinnon IRS:n sivulta löytyvää laskuria. Ranskan ja Italian sosiaalivakuutusmaksut on laskettu OECD:n, IBFD:n ja PriceWaterhouseCoopersin tietojen perusteella. Perheelisillä Britannian veroprosenteissa on huomioitu ansiotulovähennyksen ja lapsihyvityksen yhteisvaikutus.

1.6 Palkkatulojen muuntaminen eri valuutoiksi

Veronmaksajain Keskusliiton ennen vuotta 2002 tehdyissä palkkaverovertailuissa on tarkasteltu ostovoimaltaan vertailukelpoisia palkkatuloja (esim. Autio 2000, Autio ja Kurjenoja 2001). Vuonna 2002 euron käyttöönoton myötä aikaisempaa käytäntöä muutettiin, ja siirryttiin tällöin kaikkien mukana olevien euromaiden kohdalla euromääräisesti samoihin palkkatasoihin.

Nyt Veronmaksajien palkkaverovertailu kuvaa sitä, kuinka paljon euroja palkan-saajalle jää tuloverojen jälkeen käteen kullakin euromääräisellä tulotasolla. Sitä, mikä on netto- tai bruttopalkan ostovoima eri maissa, ei käsitellä. Samaa periaatetta sovelletaan myös euroalueen ulkopuolisiin maihin. Euromääräiset esimerkiksi palkat on euroalueen ulkopuolisten maiden kohdalla muunnettu sen maan valuutaksi markkinakursseja käyttäen (liite 1). Koska markkinakurssit vaihtelevat päivittäin, myös markkinakursseilla muunnetut valuuttamääräiset palkkatasot vaihtelevat. Euroalueen ulkopuolisten maiden muuntokursseiksi on valittu vuoden 2011 ensimmäisen vuosineljänneksen keskikurssit (Suomen Pankki).

KOKONAISVEROASTE JA VEROASTEEN RAKENE

2.1 Kokonaisveroasteet

Kokonaisveroaste suhteuttaa kaikki julkisen sektorin keräämät verotulot bruttokansantuotteeseen. Mittari kuvastaa julkisen sektorin laajuutta kansantaloudessa. Kokonaisveroasteen tulkintaan liittyy kuitenkin ongelmia erityisesti kansainvälisissä vertailuissa. Eroja maiden välillä synnyttävät muun muassa valtioiden mahdollisuus jakaa julkista tukea joko suorina tukina tai verovähennyksinä sekä tulonsiirtojen verollisuus tai verottomuus. Myös maiden erilaiset tavat rahoittaa eläkkeitä sekä harmaan talouden osuus kansantaloudessa vaikuttavat veroasteen tasoon. Ongelmista huolimatta kokonaisveroaste on laajasti käytetty tunnusluku, josta on olemassa kattavasti tilastotietoa.

Taulukossa 2.1 esitetään vertailumaiden kokonaisveroasteet 1980–2010. Kokonaisveroasteen vieressä on järjestysluku-sarake, joka kuvaa kyseisen maan suhteellista asemaa kokonaisveroasteen perusteella tarkasteltavana vuonna.

Taulukko 2.1 Kokonaisveroasteet selvityksen vertailumaissa 1980–2010. Lähde: Tilastokeskus, OECDiLibrary.

	1980 %		1985 %		1990 %		1995 %		2000 %		2005 %		2010 %	
Tanska	43,0	2	46,1	2	46,5	2	48,8	1	49,4	2	50,8	1	48,2	1
Ruotsi	46,4	1	47,4	1	52,3	1	47,5	2	51,4	1	48,9	2	45,8	2
Belgia	41,3	5	44,3	3	42,0	5	43,5	4	44,7	4	44,6	3	43,8	3
Italia	29,7	12	33,6	11	37,8	9	40,1	9	42,2	8	40,8	8	43,0	4
Ranska	40,2	6	42,8	4	42,0	5	42,9	5	44,4	5	44,1	4	42,9	5
Norja	42,4	4	42,6	5	41,0	7	40,9	8	42,6	7	43,5	6	42,8	6
Suomi	35,8	9	39,8	8	43,7	3	45,7	3	47,2	3	43,9	5	42,1	7
Itävalta	38,9	7	40,8	7	39,7	8	41,4	7	43,0	6	42,1	7	42,0	8
Alankomaat*	42,9	3	42,4	6	42,9	4	41,5	6	39,6	9	38,4	9	38,2	9
Saksa	36,4	8	36,1	10	34,8	12	37,2	10	37,5	10	35,0	12	36,3	10
Britannia	34,8	10	37,0	9	35,5	11	34,0	12	36,3	11	35,7	10	35,0	11
Viro**							36,3		31,0		30,6		34,0	
Espanja	22,6	17	27,6	13	32,5	13	32,1	13	34,2	13	35,7	10	31,7	12
Kanada	31,0	11	32,5	12	35,9	10	35,6	11	35,6	12	33,4	13	31,0	13
Sveitsi	25,2	15	25,8	16	25,8	17	27,7	16	30,0	15	29,2	15	29,8	14
Japani*	25,1	16	27,1	15	29,0	14	26,8	17	27,0	17	27,4	16	26,9	15
Australia*	25,9	14	27,5	14	27,8	15	28,1	14	30,3	14	29,8	14	25,9	16
Yhdysvallat	26,4	13	25,6	17	27,4	16	27,8	15	29,5	16	27,1	17	24,8	17
OECD*	30,9		32,5		33,1		34,8		35,3		35,0		-	

* Viimeisin tieto on vuodelta 2009.

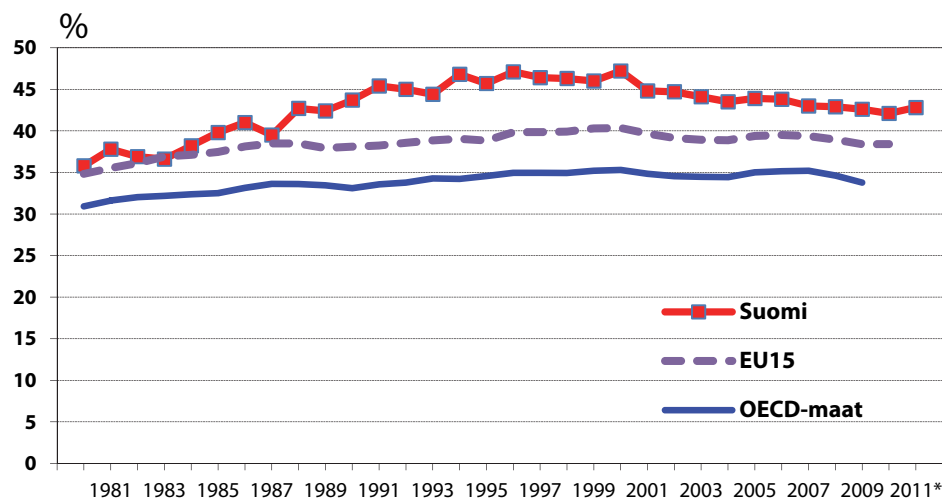
** Viron tiedot vuosilta 1995–2008, Viron järjestyslukua ei verrata muihin maihin.

Kokonaisveroasteet vaihtelevat maiden välillä huomattavasti. Myös yksittäisen maan veroaste vaihtelee eri vuosina veropolitiikasta ja suhdannetilanteesta riippuen. Esimerkiksi Suomen kokonaisveroaste oli vuonna 1985 kahdeksas 17 OECD-maahan vertailussa. 1990-luvun alun talouslama ja sen aikana toteutetut veronkiristykset nostivat Suomen veroasteen kuitenkin vertailumaiden kolmen kireimmän

verottajan joukkoon. Omaa luokkaansa olivat Ruotsi ja Tanska. 1990-luvun alun laman jälkeen talouskasvu ja harjoitettu veropoliittika ovat laskeneet veroastetta. Vuonna 2010 Suomen kokonaisveroaste oli vertailumaiden seitsemänneksi kirein. Veroaste on kuitenkin noin kuusi prosenttiyksikköä korkeammalla tasolla kuin 1980-luvun alussa. Muutoksen yksi osasy löytyy muun muassa eläkerahastojen kartuttamisesta.

Kuvassa 2.1 esitetään Suomen sekä OECD- ja EU-maiden keskimääräisen veroasteen kehitys vuosina 1980–2011. Suomen veroaste on EU- ja OECD-maiden keskimääräistä tasoa korkeampi. EU-maiden veroaste on pysytellyt jo useamman vuoden 40 prosentin tuntumassa. Myös OECD-maiden keskimääräinen veroaste on pysynyt 1990-luvulta lähtien varsin tasaisena, mutta tasoltaan EU-maita keveämpänä. OECD-maiden joukossa on enemmän verotukseen kriittisesti suhtautuvia maita, kuten USA, Kanada ja Meksiko.

Kuva 2.1 Kokonaisveroaste Suomessa sekä EU- ja OECD-maissa keskimäärin 1980–2011. Lähde: OECD, Tilastokeskus, ennuste v. 2011 valtiovarainministeriö.

2.2 Verorakenne ja työn verotus

Valtaosa verotuotoista kerätään OECD-maissa työn verotuksella eli henkilökohtaisella tuloverolla ja työn sivukuluilla. Muita perinteisiä verotuskohteita ovat kulutusverot, yhteisöiltä perittävät tuloverot sekä omaisuusverot. OECD-maiden verorakennetta kuvaavasta taulukosta 2.2 näkyy, että henkilökohtainen tulovero on ollut valtioille pitkään suurin yksittäinen tulonlähde. Sen merkitys on kuitenkin vähentynyt 1990-luvulta lähtien. Toisaalta samaan aikaan työnantajien ja työntekijöiden maksamien sosiaaliturvamaksujen taso on noussut. Työstä perittävien verojen osuus verotuotoista on siten pysynyt 1970-luvulta lähtien melko samana, mutta nykyisin painopiste on siirtynyt sosiaaliturvamaksujen suuntaan. Maiden väliset vaihtelut verorakenteen painotuksissa ovat kuitenkin suuria.

Taulukko 2.2. Verorakenne OECD-maissa keskimäärin: Eri verolajien prosenttiosuus maan kokonaisverotuotoista, %. Lähde: OECD 2011a.

	1965	1975	1985	1995	2009
Henkilökohtainen tulovero	26	30	30	26	25
Yhteisöverot	9	8	8	8	8
Sosiaaliturvamaksut	18	22	22	25	27
Omaisuusverot	8	6	5	5	5
Yleiset kulutusverot, esim. arvonlisävero	12	13	16	19	20
Erityiset kulutusverot, esim. energiaverot	24	18	16	13	11
Muut	3	3	3	4	4
YHTEENSÄ	100	100	100	100	100

Valtaosassa Euroopan maita välittömät verot, välilliset verot ja sosiaaliturvamaksut tuottavat verotuotoista kukin noin kolmanneksen. Tällaisia maita ovat esimerkiksi Itävalta, Saksa ja Italia. Joissakin maissa kuten Pohjoismaissa ja Britanniassa verorakenne painottuu hieman muita kohteita voimakkaammin tuloverotukseen. Erityisen voimakkaasti näin tapahtuu Tanskassa, jossa sosiaaliturvamaksuja ei ole juuri lainkaan. Sosiaaliturvamaksut ovat sen sijaan kireitä muun muassa Alankomaissa ja Ranskassa. Euroopan ulkopuolisissa selvityksen vertailumaissa verorakenne painottuu työn verotukseen. Vielä kehittyvissä kansantalouksissa, kuten esimerkiksi Meksikossa ja Baltian maissa, verorakenne painottuu tyypillisesti kulutuksen verotukseen.

3.1 Verotus selvitykseen kuuluvissa euromaissa

Alankomaat

Veromuutokset pitivät palkkaveron ostovoiman edellisen vuoden tasolla.

Alankomaiden veroaste liikkuu hieman EU:n keskiarvojen yläpuolella. Veroaste ja kaantuu melko tasaisesti välittömien verojen, sosiaaliturvamaksujen ja välillisten verojen kesken. Maan verojärjestelmä on pysynyt rakenteeltaan varsin samankaltaisena vuoden 2001 mittavan verouudistuksen jälkeen (ks. liite 2). Viime vuosina Alankomaiden veropolitiikalla on tavoiteltu talouskasvun edistämistä, verojärjestelmän yksinkertaistamista sekä ympäristön parempaa huomioimista. Alankomaiden ympäristöverotus on yksi Euroopan kattavimmista, sillä maassa on käytössä energia- ja ajoneuvoverojen lisäksi muun muassa vesivero hanavedelle ja pohjavedelle sekä jätevero. Valtiovarainministeriö on kuitenkin esittänyt vesi- ja jäteverojen poistamista vuosina 2012 ja 2013.

Alankomaiden talous on palannut kasvu-uralle kansainvälisen talouskriisin synnyttämän pudotuksen jälkeen, mutta kasvun ennakoitaan jäävän lähivuosina vaimeaksi. Kotimarkkinoilla kysyntää vähentävät matalat palkankorotukset sekä lievästi kohonnut työttömyys. Myös julkinen sektori joutuu toteuttamaan säästöjä kuroakseen umpeen laman aikana kasvanutta rahoitusaliijäämää. Voimakkaimmin vaimea talouskasvu on vaikuttanut asuntomarkkinoihin.

Vuoden 2011 keskeisiä veromuutoksia olivat valtion ansiotuloveroasteikon lieventäminen siten, että palkan ostovoima säilyi edellisen vuoden tasolla sekä yritysverokannan laskeminen puolella prosenttiyksiköllä yli 200 000 euron ylittävistä voitoista. Muita veromuutoksia ovat yli 1 020 000 euron ylittävän asuntotulon verotuksen kiristäminen sekä eräiden lähinnä yritystoimintaan liittyvien vähennysten karsiminen. Toisaalta samalla parannettiin tuotekehitystoiminnan verokannustimia ja alennettiin tilapäisesti omaisuuden varallisuusveroa. Välillisessä verotuksessa kulttuuripalvelut poistettiin alennettujen arvonlisäverokantojen ryhmästä kuluvaan vuoden heinäkuun alusta lähtien. Myös tupakan valmisteveroa korotettiin.

Ansiotulojen ohella Alankomaissa verotetaan myös asumistuloa progressiivisilla veroasteikoilla. Sen sijaan muiden tulolähteiden, tulot huomattavista osakeomistuksista sekä säästöjen ja investointien tuotto, verotus on suhteellista. Huomattavien osakeomistusten tuottoihin sovellettava verokanta on 25¹⁰ ja kolmannen tulolähteen tuoton verokanta on 30.

¹⁰ Efektiivinen veroaste on korkeampi, koska myös jaettavista voitoista yritys maksaa myös yritysveron.

Palkkatuloja verotetaan neliportaisella tuloveroasteikolla, jonka alin marginaaliveroprosentti on 33,00 ja ylin 52 (ks. liite 2). Kahden alimman asteikkoluokan veroprosentit sisältävät kansallisen sosiaalivakuutusmaksun (31,15 % vuonna 2011). Kansallisen sosiaalivakuutusmaksun ohella työntekijät maksavat palkkatuloistaan sosiaaliturvamaksuja¹¹, joita ovat muun muassa tuloista riippuva sairausvakuutusmaksu (7,75 %) ja työkyvyttömyysvakuutusmaksu (5,7 %). Jokainen aikuinen maksaa perusterveydenhuollosta myös kiinteän summan¹², joka kompensoidaan pienituloisille. Lisäksi työnantaja maksaa useita muita työn teettämiseen liittyviä vakuutusmaksuja.

Alankomaissa työn verotusta kevennetään erilaisilla verohyvityksillä. Työntekijät ovat oikeutettuja yleiseen perushyvitykseen sekä työtulohyvitykseen. Vuoden 2010 alusta lähtien palkkatulojen määrä vaikuttaa työtulohyvityksen määrään. Alle 50 287 euron vuosittaisilla palkkatuloilla hyvitys on alle 57-vuotiailla maksimissaan 1 574 euroa ja 1 497 euroa tämän ylittävillä vuosituloilla. Yksinhuoltajavanhemmille, työsäkäyville vanhemmille ja iäkkäämmille verovelvollisille myönnetään lisäksi erillisiä verohyvityksiä.

Perheille, joissa on alle 18-vuotiaita lapsia, myönnetään lapsilisää. Lapsilisän määrä riippuu lapsen iästä ja tietyissä tapauksissa myös perheen koosta. Matalammilla vuosituloilla lapsilisää kasvatetaan tulosidonnaisella osalla. Puolisoihin verotetaan yksilöllisesti heidän omista tuloistaan, mutta tiettyjen tulojen (kuten asuntotulo) ja kustannusten (lastenhoitomenot) kohdalla puolisoit saavat itse päättää erien keskinäisestä jakamisesta. (International Bureau of Fiscal Documentation 2011a ja 2011b, European Commission 2011.)

Belgia

Tuloverotukseen tehtiin vuonna 2011 vain vähäisiä muutoksia.

Belgia on korkean kokonaisveroasteen maa, jossa pääosa veroista kerätään palkansaajien ja yritysten tuloveroilla. Kulutusverojen merkitys maan verorakenteessa on EU-maiden vähäisimpiä. Tuloverotusta uudistettiin Belgiassa laajalla ohjelmalla vuosina 2000–2006, mutta verouudistus kevensi työn verotusta tosiasiallisesti vain hieman lähinnä työnantajien sosiaalivakuutusmaksujen kautta.

Viime vuosina Belgian veropolitiikka on ollut varsin elvyttävää, sillä alennettuja arvonlisäverokantoja on laajennettu sekä erilaisia tuloverovähennyksiä on kasvatettu. Kansainvälisen talouskriisin lieveilmiöt ovatkin vasta viime kuukausina vaikuttaneet voimalla Belgiaan maan laajasta pankkisektorista ja julkisen sektorin suuresta velasta huolimatta. Belgian talouspolitiikan keskeisiä haasteita ovat julkisen sektorin velkaantumisen kääntäminen laskuun ja maan heikkenevän kilpailukyvyn nostaminen. Vuoden 2011 veromuutokset olivat vähäisiä. Tyypillisen palkansaajien tuloverotus pysyi suurin piirtein edellisen vuoden tasolla.

¹¹ Työntekijän sosiaalivakuutusmaksut ovat eri maksuja kuin kansalliset sosiaaliturvamaksut.

¹² Perusterveysmaksu on keskimäärin noin 1 012 euroa vuodessa. Vastikkeellisuuden vuoksi sitä ei lueta veroksi tässä selvityksessä, kuten ei myöskään esim. OECD:n julkaisuissa.

Verovelvollisen työtuloja verotetaan Belgiassa progressiivisella valtion tuloveroasteikolla (ks. liite 2). Veroasteikko on erittäin kireä jo varsin matalilla verotettavilla tuloilla. Kunnilla voi olla suhteellisesti määräytyviä paikallisia lisämaksuja tai ne voivat myöntää ylimääräisiä verohelpotuksia. Kunnallisten lisäverojen keskiarvo on noin 7,4 prosenttia. Brysselin alue perii yhden prosentin ylimääräistä lisämaksua. Belgian liittovaltioluonteen vuoksi tulo- tai kiinteistöverot taikka rekisteröintimaksut eri alueilla voivat vaihdella huomattavasti.

Belgian verojärjestelmä sisältää suuren joukon erilaisia verovähennyksiä tai verohyvytyksiä. Näistä keskeisiä ovat 6 570 euron perusvähennys, tulonhankkimisvähennys¹³ ja pienituloisille palkansaajille myönnettävä maksimissaan 620 euron verohyvytyys. Perusvähennystä korotetaan muun muassa pienituloisuuden, lasten lukumäärän tai muiden perhetilanteeseen liittyvien tekijöiden perusteella.

Verovuonna 2005 Belgiassa siirryttiin periaatteessa puolisoiden erillisverotukseen, jossa avio- ja avoliitossa asuvien puolisoiden tulot arvioidaan molemmille erikseen. Puolisoiden verotus arvioidaan kuitenkin molemmille yhteisesti, minkä vuoksi verotus noudattaa käytännössä enemmän puolisoiden yhteisverotusta. Suurempituloinen puoliso voi esimerkiksi siirtää huomattavan osan tuloistaan toiselle puolisolle, jos vähemmän ansaitsevan puolison tulot alittavat 30 prosenttia puolisoiden yhteisistä nettoansiotuloista.

OECD on kritisoinut Belgian verojärjestelmässä erityisesti sen hajanaista veropohjaa, tapaa verottaa puolisoita sekä laajaa verotukien joukkoa. OECD:n mukaan Belgian työn verotus onkin liian kireää, verojärjestelmä tehoton sekä verotuksen yhteisvaikutus sosiaaliturvajärjestelmän kanssa sisältää lukuisia kannustinloukkuja. Belgia ei ole kuitenkaan toistaiseksi ryhtynyt julkisen talouden uudistuksiin lähinnä maan sisäpoliittisten ongelmien vuoksi. (European Commission 2011, International Bureau of Fiscal Documentation 2011a ja 2011b, OECD 2009.)

Espanja

Hyvätuloisten, yli 120 000 euroa ansaitsevien, verotusta kiristettiin.

Rajun talouslaman seurauksena Espanjan kokonaisveroaste on jäänyt 30 prosentin tuntumaan, mikä on yksi Länsi-Euroopan matalimmista veroasteista. Siten julkisen vallan keräämät tuloverot, sosiaaliturvamaksut ja kulutusverot ovat Espanjassa varsin matalalla tasolla. Voimakkaimmin on pudonnut yhteisöverotulojen kertymä. Sen sijaan pääosin työnantajien maksamien sosiaaliturvamaksujen osuus on pysynyt talouslaman aikana yllättävän vakaana.

Asunto- ja rahoitussektori vetivät kansainvälisen talouskriisin myötä Espanjan kansantalouden syvään lamaan vuonna 2007. Aluksi hallitus elvytti voimakkaasti taloutta

¹³ Maksimimäärän (3 670 euroa) ylittävät todelliset tulonhankkimiskustannukset voidaan vähentää.

lisäämällä niin kotitalouksien kuin yritystenkin verohelpotuksia (Plan E). Laman pitkittyessä ja syventyessä valtioiden velkakriisiksi Espanja on joutunut kuitenkin kiristämään vyötä. Se on muun muassa uudistanut eläkejärjestelmäänsä sekä kutistanut julkisen sektorin rahoitusaliäämää. Säästöjä on saavutettu leikkaamalla julkisia menoja sekä korottamalla veroja.

Yleinen arvonlisäverokanta nousi 18 prosenttiin heinäkuussa 2010, ja säästöjen verotus muutettiin progressiiviseksi vuoden 2010 alusta lähtien¹⁴. Säästöjä verotetaan 6 000 euroon asti 19 prosentin verokannalla, minkä jälkeen niiden veroprosentti nousee 21:een.

Kuluvan vuoden alussa kiristettiin myös valtion progressiivista tuloverotusta (ks. liite 2). Kiristys kohdennettiin yli 120 000 euroa ansaitseville henkilöille. Tulorajan ylittävien verotettavien tulojen marginaaliveroprosentti nousi 44:ään ja valtion tuloveroasteikkoon luotiin uusi tuloluokka 175 000 euron ylittävälle vuosituloille. Uuden tuloluokan marginaaliveroprosentti on 45. Työtuloista ei peritä paikallisia veroja, mutta sekä työntekijä ja työnantajat maksavat myös pakollisia sosiaaliturvamaksuja. Elokuussa 2011 säädettiin muutoksia myös yritysverotukseen. Ne astuivat voimaan välittömästi lain julkaisemisen jälkeen.

Espanjan verojärjestelmä sisältää useita vähennyksiä ja verohyvityksiä. Säästöohjelma ei ole toistaiseksi karsinut vähennyksiä muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta. Henkilökohtaisten vähennysten euromääriin ei ole tehty kuitenkaan tarkistuksia vuoden 2008 jälkeen.

Veronmaksajakohtainen perusvähennys on 5 151 euroa, minkä lisäksi työtuloista myönnetään tuloista riippuva työllisyysvähennys. Työllisyysvähennys on suurimmillaan alle 9 180 euron verotettavilla vuosituloilla, mutta sen saa aina vähintään 2 652 euron suuruisena. Alle 8 000 euron verotettavista työtuloista myönnetään lisäksi ylimääräinen 400 euron verohyvitys. Ylimääräistä verohyvitystä saa vielä osittaisena alle 12 000 euron työtuloilla, mutta sen jälkeen hyvitystä ei enää myönnetä.

Lapsivähennyksen määrää kasvatetaan lasten lukumäärän mukaan aina neljänteen lapseen asti, minkä lisäksi pienistä lapsista saa vielä lisävähennyksen. Alle kolmevuotiaiden lasten palkansaajaaideille kohdennetaan oma 1 200 euron verohyvitys, jolla kannustetaan äitejä palaamaan takaisin työelämään. Vuoden 2007 lopussa hallitus päätti uudesta lapsen syntymän tai adoption yhteydessä maksettavasta 2 500 euron verohyvityksestä, mutta se poistettiin vuoden 2010 tammikuun lopusta lähtien valtion säästöpäätösten yhteydessä. (European Commission 2011, International Bureau of Fiscal Documentation 2011a ja 2011b, PLANE.)

¹⁴ Aikaisemmin säästöjä verotettiin suhteellisella 18 prosentin verokannalla.

Italia

Italia joutui loppuvuonna Euroopan velkakriisin keskiöön – kuluvana vuonna verotus pysyi alle 300 000 euron tulotasoilla ennallaan.

Italia on ollut koko 2000-luvun korkean veroasteen maa, jossa verotuloja kerätään erityisesti työn verotuksella. Tuloverotusta on tosin uudistettu vuosina 1998, 2003, 2005 ja 2007¹⁵, mutta työn verotus on pysynyt kireänä. Osittain kireä tuloverotus aiheutuu Italian ammatinharjoittajien maksamasta laajapohjaisesta paikallisesta tuloverosta (*IRAP*). Välillisen verotuksen merkitys on Euroopan matalimpia.

Hallituksen veropolitiikan tavoitteena on kuitenkin ollut siirtää verotuksen painopistettä välittömästä verotuksesta välillisen verotuksen suuntaan. Ensimmäinen konkreettinen tätä tukeva päätös tuli voimaan kuitenkin vasta kuluvana vuonna päätettäessä kiistanalaisesta säästöohjelmasta. Italian politiikkaa on aiemmin leimannut alueellisuuden vahvistaminen ja veronkierron ehkäiseminen.

Vuosien 2008 ja 2009 vaihteessa hallitus reagoi talouskasvun hidastumiseen elvytyksellä ja verohelpotuksilla. Vain harvat helpotukset ulottuivat kuitenkaan palkkatuloja saavien henkilöiden verotukseen. Poikkeuksena voidaan mainita 36 prosentin verohyvitys vakituisen asunnon remontointikuluista vuosina 2008–2012.

Kuluvana syksynä Italia joutui taipumaan säästötoimiin julkisen talouden tasapainottamiseksi ja valtion lainojen korkotason nousun ehkäisemiseksi. Kiristykset ulottuvat henkilöiden ja yritysten tuloverotukseen sekä välilliseen verotukseen. Ns. solidarisuusveroksi ristittyä 3 prosentin lisäveroa peritään yli 300 000 euron verotettavista tuloista aikavälillä 1.1.2011–31.12.2013. Lisävero on tulosta vähennyskelpoinen erä. Lisäksi hyvätuloisilta virkamiehiltä ja parlamentin edustajilta peritään 5–10 prosentin lisäveroa. Vero kaksinkertaistuu, jos tulot ylittävät 150 000 euroa. Myös yleinen arvonlisäverokanta nousi 20 prosentista 21 prosenttiin. Muutos astui voimaan 17.9.2011. Lisäksi korotettiin valmisteveroja. Säästöpäätökset ja myöhemmin loppusyksyllä tapahtunut hallitusvaihdos eivät kuitenkaan ole onnistuneet lisäämään rahoitusmarkkinoiden luottamusta Italian talouspolitiikkaan.

Italian tuloveroasteikon keskeiset muutokset 2000-luvulla ovat nähtävissä liitteessä 2. Valtion tuloveron lisäksi Italian alueilla ja kunnilla on oikeus määrätä tuloille erillinen lisävero. Palkansaajan alueelliset lisäverot vaihtelevat 0,9 prosentin ja 1,7 prosentin välillä ja kunnalliset verot nolasta 0,8 prosenttiin.

Vähennysjärjestelmää on suunnattu uudelleen verosta vähennettävien hyvitysten suuntaan. Hyvityksiä myönnetään esimerkiksi lääkekulujen, puolison, lasten lukumäärän tai maksettujen pakollisten sosiaalivakuutusmaksujen perusteella. Verovelvollisen työ- tai eläketulojen perusteella myönnetään myös hyvitys ansiotuloista. Hyvityksen määrä riippuu verovelvollisen kokonaistuloista, joiden tulee alittaa 55 000 euroa. Työtuloista myönnettävän ansiotulohyvityksen maksimimäärä on 1 840 euroa.

¹⁵ Lisätietoa Italian verouudistuksista mainittuina vuosina löytyy liitteestä 2.

Eläketulojen perusteella verohyvityksen määrä on maksimissaan 1 725 euroa. Työntekijän keskimääräinen sosiaaliturvamaksu on kymmenen prosentin suuruusluokkaa riippuen bruttopalkan suuruudesta, työntekijän asemasta yrityksessä ja yritystyyppistä.

Italian hallitus otti kesäkuussa 2008 käyttöön ns. Robin Hood -veron, joka ulotettiin öljy-, kaasu- ja sähköyhtiöihin. Käytännössä vero toimii siten, että näillä toimialoilla yritysveroprosenttia nostettiin 5,5 prosenttiyksiköllä. Vero nostettiin myöhemmin 6,5 prosenttiin, mistä se nousi uusimmassa säästöpaketissa 10,5 prosenttiin. (European Commission 2011, International Bureau of Fiscal Documentation 2011a ja 2011b.)

Itävalta

Palkansaajan tuloverotus pysyi ennallaan.

Itävallan kokonaisveroaste on varsin korkea, ja noin puolet verotuloista kerätään työn verotuksella¹⁶. Talouskasvun vahvistamiseksi vuoden 2009 alussa Itävallassa toteutettiin tuloverouudistus, joka kevensi verotusta vuositasolla noin yhdellä prosenttiyksiköllä suhteessa bruttokansantuotteeseen. Kevennykset koostuivat lähinnä tuloverokevennyksestä sekä helpotuksista lapsiperheille. Myös yrittäjien verotusta lievennettiin vuodesta 2010 lähtien.

Itävallan kotimainen kysyntä on pysynyt talouslamasta huolimatta varsin vakaana. Julkisen talouden alijäämä kuitenkin heikkeni verouudistuksen jälkeen, mikä käynnisti maassa keskustelun tarpeesta korottaa tulevaisuudessa veroja. Palkansaajien verotusta ei ole kuitenkaan kiristetty. Sen sijaan vuonna 2011 otettiin käyttöön pankki- ja lentolippuvero ja korotettiin muun muassa tupakan verotusta. Autoveroa muutettiin hiilidioksidipäästöt huomioivaan suuntaan. Lisäksi pääomaverotus harmonisoitiin 25 prosenttiin. Kuluvan vuoden loppupuolella pelot Euroopan velkakriisin leviämisestä alkoivat nostaa myös Itävallan valtion joukkovelkakirjojen korkoja, mikä käynnisti Itävallassa velkaantumisen pienentämiseen tähtäviä toimia maan luotto- luokituksen säilyttämiseksi.

Valtion progressiivinen tuloveroasteikko löytyy liitteestä 2. Alinta 36,5 prosentin marginaaliveroastetta maksetaan 11 000 euron verotettavista vuosituloista alkaen, ja ylin 50 prosentin marginaaliveroaste kohdistuu 60 000 euron verotettaviin vuosituloihin. Tulonhankkimisvähennyksen ohella palkkatuloista myönnetään automaattisesti verohyvitys työtuloista ja työmatkoista. Lisäksi verovelvollinen saa vähentää tulostaan maksetut sosiaaliturvamaksut ja tietyillä edellytyksillä myös korkomenoja sekä lääke- ja koulutuskustannuksia.

Lapsiperheiden tuet muodostuvat tuloista riippumattomasta 58,40 euron kuukausittaisesta lapsihyvityksestä ja 220 euron vuosittaisesta lapsivähennyksestä. Lapsivähennykseen on kytketty kannustin molemmille vanhemmille osallistua työelämään. Jos

¹⁶ Perinteisten tuloverojen ja sosiaaliturvamaksujen ohella työnantajat maksavat Itävallassa palkkasummasta välillisiä veroja. Tällainen veronluonteinen maksu suoritetaan esimerkiksi rahastoon, joka tasaa vanhemmuudesta aiheutuvia kustannuksia.

molemmat vanhemmat vaativat vähennystä, heille myönnettävää vähennystä kasvatetaan 20 prosentilla. Alle 10-vuotiaiden lasten päivähoitokustannuksista saa verovähennyksen ja lastenhoidon tukea voidaan maksaa myös työnantajille. Jos puoliso on pienituloisen, perheelle myönnetään ylimääräinen 494 euron verohyvitys, jonka määrä nousee yksinhuoltajilla ja lasten lukumäärän kasvaessa. (European Commission 2011, International Bureau of Fiscal Documentation 2011a ja 2011b, Ministry of Finance Austria 2009.)

Ranska

Useita verovähennyksiä karsittiin – työn verotus pysyi lähes ennallaan.

Ranskan kokonaisveroaste on EU-maiden kireimpiä ja erityisesti työnantajien maksamat työn sivukulut ovat korkeat. Veropolitiikan pitkäaikaisena tavoitteena on ollut keventää työn verotusta, mutta uudistusten vaikutukset ovat olleet vaatimattomia. Ranskan tuloverojärjestelmä sisältää useita satoja erilaisia verovähennyksiä tai muita verotukia, mitkä tekevät verojärjestelmästä monimutkaisen ja tehottoman. Myös puolisoiden yhteisverotus monimutkaistaa verotusta.

Kansainvälisen talouskriisin alkaessa Ranska elvytti talouttaan muun muassa aikaisellalla julkisilla investoinneilla. Myös pienituloisten kotitalouksien tuloverotusta kevennettiin vuonna 2009. Varsin pian veropoliittinen keskustelu muuttui kuitenkin vaatimuksiksi tasapainottaa julkista taloutta ja edistää rahoitusmarkkinoiden luottamusta. Konkreettisia päätöksiä on tehty kuitenkin varsin hitaasti. Kiristys- ja säästölinjat tulevat jatkumaan ensi vuoden budjetissa.

Kuluvana vuonna hallitus karsi useita kotitalouksien verovähennyksiä sekä kiristi säästöjen ja hyväpalkkaisten työn verotusta. Työn verotus kiristyi, kun valtion tuloveroasteikon ylin marginaaliveroaste nousi yhdellä prosenttiyksiköllä 41 prosenttiin. Marginaaliveron nosto alkaa purra kuluvana vuonna 70830 euron verotettavista tuloista ylöspäin. Samassa yhteydessä kiristettiin muun muassa luovutusvoittojen verotusta sekä poistettiin verohyvitys osinkotuottojen sekä vakituisen asunnon korkomenojen¹⁷ perusteella. Lisäksi pienennettiin esimerkiksi kotona teetetävän työn sosiaaliturvamaksuista saatava verovähennys 15:sta 10 prosenttiin sekä poistettiin eräisiin sosiaaliveroihin liittyvä kolmen prosentin vähennys.

Syyskuun 29. päivä voimaantulleessa lisäsäästöpaketissa päätettiin useista valtion tuloja lisäävistä toiminnoista, kuten kiinteästä omaisuudesta ja investointituloista maksettavan sosiaalimaksun korotusta 2,2, prosentista 3,4 prosenttiin, kolmen prosentin tuloveron kiristyksestä perheettömälle yli 250 000 euron verotettavaa tuloa ansaitseville sekä yli 200 euron hotelliyöpymisille asetetusta kahden prosentin lisäverosta. Lisäsäästöt tulevat voimaan vuoden 2012 alusta.

¹⁷ Helmikuusta 2011 lähtien.

Työtuloja verotetaan Ranskassa valtion progressiivisella neliportaisella tuloveroasteikolla, joka esitetään liitteessä 2. Veroasteikkoa sovelletaan edellisen vuoden verotettaviin tuloihin kotitalouskohtaisesti. Valtion tuloveron lisäksi työntekijät ja työnantajat maksavat työtuloista sosiaaliveroja, jotka ovat tietyillä ehdoilla osittain vähennyskelpoisia muussa tuloverotuksessa. Kunnilla ei ole verotusoikeutta työtuloihin. Investointituloja verotetaan Ranskassa 19 prosentin suhteellisella verokannalla.

Pienituloisten työllistymistä alettiin kannustaa vuonna 2001 käyttöön otetulla erityisellä kotitalouskohtaisella verosta tehtävällä vähennyksellä, työllisyysbonuksella (*prime pour l'emploi*). Työllisyysbonuksen määrään vaikuttavat työtulojen lisäksi muun muassa hakijan perhetilanne ja mahdollisten lasten lukumäärä. Työllisyysbonus on suurimmillaan minimipalkkaa (12 475 euroa vuodessa) ansaitsevilla työntekijöillä. Jos bonus ylittää kotitalouden maksettavaksi määrätyt verot, loppuosa vähennyksestä hyvitetään verovelvollisille. Työllisyysbonuksen tulorajoihin ei ole tehty vuodesta 2009 lähtien tarkistuksia. Sen rinnalle on säädetty uusi erittäin pienituloisten työntekoa kannustava tulonsiirto.

Työntekijöiden ylityökorvaukset on säädetty verovapaiksi vuoden 2007 elokuusta lähtien¹⁸. Vuosien varrella on muutettu myös verotuksen kattosääntöä. Sen mukaan tuloverojen¹⁹ ja varallisuusverojen yhteissumma ei vuodesta 2008 eteenpäin saa ylittää 50 prosenttia henkilön bruttotuloista vuodessa. Vuoden 2012 budjetissa esitetään ylityökorvausten verovapauden poistamista sekä verotuksen kattosäännön muuttamista. (European Commission 2011, International Bureau of Fiscal Documentation 2011a ja 2011b, OECD 2005, OECD 2010b.)

Saksa

Palkansaajien tuloverotuksessa ei tehty muutoksia vuonna 2011.

Saksan kokonaisveroaste ylittää EU-maiden keskiarvon, ja erityisesti työntekijän pakolliset veronluonteiset sosiaalivakuutusmaksut ovat Saksassa korkeat. Veroasteen tasosta huolimatta Saksa on kamppailut useana vuonna alijäämäisen budjetin ja korkean velkaantumisen kanssa. Alijäämää ovat kasvattaneet muun muassa vuoden 2008 lopulla alkanut kansainvälinen taantuma ja sen myötä lisääntynyt elvytys. Osa elvytyksestä kohdistui vuosina 2009 ja 2010 työn verotuksen keventämiseen.

Saksan porvarihallitus lupasi hallitusohjelmassaan jatkaa yritysten ja kotitalouksien verotuksen keventämistä sekä jähdyttää yritysten työeläkemaksut nykyiselle tasolle seuraavan hallituskauden ajan. Kreikan rahoituskriisin myötä hallitus kuitenkin pyörsi lupauksensa uusista verokevennyksistä. Sen sijaan Saksa käynnisti 80 mrd. euron säästöohjelman haluten toimillaan näyttää esimerkkiä muille maille julkisen sektorin velkaongelman hallitsemisessa. Säästöohjelma ei ulottunut palkansaajien tuloverotukseen.

¹⁸ Työnantajat maksavat ylityökorvauksista alennettuja työnantajan sosiaaliturvamaksuja.

¹⁹ Mukaan lasketaan tässä tapauksessa 8 prosentin ns. sosiaaliverot, mutta ei muita veronluonteisia sosiaalimaksuja.

Kuluvan vuoden alkupuolella Saksan talouskasvu on ollut vahvaa, mutta loppuvuonna kasvu on hidastunut. Saksassa astui voimaan kuluvana vuonna lentovero, mutta sen jälkeen veromuutoksia ei ole tehty. Koko sisäpoliittinen huomio on kohdistunut Saksassa Euroopan velkakriisin hoitoon, jonka pitkittyminen on lisännyt saksalaisten veronmaksajien kustannuksia ja nakertanut istuvan hallituksen kannatusta.

Työtuloja verotetaan Saksassa liittovaltion progressiivisella funktiopohjaisella tuloveroasteikolla. Tuloveroihin lisätään 5,5 prosentin solidaarisuusmaksu. Puolisoilla on yhteisverotus, jos he eivät erikseen vaadi erillisverotusta. Liittovaltion tuloveron lisäksi työntekijät ja työnantajat maksavat työtuloistaan lakisääteisiä sosiaaliturvamaksuja. Euromääräisen maksimimäärän jälkeen maksuja ei kuitenkaan enää peritä. Tuloverotuksen keskeisimmät vähennykset ovat perusvähennys, 8 004 euroa, ja tulonhankkimisvähennys. Lapsiperheet saavat tukea muun muassa lapsivähennyksen ja lapsilisän muodossa. Yksinhuoltajavanhemmat saavat korotettua tukea. (European Commission 2011, International Bureau of Fiscal Documentation 2011a ja 2011b, OECD 2011a.)

Suomi

Palkansaajan verot pysyvät keskimäärin ennallaan.

Suomessa palkansaajien tuloverotusta on kevennetty vähitellen vuodesta 1996 lähtien sekä sosiaalivakuutusmaksuja alentamalla, valtion tuloveroasteikon marginaaliveroprosentteja leikkaamalla että kunnallisveron ansiotulovähennystä korottamalla ja laajentamalla sitä uusille tulotasoille. Vuonna 2006 kunnallisverotuksen ansiotulovähennyksen korotus korvattiin uudella valtion verotuksessa tehtävällä ansiotulovähennyksellä. Vähennys mahdollisti myös pienituloisten tuloverotuksen keventämisen ilman kuntien tulopohjan kaventamista. Valtionverotuksen ansiotulovähennys korvattiin uudella työtulovähennyksellä vuonna 2009. Työtulovähennys on edeltäjänsä kaltainen verosta tehtävä vähennys, joka mahdollistaa uusien verokevennysten suuntaamisen myös pienituloisille ilman että kuntien tulopohja heikkenee.

Vuonna 2009 palkansaajien tuloverotusta kevennettiin vajaalla yhdellä prosenttiyksiköllä riippuen verovelvollisen tulotasosta. Sen jälkeen tuloverotus on pysynyt Suomessa suurin piirtein ennallaan. Näin siitä huolimatta, että keskimääräinen kunnallisvero, palkansaajan lakisääteiset sosiaalivakuutusmaksut ja ansiotaso ovat nousseet. Keskimääräinen kunnallisveroprosentti nousi Suomessa kuluvana vuonna 0,19 prosenttiyksiköä. Veroprosenttia korottaneiden kuntien joukossa oli suurista kunnista muun muassa Helsinki ja Lahti.

Valtion tuloveroasteikkoon ja työtulovähennykseen tehtiin kuluvana vuonna tarkistukset, jotta ansiotason ja palkansaajamaksujen nousun verotusta automaattisesti kirstävä vaikutus saatiin kompensoitua. Valtion tuloveroasteikon tuloajoja tarkistettiin noin kolmella prosentilla siten, että alin tuloluokka alkaa kuluvana vuonna 15 600 eurosta, toinen 23 200 eurosta, kolmas 37 800 eurosta ja ylin 68 200 eurosta.

Tuloveroasteikon marginaaliveroprosentit pysyivät ennallaan. Samalla korotettiin työtulovähennyksen enimmäismäärää 650 eurosta 740 euroon ja laajennettiin vähennyksen poistuma-aluetta.

3.2 Verotus vertailun muissa Euroopan maissa

Britannia

Britannian säästöohjelma kiristi kulutusverotusta ja karsi etuuksia – työn verotus keveni hiukan.

Britannian veroaste liikkuu EU:n keskiarvon tuntumassa. Progressiivinen työn verotus on kevyttä, sillä erityisesti työn sivukulut ovat matalat. Myös kulutuksesta kertyvät verotulot ovat perinteisesti jääneet muita EU-maita matalammalle tasolle. Sen sijaan omaisuudesta kertyy Britannialle verotuottoja huomattava määrä. Myös ympäristöverojen merkitys on pysynyt vakaana, toisin kuin monissa muissa maissa.

Britannian julkinen talous on ollut jo usean vuoden alijäämäinen, kunnes kansainvälinen talouskriisi kärjisti tilanteen. Kriisin alkuvaiheessa hallitus elvytti taloutta muun muassa laskemalla väliaikaisesti yleistä arvonlisäverokantaa 2,5 prosenttiyksiköllä. Elvyttävä finanssipolitiikka ja heikko talouskasvu painoivat maan julkisen rahoitusaseman samaan sarjaan Espanjan ja Portugalin kanssa. Viime vuoden vaalien jälkeen uusi koalitionhallitus päättikin julkisen sektorin tasapainottamisesta uusilla veronkiristyksillä ja etuuksien leikkauksilla. Talouskasvun vauhdittamiseksi hallitus laskee asteittain yritysveroprosenttia. Verokanta laski kuluvana vuonna 28 prosentista 26 prosenttiin. Ensi vuonna se kevenee 25 prosenttiin ja siitä asteittain 23 prosenttiin huhtikuussa 2014.

Veronkiristykset ulottuivat niin tuloverotukseen kuin kulutusverojenkin puolelle. Viime vuonna valtion tuloveroasteikkoon lisättiin uusi 50 prosentin marginaaliveroaste 150 000 Englannin punnan ylittäviltä verotettavilta tuloilta. Myös oikeutta perusvähennykseen rajoitettiin siten, että vähennys alkaa pienentyä 100 000 Englannin punnan ylittäviltä tuloilta²⁰. Hyvätuloisten verotuksen kiristäminen on saanut osakseen kovaa kritiikkiä. Uuden veroluokan tuotto on varsin marginaalinen, ja sitä maksaa vain noin 300 000 henkilöä.

Kuluvana vuonna veronkiristykset jatkuivat. Yleinen arvonlisäverokanta nousi vuoden alussa 20 prosenttiin, ja eräät ympäristöverot sekä valmisteverot kiristyivät. Myös luovutusvoittojen verotusta uudistettiin. Kiristyksiä kompensoi se, että perusvähennys kasvoi alle 65-vuotiailla 1 000 punnalla nousten 7 475 puntaan. Vähennyksen hyötyä kuitenkin rajattiin laskemalla tuloveroasteikon alinta tulorajaa 2 400 punnalla. Perusvähennyksen voimakas kasvattaminen liittyy Britannian pitkän aikavälin tavoit-

²⁰ Vähennys pienenee yhdellä punnalla jokaista kahta puntaa kohden rajan ylittäviltä tuloilta, kunnes vähennys pienenee nollaan.

teeseen nostaa vähennys 10 000 puntaan. Muita kuluvan vuoden muutoksia oli työntekijän sosiaaliturvamaksun nousu yhdellä prosenttiyksiköllä.

Britannialle on tyypillistä, että pienituloisia tuetaan erilaisten verohyvitysten kautta pikemmin kuin sosiaalisilla palveluilla. Istuvan hallituksen tavoitteena on kuitenkin siirtää painopistettä hallituskaudella voimakkaammin sosiaalisiin palveluihin. Toisena keskeisenä tavoitteena on pitää etuusjärjestelmän kustannukset kurissa ja kannustaa kansalaisia voimakkaammin työn vastaanottamiseen. Toisaalta tukea kohdistettiin voimakkaammin aivan pienituloisimmille. Kuluvana vuonna karsittiinkin useita etuuksia tai jäädytettiin ne vuoden 2010 tasolle. Eräitä etuuksia, kuten esimerkiksi lapsihyvitystä, kasvatettiin pienillä tulotasoilla, mutta samalla sen poistumista tulojen lisääntyessä nopeutettiin.

Britanniassa on ollut käytössä vuodesta 2003 lähtien nykymuotoinen pienituloisille palkansaajille tietyillä ehdoilla myönnettävä ansiotulovähennys (*working tax credit*). Vähennyksen määrään vaikuttaa muun muassa työntekijän ikä sekä työtuntien ja lasten lukumäärä. Yksinäisellä palkansaajalla vähennys on jo lähes poistunut 13 000 Englannin punnan ylittävillä bruttotuloilla. Yksinhuoltajille ja lapsiperheille myönnetään hakemuksesta ansiotulo- ja lapsihyvityksen yhdistelmää, jota ei makseta enää 40 000 Englannin punnan ylittäviltä bruttotuloilta. (European Commission 2011, HM Treasury 2010, House of Commons Library 2009, International Bureau of Fiscal Documentation 2011a ja 2011b.)

Norja

Työn verotus pysyi Norjassa ennallaan.

Muiden Pohjoismaiden tapaan Norja on korkean kokonaisveroasteen maa, jossa öljyn ja kaasun jalostus sekä ympäristöverot tuottavat huomattavasti verotuloja valtion budjettiin. Norja on selvinnyt kansainvälisestä talouskriisistä varsin pienin vaurioin vuoden 2009 elvyttävän budjetin ja piristyneen kotimaisen kulutuksen vuoksi. Maan voimakas riippuvuus öljystä on kuitenkin riskitekijä.

Työn verotus on Norjassa melko maltillista. Kuluvana vuonna palkansaajien tuloverotukseen tehtiin vain vähäisiä tarkistuksia, jotka pitivät verotuksen edellisen vuoden tasolla. Hallitus yleisenä veropoliittisena tavoitteena on palauttaa veroaste vuoden 2004 tasolle. Kuluvana vuonna Norjassa toteutettiin eläkeuudistus, jonka keskeisenä tavoitteena on kannustaa ikääntyneitä tekemään töitä pidempään. Tätä tavoitetta edistetään uudella eläketuloista myönnettävällä verovähennyksellä sekä edullisella verokohtelulla, kun verovelvollisella on sekä työtuloja että eläketuloja.

Norjassa on käytössä ansio- ja pääomatulojen eriytetty tuloverojärjestelmä, jossa hyödynnetään kahta erilaista tulopohjaa verotettavan tulon laskemiseksi. Pääomatuloja, kuten yritysten voittojakin, verotetaan 28 prosentin verokannalla. Sama verokanta pätee kuitenkin myös ”tavallisiin palkkatuloihin”, joiden verotuksessa otetaan

huomioon tiettyjä tyypillisiä vähennyksiä, kuten tulonhankkimisvähennys ja perusvähennys. Suhteellinen 28 prosentin verokanta jakaantuu 15,45 prosentin maakunta- ja kuntaveroon sekä 12,55 prosentin valtion veroon. Suhteellisesti verotetun tavallisen tulokäsitteen rinnalle työhön liittyville tuloille on säädetty myös bruttomääräinen ”henkilökohtainen tulokäsite”, jota verotetaan progressiivisesti valtion veroasteikolla. Asteikko ja sen tärkeimmät muutokset löytyvät liitteestä 2.

Vuonna 2011 valtion lisäveroa maksetaan 471 200 Norjan kruunun verotettavista vuosituloista yhdeksän prosentin marginaaliveroasteella. Verosteikon ylempää 12 prosentin marginaaliveroprosenttia maksetaan 765 800 Norjan kruunun ylittävistä verotettavista tuloista. Asteikon veroprosentteja ja tuloajoja on muutettu 2000-luvulla erityisesti vuosina 2005 ja 2006. (European Commission 2011, International Bureau of Fiscal Documentation 2011a ja 2011b, OECD 2010, OECD 2011a.)

Ruotsi

Taloukasvu vahvaa, mutta veromuutokset vähäisiä.

Ruotsin kokonaisveroaste on yksi maailman korkeimpia, ja myös työn verotus on kireää. Ruotsin hallitus onkin tavoitellut jo useamman vuoden ajan keveämpää työn verotusta erityisesti pieni- ja keskituloisille, minkä vuoksi tuloverojärjestelmän vähennyksiä on laajennettu ja vastaavasti ympäristöveroja sekä muita valmisteveroja on kiristetty. Verotuksen painopiste onkin siirtynyt Ruotsissa voimakkaammin kohti välillisiä veroja. Sosiaaliturvamaksujen rooli verojärjestelmässä on poikkeuksellisen vaatimaton.

Ruotsin talous on toipunut kansainvälisestä talouskriisistä nopeasti, ja julkisen sektorin tasapaino on yksi Euroopan vahvimpia. Kuluvana vuonna Ruotsin hallitus kasvatti yli 65-vuotiaiden perusvähennystä, laajensi hieman työtulovähennystä sekä korotti valtion tuloveroasteikon tuloajoja 2,9 prosentilla. Lisäksi hallitus laski eläkeläisten verotusta. Euroopan velkakriisin pitkittyminen jätti kuluvan vuoden syksyllä kuitenkin leimansa Ruotsin hallituksen veropolitiikkaan, sillä hallitus päätti lykätä palkansaajien tuloverokevennyksiä myöhempään ajankohtaan. Se pitää kuitenkin yhä kiinni muun muassa ravintoloiden arvonlisäverokannan alentamisesta 25 prosentista 12 prosenttiin vuonna 2012.

Ruotsissa on ollut käytössä vuodesta 1991 lähtien eriytetty tuloverojärjestelmä, jossa ansiotuloja verotetaan progressiivisesti ja pääomatuloihin kohdistuu 30 prosentin suhteellinen verokanta. Valtion tuloveroasteikko on kaksiportainen, ja sen ensimmäinen 20 prosentin marginaalivero kohdistuu 383 000 Ruotsin kruunun ylittäviin verotettaviin tuloihin.²¹ Tuloveroasteikon toinen tuloluokka alkaa 548 300 Ruotsin kruunun ylittävistä verotettavista tuloista, joista maksetaan 25 prosentin marginaaliveroa.

²¹ Valtion tuloveroasteikko löytyy liitteestä 2.

Kunnat keräävät Ruotsissa huomattavan osan verotuloista, sillä kunnallisveroprosentti on keskimäärin 31,55 prosenttia. Kunnallisvero on suhteellinen ja prosentit vaihtelevat alueittain 28,89 prosentista 34,17 prosenttiin. Kunnallisveroprosentti vaikuttaa muun muassa palkansaajan työtulovähennyksen ja eläkeläisten perusvähennyksen määrään.

Tärkeimmät pienituloisten verotusta keventävät vähennykset ovat perusvähennys ja työtulovähennys. Aivan pienituloisimpien verovelvollisuus poistetaan perusvähennyksellä, joka on alle 65-vuotiailla 12 600–33 000 Ruotsin kruunua. Myös suurituloiset ovat oikeutettuja perusvähennykseen.

Vuonna 2007 käyttöönotettu työtulovähennys keventää erityisesti pieni- ja keskituloisten verotusta. Vähennys on ollut Ruotsin hallituksen keskeinen työn verotusta alentava instrumentti, ja sitä on kasvatettu vuosina 2008, 2009, 2010 ja 2011. Kuluvana vuonna vähennyksen ylärajaa kasvatettiin 1 300 Ruotsin kruunulla. Vähennyksen maksimimäärä on alle 65-vuotiailla keskimäärin noin 21 250 Ruotsin kruunua. Ikääntyneitä vähintään 65-vuotiaita kannustetaan pysymään töissä korotetulla työtulovähennyksellä.

Kotitalousvähennys on ollut Ruotsissa käytössä vuoden 2008 heinäkuusta lähtien. Sen perusteella tiettyjen ostettujen palvelun hinnasta voi vähentää 50 prosenttia 50 000 kruunuun asti. Vähennystä laajennettiin korjausrakentamiseen vuoden 2009 heinäkuun alusta. (European Commission 2011, International Bureau of Fiscal Documentation 2011a ja 2011b, Regeringskansliet 2009.)

Sveitsi

Tuloverot pysyvät Sveitsissä ennallaan – arvonlisäverokanta nousi.

Tuloveroprosenteista ja verovähennyksistä säädetään Sveitsissä kolmella tasolla: liittovaltiotasolla, 26 kantonissa ja noin 2 600 kunnassa. Liittovaltion ohella kantonit voivat määrätä omia verolakejaan, ja kunnat määräävät omat tuloveronsa liittovaltion ja kantonien verojen päälle lisämaksun muodossa. Alueet keräävätkin valtaosan välittömistä veroista, kun taas liittovaltion verotuotot kertyvät pääosin välillisistä veroista. Lukuisten eri osapuolten vuoksi Sveitsin tuloverojärjestelmä on varsin omalaatuinen ja vaikeasti vertailtava. Niin kantonit kuin kunnatkin harrastavat keskenään vilkasta verokilpailua, mikä on Sveitsissä laajalti hyväksyttyä²². Liittovaltion tuloveroperusteet ovat kuitenkin olleet muuttumattomat jo pidemmän aikaa. Sveitsissä verotetaan myös asuntotuloa. Verovähennysten suhteellinen merkitys Sveitsin verojärjestelmässä on pieni. Tyypillisiä vähennyksiä ovat tulonhankkimisvähennys, pe-

²² Sveitsin tuloverojärjestelmän erikoisuus on mahdollisuus kiinteään verotuksen (*pauschalbesteuerung, lump-sum assesment*), jossa tietyillä edellytyksillä maassa asuvat varakkaat eläkepäiviä viettävät ulkomaalaiset maksavat vuosittain veroa veroviranomaisten kanssa neuvotellun kiinteän määrän. Maksettavaan kiinteään veroon vaikuttaa muun muassa verovelvollisen kiinteistön arvo. Taloudellinen kriisi on lisännyt kuitenkin kritiikkiä varakkaiden ulkomaalaisten kiinteää verotusmahdollisuutta vastaan. Esimerkiksi Zürichissä kantonin asukkaat päättivät poistaa edellä mainitun lain.

rusvähennys, puoliso- ja lapsivähennys sekä vähennykset maksettujen sosiaaliturvamaksujen perusteella. Myös vähennykset vaihtelevat alueittain huomattavasti.

Muuhun Eurooppaan verrattuna Sveitsin kokonaisveroaste on matala. Työn verotuksen taso vaikuttaa muihin vertailumaihin nähden varsin maltillista, mutta vertailua vaikeuttaa Sveitsin muita maita korkeampi hinta- ja palkkataso. Todellisen sveitsiläisen palkansaajan verotus ei siten olekaan niin keveää kuin mitä tämän selvityksen verovertailuista ensi silmäyksellä voisi päätellä. Työn verotus kerryttää verotuloja suhteessa maan bruttokansantuotteeseen EU:n keskiarvojen verran. Myös pääomatulojen tuotot valtion kassassa ovat huomattavia.

Liittovaltion ansiotuloveroprosentti vaihtelee välillä 0,77–11,5. Kantonit ja kunnat asettavat verotettavalle tulolle omat veroasteensa. Kantonien ja kuntien verotus pohjautuu perusveroasteikkoon, johon soveltamalla kunkin kantonin ja kunnan omaa kerrointa saadaan selville lopullinen tuloveron määrä. Zürichin perusveroasteikko alkaa 2 prosentista päättyen 13 prosenttiin. Tuloveroasteikkoon sovellettava kantonin kerroin on Zürichissä 1,0 ja kunnallisen lisämaksun kerroin on 1,19. Tyypillisesti kantonien ja kuntien verotaso on noin kaksi kertaa liittovaltion verotaso. Neljällä seurakunnalla on oikeus kerätä veroja, mutta kirkollisvero ei ole pakollinen vero.

Puolisoiden tulot verotetaan Sveitsissä yhteisverotuksella. Vuoden 2008 alusta pienempituloisen puolison kannustimia osallistua työelämään parannettiin myöntämällä vähennys pienten tulojen perusteella sekä luomalla kahden tulonsaajan perheille puolison ansiotulovähennys. Tällöin perheen kokonaistuloista voi tyypillisesti vähentää puolet pienempituloisen puolison tuloista. Vähennyksen tulee olla kuitenkin vähintään 7 600 ja maksimissaan 12 500 Sveitsin frangia.

Kotimaisen kulutuksen ansiosta Sveitsin talous on pysynyt varsin vakaana kansainvälisestä ja erityisesti pankkisektoriin kohdistuvasta talouslamasta huolimatta. Kotimaista kysyntää ovat ruokkineet matala korkotasoa, laskeva työttömyys sekä hidastunut kulluttajahintojen nousu. Valtio korotti kuluvana vuonna yleisen arvonlisäverokannan 7,6 prosentista 8 prosenttiin. (International Bureau of Fiscal Documentation 2011a ja 2011b, OECD 2011a ja OECD 2011b, [www. lowtax.net](http://www.lowtax.net).)

Tanska

Tuloverot suurin piirtein ennallaan – uudistuksia kulutusveroihin.

Tanskan kokonaisveroaste on Euroopan korkein, ja myös työn verotus on erittäin kiireää ja progressiivista. Tanskassa verotulot kerätäänkin lähes yksinomaan palkkaveroilla sekä varallisuuden ja kulutuksen verottamisella²³, sillä sosiaaliturvamaksuilla on verojärjestelmässä lähes olematon rooli. Tanskassa on myös kattava ja moderni ympäristöverotus. Kuntien rooli tuloverotuksessa on merkittävä.

²³ Palkkaverot kerryttävät puolet maan kaikista verotuloista.

Palkkatuloista maksetaan keskimäärin 24,9 prosentin kunnallisvero, valtion vero sekä 8 prosentin terveystakuu. Kirkollisveroa, keskimäärin 0,6 prosenttia, maksavat vain kirkkoon kuuluvat jäsenet. Tuloista myönnetään henkilökohtainen perusvähennys, joka kuluvana vuonna säilyi 42 900 Tanskan kruunussa. Palkkatuloista myönnetään myös maksimissaan 13 600 Tanskan kruunun ansiotulovähennys. Myös sosiaaliturvamaksut ovat tuloverotuksessa vähennyskelpoisia.

Kuluvana vuonna työn verotukseen ei tehty suuria muutoksia. Viime vuonna sen sijaan Tanskassa käynnistettiin suuri, vuosille 2010–2019 ulottuva verouudistus. Se kevensi tuloveroja ja kiristi kulutusveroja suunnaten verojärjestelmän painopistettä kohti kulutusta, ympäristöä sekä kansanterveyttä rasittavia tuotteita.

Tuloverotus keveni vuonna 2010, kun valtion veroasteikon alimman tuloluokan veroaste laski, keskimääräinen veroluokka poistui kokonaan ja ylimmän veroluokan tulorajoja korotettiin. Muutosten seurauksena alimpien tulojen marginaaliveroaste putosi noin 1,5 prosenttiyksikköä 41 prosenttiin ja suuremmilla vuosituloilla marginaaliveroaste laski noin 7 prosenttiyksikköä 56 prosenttiin²⁴. Verokevennysten vastapainona kiristettiin energia-, rasva-, makeis- ja tupakkaveroja, mutta kiristykset toteutetaan hieman hitaammalla aikataululla. Kuluvana vuonna keskustelua herätti erityisesti uusi loppuvuonna voimaan tullut rasvavero. Verouudistusta rahoitetaan vuosina 2012–2019 myös karsimalla erilaisia verovähennyksiä ja verovapauksia.

Talouselämyksen ja verouudistuksen seurauksena Tanskan vahva julkisen talouden rahoitusylijäämä sulsi pois. Alijäämä lähestyi nopeasti EU:n liiallisen alijäämän viitearvoja, minkä vuoksi Tanskan hallitus päätti viime vuoden kesäkuussa kiristää finanssipolitiikkaa. Säästöt kohdistuivat myös tuloverotukseen. Keskeisiä päätöksiä olivat muun muassa luopuminen automaattisista asteikkotarkistuksista vuosina 2011–2013, valtion tuloveroasteikon ylimmän tulorajan korotuksen lykkääminen vuodesta 2011 vuoteen 2014²⁵, maksimimäärän asettaminen työmarkkinajäsenmaksujen vähennyskelpoisuudelle sekä leikkaukset lapsilisiin.

Kuluvan vuoden alussa valtion tuloveroasteikon alin veroprosentti laski 3,67 prosentista 3,64 prosenttiin, millä kompensoitiin kunnallisveron keskimääräinen nousu. Vuoden loppupuolella Tanskassa valittiin uusi hallitus, joka päätti jatkaa verouudistusta ja työn verotuksen keventämistä. (European Commission 2011, International Bureau of Fiscal Documentation 2011a ja 2011b.)

Viro

Tuloverotus ennallaan – verokevennyksiä päätettiin jatkaa vuonna 2015.

Viron veroaste lähestyi vuonna 2009 EU-maiden keskiarvoa ylittäen selvästi muiden Baltian maiden veroasteen. Veroasteen nousuun vaikutti osittain välillisten verojen

²⁴ Ylimpien marginaaliverojen verokatto laski 59 prosentista 51,5 prosenttiin vuonna 2010. Verokatto ei sisällä kirkollisveroa eikä sosiaaliturvamaksuja.

²⁵ Ylimmän tuloluokan tulorajaa korotetaan tällöin 19 200 Tanskan kruunulla.

korotukset, osittain nousu liittyi laman aiheuttamiin väliaikaisiin tekijöihin. Vuonna 2010 veroaste laski noin puolella prosenttiyksiköllä. Veropolitiikan tavoitteena on ollut jo pidemmän aikaa siirtää verorasitusta pois työn ja tuotannontekijöiden verotuksesta kohti kulutusta, luonnonvarojen käyttöä ja ympäristöä.

Virossa työtuloja ja henkilökohtaisia pääomatuloja verotetaan 21 prosentin tasaverolla. Vielä vuonna 2004 tasaveroprosentti oli 26, mutta sen jälkeen prosenttia kevennettiin vuosittain yhdellä prosenttiyksiköllä aina 21 prosenttiin asti vuonna 2008. Vuonna 2009 kansainvälinen talouslama pienensi verokertymiä ja kasvatti julkisia menoja. Vakaan julkisen talouden rahoitusaseman säilyttämiseksi Viro päätti luopua suunnitelmistaan keventää tasavero 18 prosenttiin. Samassa yhteydessä karsittiin myös eräitä vähennyksiä. Kuluvana vuonna palkansaajan tuloveroperusteita ei muutettu. Viro päätti kuitenkin tasaveroprosenttinsa laskusta 20:een vuonna 2015.

Viron tuloverotus ei ole puhdas tasaverojärjestelmä, sillä jokaisen verovelvollisen kokonaistuloista vähennetään henkilökohtainen perusvähennys. Perusvähennys muodostaa verojärjestelmään verotettavan tulon alarajan, joka on kuluvana vuonna 1 728 euroa (ks. liite 2). Aikaisempien suunnitelmien mukaan myös perusvähennystä oli tarkoitus nostaa vuosittain aina 2 300 euroon asti. Nyt tästä suunnitelmasta on luovuttu. Toisen vanhemman perusvähennys kaksinkertaistetaan kuitenkin toisesta perheen alle 18-vuotiaasta lapsesta lähtien. Vuonna 2008 lapsikohtaisen vähennyksen sai jo ensimmäisestä lapsesta lähtien.

Virossa ei ole paikallisia tuloveroja eivätkä palkansaajat maksa sosiaalivakuutusmaksuja. Palkansaajilla on kuitenkin 2,8 prosentin²⁶ työttömyysvakuutusmaksu²⁷, kun vastaava maksuprosentti työnantajilla on 1,4. Työnantajat maksavat työntekijöiden palkkasummasta myös 33 prosentin sosiaaliveroa. Virossa ei ole varsinaista yleistä yritysveroprosenttia, mutta jaettavia voittoja verotetaan 21 prosentin verokannalla. (European Commission 2011, International Bureau of Fiscal Documentation 2011a ja 2011b.)

3.3 Verotus vertailun Euroopan ulkopuolisissa maissa

Australia

Tulvamaksu kiristää väliaikaisesti työn verotusta.

Australia on perinteisesti ollut matalan verotuksen maa. Näin siksi, että monet sosiaaliturvaan liittyvät ja useimmissa OECD-maissa julkisella sektorilla hoidettavat tehtävät kuuluvat Australiassa yksityiselle sektorille. Veroasteesta valtaosa kerätään kui-

²⁶ Työttömyysvakuutusmaksu oli aikaisemmin 0,6 %, mutta maksu korotettiin 2 prosenttiin vuoden 2009 kesäkuun alussa. Elokuun alusta lähtien työttömyysvakuutusmaksu vielä 2,8 prosenttiin. Työnantajien vastaava maksu on puolet työntekijän maksusta.

²⁷ Vuoden 1983 jälkeen syntyneiden on maksettava palkastaan myös pakollista kahden prosentin maksua henkilökohtaiselle eläketilille.

tenkin yksityisten henkilöiden sekä yritysten tuloveroilla. Matalasta veroasteesta huolimatta Australian budjetti on perinteisesti ollut ylijäämäinen, vaikka verotusta on useana vuonna kevennetty²⁸.

Kansainvälinen talouskriisi käänsi Australian budjetin kuitenkin alijäämäiseksi. Lisäksi vuoden alussa Australiaa koetelleet tulvat kasvattivat julkisia menoja ja pienensivät maan talouskasvua, minkä vuoksi hallitus päätti budjettia tasapainottavista lisäsäästöistä sekä menojen kasvun hillinnästä. Kaiken kaikkiaan Australia on kuitenkin selvinnyt kansainvälistä taloutta kohdanneista kriiseistä varsin pienin vaurioiden Aasian talouskasvun imussa. Istuvan hallituksen tavoitteena onkin ylläpitää Australian talouskasvua sekä palauttaa budjetti ylijäämäiseksi vuosina 2012–2013 eli kolme vuotta aikaisemmin kuin laman alussa ennustettiin.

Kuluvana verovuonna yli 50 000 Australian dollarin ylittävistä verotettavista tuloista peritään pääsääntöisesti tulvamaksu. Maksun suuruus on 0,5 prosenttia, kun tulot vaihtelevat 50 000–100 000 välillä. Verotettavien tulojen ylittäessä 100 000 Australian dollaria, maksu nousee yhteen prosenttiin. Liittovaltion neliportaiseen veroasteikkoon ei tehty verovuonna minkäänlaisia muutoksia (ks. liite 2). Asteikon ylin marginaaliveroaste on 45. Verotettavista tulosta maksetaan liittovaltion veron lisäksi 1,5 prosentin Medicare-maksua, jolla rahoitetaan perusterveydenhuoltoa. Sellaisilla suurituloisilla, joilla ei ole riittävää terveysturvavakuutusta, Medicare-maksua korotetaan yhdellä prosenttiyksiköllä. Pienituloiset voivat saada Medicare-maksusta alennusta. Muita sosiaaliturvamaksuja Australiassa ei peritä.

Keskeisiä maksettavien verojen määrää pienentäviä verohyvityksiä ovat tuloriippuvainen puoliso vähennys, hyvitys lääkekustannusten ja yksityisen terveysturvavakuutuksen perusteella sekä pieni- ja keskituloisille suunnattu verohyvitys. Kuluvana verovuonna puoliso vähennystä rajattiin siten, että sitä ei enää myönnetä 1.7.1971 jälkeen syntyneiden puolisojen perusteella. Kuluvana vuonna on käyty myös tiivistä keskustelua kaivannaisille säädettyä verosta sekä hiilidioksidiverosta.

Australian hallituksen raportti (*Henry-report*) Australian tulevaisuuden verojärjestelmästä suosittelee palkansaajien verotuksen yksinkertaistamista muun muassa korvaamalla erilaiset vähennykset kaksiportaisella tuloveroasteikolla, jonka alin tulo raja asetuu nykyistä korkeammalle, noin 25 000 Australian dollarin tasolle. Tällä hetkellä veropolitiikan tavoitteena on kokonaisveroasteen pitäminen vuosien 2007–2008-tasolla (24,6 %:a BKT:sta) tai sen alla. (Australian Commonwealth Government 2011, Australian Commonwealth Government 2010, Australian Taxation Office, IBFD 2009, IBFD 2011b, OECD 2011b.)

²⁸ Usein verokevennysten vastapainona on tehty myös vastaavat leikkaukset budjetin menoihin.

Japani

Sosiaaliturvamaksut nousivat – hallitus suunnittelee lisää veronkiristyksiä.

Myös Japani on matalan verotuksen maa OECD-maiden joukossa, ja työn verotus on Japanissa maltillista. Tästä huolimatta Japani on kamppailut laskevan hintatason ja vaikean kotimaisen kulutuksen kanssa jo pidemmän aikaa. Kansainvälinen talouskriisi on kärjistänyt ongelmia, eivätkä hallituksen yritysverotukseen ja asuntomarkkinoiden elvyttämiseen kohdistuneet verohelpotukset sekä menojen kasvun kurissapito ole juuri piristäneet taloutta. Palkansaajan veroperusteet ovat pysyneet viime vuodet suurin piirtein ennallaan.

Kuluvan vuoden maaliskuun 11. päivänä tapahtunut maanjäristys, sitä seurannut tsunami Tohokun alueella sekä Fukushima ydinvoimalakriisi jättivät jälkensä Japanin talouspolitiikkaan. Katastrofin vuoksi talouskasvu kääntyi laskuun, ja hallitus on joutunut kasvattamaan menoja rannikkoalueen jälleenrakentamiseksi. Lisäksi kuluvalle vuodelle jo aikaisemmin esitetyt yritysverokannan kevennykset peruttiin. Tyytymättömyys kriisin jälkihoitoon aiheutti myös hallitusvaihdoksen²⁹. Japanin hallitus on vaihtunut viimeisen viiden vuoden aikana kuudesti.

Uusi hallitus on laatinut pitkän aikavälin suunnitelman, jolla tasapainotetaan Japanin valtiontaloutta ja vähennetään velkaantumisasastetta. Suunnitelma sisältää sekä valtion tuloverojen ja kulutusverojen kiristyksiä sekä menojen karsimista. Samalla myytäisiin myös valtion omaisuutta. Suunnitelmista tullaan keskustelemaan kiivaasti Japanin päättävässä elimessä.

Japanin progressiivinen valtion tuloveroasteikko on kuusiportainen ulottuen viidestä prosentista 40 prosenttiin (ks. liite 2). Valtion tuloveroasteikon lisäksi palkkatuloista peritään alueiden ja paikallishallinnon asukasvero sekä sosiaaliturvamaksuja eläköitymisen, työttömyyden ja sairauden varalle. Asukasvero jakaantuu kiinteään maksumuun ja 10 prosentin suhteelliseen tuloista riippuvaan osaan. Tuloista vähennetään muun muassa työtuloista riippuva ansiotulovähennys, perusvähennys ja puoliso-vähennys. Tiettyjä lapsiin liittyviä vähennyksiä karsittiin vuonna 2011. Työntekijöiden eläke-, työttömyys- ja sairausvakuutusmaksut nousivat hieman kuluvana vuonna. (IBFD 2009, IBFD 2011b, OECD 2011a ja OECD 2011b.)

Kanada

Tuloverot pysyivät Kanadassa ennallaan.

Kanadan kokonaisveroaste alittaa lievästi OECD-maiden keskiarvon, eli verotus, työn verotus mukaan lukien, on varsin maltillista. Valtaosa verotuloista kerätään työn ja kulutuksen veroilla, sillä sosiaaliturvamaksuilla on verojärjestelmässä vain vähäinen rooli. Kanadan talous on selvinnyt kansainvälisestä talouskriisistä melko pie-

²⁹ Elokuun lopussa 2011 pääministeriksi valittiin Yoshihiko Noda.

nin vaurioin muun muassa hallituksen ja provinssien elvytyksen, vahvan kotimaisen kulutuksen ja vähäisen julkisen velkaantumisen ansiosta. Asuntomarkkinoiden ylikuumentuminen on lieventynyt hallitusti.

Kanadan liittovaltion ohella kaikilla provinssilla ja maakunnilla on oikeus kerätä tuloveroja, joten tuloverot vaihtelevat asuinpaikan mukaan. Kanadan verojärjestelmä sisältää myös lukuisia verovähennyksiä, kuten esimerkiksi perus- ja puoliso vähennyksen sekä lapsiperheille ja työssäkäyville suunnatut verohyvitykset. Tulonhankkimisvähennystä muistuttavan työllisyshyvityksen ohella Kanadassa on otettu käyttöön vuonna 2007 pienituloisille suunnattu ansiotulohyvitys (*working income tax benefit*).

Palkansaajan tuloverotus pysyi kuluvana vuonna suurin piirtein ennallaan. Liittovaltion tuloveroasteikon (ks. liite 2) tuloajoja ja useimpia vähennyksiä tarkistettiin 1,4 %:lla ylöspäin. Sen lisäksi säädettiin muutama uusi hyvitys, kuten hyvitys lasten taidet- tai virkistystoiminnan kustannuksista ja esimerkiksi verohyvitys vapaaehtoisesta palomiestoiminnasta. Eläkemaksu pysyi ennallaan 4,95 prosentissa, mutta työttömyysvakuutusmaksu nousi hieman 1,78 prosenttiin.

Toukokuussa maahan valittu konservatiivijohtoinen enemmistöhallitus aikoo saattaa julkisen talouden tasapainoon vuoden 2014 aikana eli vuotta edellistä hallitusta aikaisemmin. Tästä huolimatta hallitus on päättänyt laajentaa eräitä kasvua tukevia verohyvityksiä ja projekteja. Palkansaajien tuloverot pysyvät kuluvalle hallituskaudella ennallaan. Yhteisöverokanta keveni kuluvan vuoden alussa 18 prosentista 16,5 prosenttiin, ja ensi vuonna se laskee vielä 15 prosenttiin. (Canada Revenue Agency, Department of Finance Canada 2011, IBFD 2009, OECD 2011a, OECD 2011b).

USA

Työn verot pysyvät suurin piirtein ennallaan.

Euroopan maihin verrattuna Yhdysvaltojen kokonaisveroaste on matala, ja työn verotus on keveää. Myös kulutusverot ovat matalalla tasolla. Yhdysvaltojen mittavasta budjettialijäämästä ja Yhdysvaltojen luottoluokituksen heikentymisestä huolimatta talouden tasapainottamisesta ei ole päästy hallinnossa vuoden aikana sopuun. Presidentti Barack Obaman veropolitiikan keskeisiä periaatteita ovat olleet verokevennyksen suuntaaminen työssäkäyvälle keskiluokalle sekä selkeyden lisääminen verojärjestelmässä. Yhdysvaltojen tuloverojärjestelmä onkin varsin sekava lukuisten verohyvitysten, yhteisverotusmahdollisuuden sekä liittovaltiorakenteen vuoksi.

Vuoden 2011 budjettia valmisteltaessa presidentti Obama esitti, että julkista taloutta ryhdyttäisiin tasapainottamaan menokurilla ja muun muassa kiristämällä rikkaiden tuloverotusta. Verotusta kiristettäisiin siten, että George W. Bushin aikanaan säätämät tuloverokevennykset poistettaisiin yli 250 000 Yhdysvaltain dollaria ansaitsevilta tulonsaajilta. Demokraatit joutuivat kuitenkin luopumaan esityksestä, sillä veronki-

ristyksiä vastustaneilla republikaaneilla on senaatissa takanaan enemmistö. Vaikeiden neuvottelujen tuloksena tuloverokevennyksiä päätettiin jatkaa seuraavat kaksi vuotta. Tuloveroasteikon marginaaliveroprosentit ja verovähennykset pysyvät siten ennallaan aina vuoteen 2012 asti. Kiistely veroperusteiden kohtalosta tämän jälkeen on jo käynnistynyt valtapuolueiden kesken.

Sekä veroasteikon tularajoja että tiettyjen verovähennysten määriä muutetaan Yhdysvalloissa vuosittain inflaation mukaan. Indeksitarkistusten lisäksi tuloveroperusteisiin ei tehty vuonna 2011 olennaisia muutoksia. Työntekijän eläkemaksu kuitenkin laski kuluvana vuonna 6,2 prosentista 4,2 prosenttiin.

Maksettavien tuloverojen määrää pienentävät jo vuonna 1975 käyttöön otettu ja useaan kertaan laajennettu ansiotulovähennys sekä alun perin elvytyskeinoksi vuonna 2009 säädetty Making Work Pay -verohyvitys (MWP). Ansiotulovähennys on pienituloisille työssäkävyyille palkansaajille hakemuksesta myönnettävä verohyvitys, jonka määrään vaikuttaa tulojen ohella hakijan perhetilanne ja lasten lukumäärä. Yksinäisellä hyvityksen maksimimäärä on 464 dollaria. Hyvitys poistuu kokonaan tulojen ylittäessä 13 660 dollaria.

Väliaikainen vuosille 2009–2012 säädetty MWP-veronhyvitys keventää pieni- ja keskituloisten työntekijöiden liittovaltion tuloveroa maksimissaan 400 dollarilla. Yhteisverotuksessa hyvityksen maksimimäärä on 800 dollaria. MWP:n määrä on 6,2 prosenttia 6 450 dollarin ylittävistä verotettavista ansiotuloista ja hyvitys alkaa leikkautua kahdella prosentilla 75 000 dollarin ylittävistä verotettavista tuloista.³⁰ Hyvitys kohdistuu huomattavasti laajemmalle tuloalueelle kuin jo pidempään käytössä ollut ansiotulovähennys.

Näiden hyvitysten lisäksi tyypillisiä vähennyksiä Yhdysvalloissa ovat perusvähennys sekä lapsihyvitys. Perusvähennys on kuluvana vuonna yksinäisellä henkilöllä 5 800 dollaria. Lapsihyvityksen määrä on yksinäisellä alle 75 000 dollaria ansaitsevalla verovelvollisella 1 000 euroa vuoden 2012 loppuun asti. (Department of the Treasury 2010, IBFD 2011b, IRS 2011, Tax Policy Center 2011.)

3.4 Yhteenveto vertailumaiden veropolitiikasta

Euroopan velkakriisi on kuluvana vuonna pitkittynyt ja syventynyt eurooppalaisen poliittisen päätöksenteon luottamuskriisiksi. Kriisi on välittynyt myös veropolitiikkaan, erityisesti Euroopassa. Niissä maissa, joissa valtion joukkovelkakirjamarkkinoiden korot ovat ylittäneet kuuden prosentin tason, veropolitiikkaa ja säästöjä on jouduttu tekemään ankarimmin. Näitä maita ovat esimerkiksi Kreikka ja Portugali. Selvitykseen kuuluvista maista tähän joukkoon on noussut loppuvuonna myös Italia. Muut selvityksen vertailumaat eivät ole joutuneet velkakriisin keskiöön.

³⁰ Tularaja koskee verotuksen ”AGI”-käsitettä (*adjusted gross income*), jossa bruttotuloista on vähennetty eräitä vähennyksiä. Aviopuolisoiden yhteisverotuksessa hyvitys alkaa leikkautua 150 000 dollaria vastaavista tuloista.

Velkakriisin ongelmallisimpien maiden ohella Euroopasta löytyy myös niitä maita, jotka ovat ryhtyneet jo varhaisessa vaiheessa reippaisiin säästötoimiin ja veronkiristyksiin tasapainottaakseen hyvinkin alijäämäistä julkista talouttaan ja puolustaakseen maan luottoluokituksen säilyttämistä. Näihin maihin voidaan lukea esimerkiksi Britannia ja jossain määrin myös Ranska. Lähes kaikki muutkin Euroopan maat ovat joutuneet tekemään kuluvana vuonna lieviä veronkiristyksiä ja säästöjä hidastuneiden kasvunäkymien tai muiden rakenteellisten haasteiden edessä. Tähän maajoukkoon kuuluu esimerkiksi Suomi.

Euroopan velkakriisi tuntuu myös Euroopan ulkopuolella. Siellä sen välitön vaikutus näkyy kuitenkin talouden hidastuvina kasvunäkyminä, eikä se ole ainakaan vielä vaikuttanut maiden veropolitiikkaan. Euroopan ulkopuolisista vertailuun kuuluvista maista Australia oli ainoa maa, joka kiristi alkuvuoden voimakkaiden tulvien vuoksi väliaikaisesti työn verotusta ja keräsi siten julkiselle sektorille varoja luonnonkatastrofialueiden uudelleenrakentamiseen. Jos velkakriisissä olisi kyse pelkästään maan korkeasta velkaantuneisuudesta, sille löytyisi aineksia esimerkiksi Yhdysvalloista ja Japanista. Näissä maissa velkaantuneisuuden kasvu ei ole kuitenkaan kärjistynyt talouspolitiikan ykköskysymykseksi, mutta se varjostaa koko ajan maiden talouspolitiikkaa. Yhdysvalloissa säästöpäätöksiä ei ole kyetty tekemään maan tasavahvojen poliittisten valtasuhteiden vuoksi.

Hyvin monissa Euroopan maissa on siten toteutettu säästöohjelmia³¹ ja veronkiristyksiä julkisen talouden tasapainottamiseksi. Veronkiristyksissä on hyödynnetty eniten arvonlisäverokantojen tai muiden välillisten verojen korotuksia. Kuluvana vuonna selvitykseen kuuluvista maista yleistä arvonlisäverokantaa nostivat Britannia, Italia ja Sveitsi. Kansainvälisen finanssikriisin alkuvuoteen 2008 verrattuna yleinen arvonlisäverokanta on noussut peräti 14 Euroopan maassa (ks. taulukko 3.1). Arvonlisäverotuksen tai myyntiveron kiristykset eivät ole kuitenkaan saavuttaneet suosiota Euroopan ulkopuolella.

³¹ Katso yhteenveto keskeisistä säästöohjelmista Veronmaksajien internet-sivuulta osoitteesta: <http://www.veronmaksajat.fi/fi-FI/tutkimuksetjatilastot/julkisetmenot/>

Taulukko 3.1 Yleinen arvonlisäverokanta EU-maissa vuosina 2008–2011, %.

			Muutos, %-yks. 1.1.2008–31.12.2011
	2008	2011	
Itävalta	20	20	-
Belgia	21	21	-
Bulgaria	20	20	-
Kypros	15	15	-
Tšekki	19	20	1
Tanska	25	25	-
Viro	18	20	2
Suomi	22	23	1
Ranska	19,6	19,6	-
Saksa	19	19	-
Kreikka	19	23	4
Unkari	20	25	5
Irlanti	21	21	-
Italia*	20	21	1
Latvia	18	22	4
Liettua	18	21	3
Luxemburg	15	15	-
Malta	18	18	-
Alankomaat	19	19	-
Puola	22	23	1
Portugali**	21/20	23	2
Romania	19	24	5
Slovakia	19	20	1
Slovenia	20	20	-
Espanja	16	18	2
Ruotsi	25	25	-
Britannia	17,5	20	2,5

*Verokanta nousi 20 prosentista 21 prosenttiin 17.9.2011.

**Verokanta laski 21 prosentista 20 prosenttiin 1.7.2008.

Velkakriisi on välittänyt kuluvana vuonna joissakin maissa myös työn verotukseen. Lähinnä väestön ikääntymiseen liittyvistä syistä varsin monessa maassa on korotettu palkansaajan ja työnantajien sosiaaliturvamaksuja. Sen ohella joissakin maissa on kiristetty hyvätuloisten henkilöiden tuloverotusta tai nostettu varallisuusveroja tai omaisuusveroja.

Palkkaverovertailuun kuuluvista maista työn verotusta ovat kuluvana vuonna kiristäneet Espanja, Italia, Ranska ja jossain määrin myös Tanska. Viime vuonna hyvätuloisten verotusta kiristettiin Britanniassa.

Espanjassa valtion tuloveroasteikkoon luotiin uusi tuloluokka ja nostettiin marginaaliveroja 1–2 prosenttiyksiköllä yli 120 000 euroa ansaitsevien henkilöiden kohdalla. Marginaaliveron yhden prosenttiyksikön korotukseen päätyi myös Ranska, jossa kiristys alkaa näkyä 70830 euron verotettavista tuloista ylöspäin. Italia otti käyttöön kolmen prosentin lisäveron yli 300 000 euron verotettaville tuloille vuosille 2011–2013. Lisäksi hyvätuloisilta virkamiehiltä ja parlamentin edustajilta peritään 5–10 prosentin lisävero. Vero kaksinkertaistuu, jos tulot ylittävät 150 000 euroa. Tanskassa muutokset olivat vähäisempiä, sillä maa päätti luopua eräistä asteikkotarkistuksista ja tulorajojen jo aikaisemmin päätetyistä korotuksista.

Aivan tuorein kehitys antaakin viitteitä siitä, että jo pitkään jatkunut työn verotuksen keveneminen eri puolilla maailmaa on tasaantumassa. Osassa maita vaikea tilanne on johtanut myös veronkirityksiin erityisesti hyvätuloisimpien henkilöiden kohdalla. Veronkiristysten tulorajat on asetettu kuitenkin varsin korkealle, joten niiden vaikutusta ei juuri huomaa selvityksessä käytetyillä palkkatasoilla. Valtaosassa vertailumaita työn verotus on pysynyt ennallaan. Asetelma on kilpailullisesti houkutteleva vaakaan julkisen talouden omaavalle valtiolle. Mielenkiintoinen ilmiö on myös se, että monet maat ovat päätyneet kuluvana vuonna yhteisöverokannan laskuun tai ainakin suunnittelevat verokannan laskua. Taloudellista kasvua tätä kautta haetaan esimerkiksi Britanniassa, Alankomaissa ja Kreikassa.

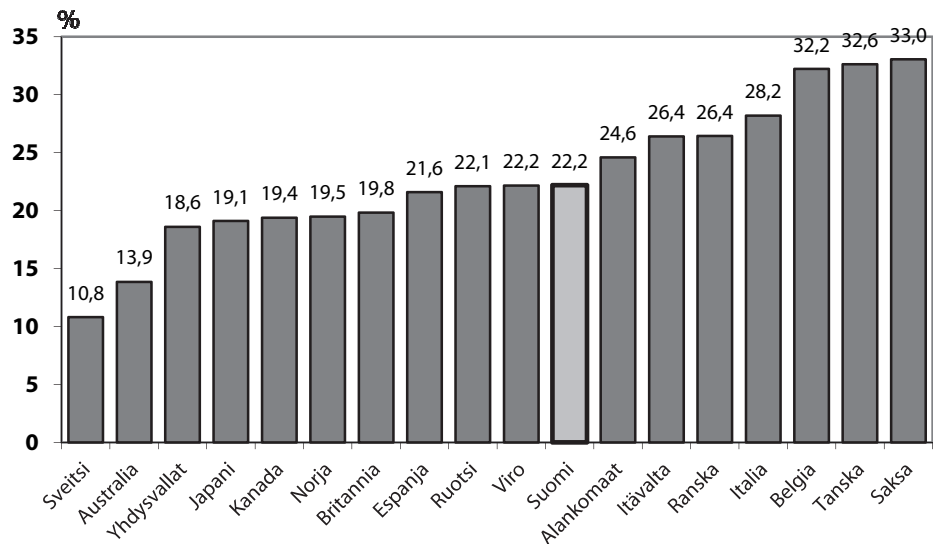
4 TYÖN VEROTUS VUONNA 2011

4.1 Palkansaajan tuloveroprosentit

Selvityksen muihin maihin verrattuna Suomi verottaa pieni- ja keskituloisten ansio- tuloja lempeämmin kuin suurituloisten ansioita. Esimerkkipalkkojen tarkat veroas- teet löytyvät liitteistä 3.1 (yksinäinen palkansaaja ja yhden tulonsaajan perhe) ja 3.2 (kahden tulonsaajan perhe).

Euromaista pienituloisen perheettömän palkansaajan verotus on Suomea keveämpää vain Espanjassa, sillä Virossa palkansaajan veroaste asettuu samalle tasolle (kuva 4.1). Muita keveän verotuksen maita Euroopassa ovat Sveitsi, Norja ja Britannia. Sveitsin ja Norjan vertailussa on tosin huomioitava se, että tyypilliset palkat ovat näissä mais- sa Suomea korkeammat. Työn verotus on keveää myös Euroopan ulkopuolella.

Kuva 4.1 Pienituloisen, vuosipalkka 25 000 euroa, perheettömän palkansaajan tuloveroprosentit vertailumaissa vuonna 2011.

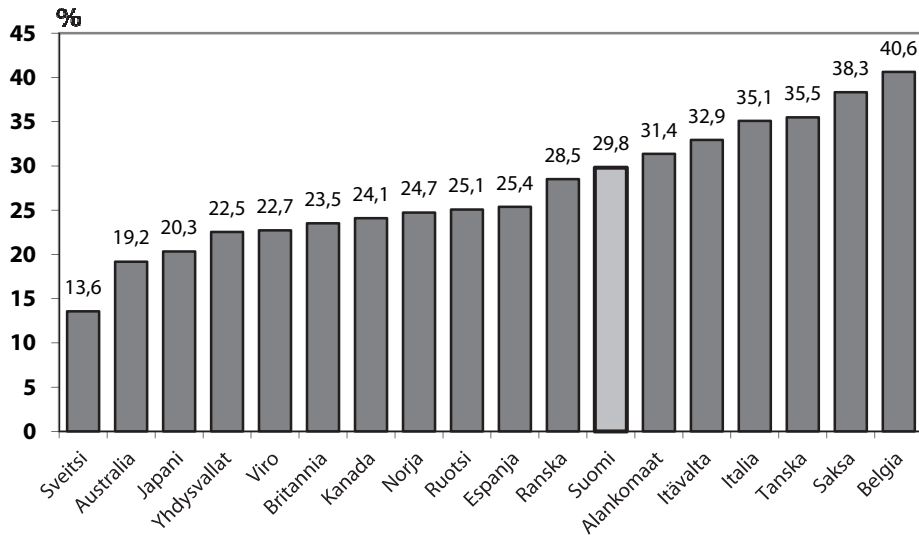

Suomalaisittain keskituloisen palkansaajan kohdalla Suomen asema suhteessa muihin vertailumaihin heikkenee, sillä Espanjan lisäksi Ranskan verotus muodostuu keveämmäksi kuin Suomen (kuva 4.2). Viron tasaverojärjestelmä tuottaa tällä tulotasolla jo hyvin matalan veroasteen, ja Ruotsin verotus on 4,7 prosenttiyksikköä Suomea kevyempää. Suomi on vertailumaista seitsemänneksi kirein verottaja.

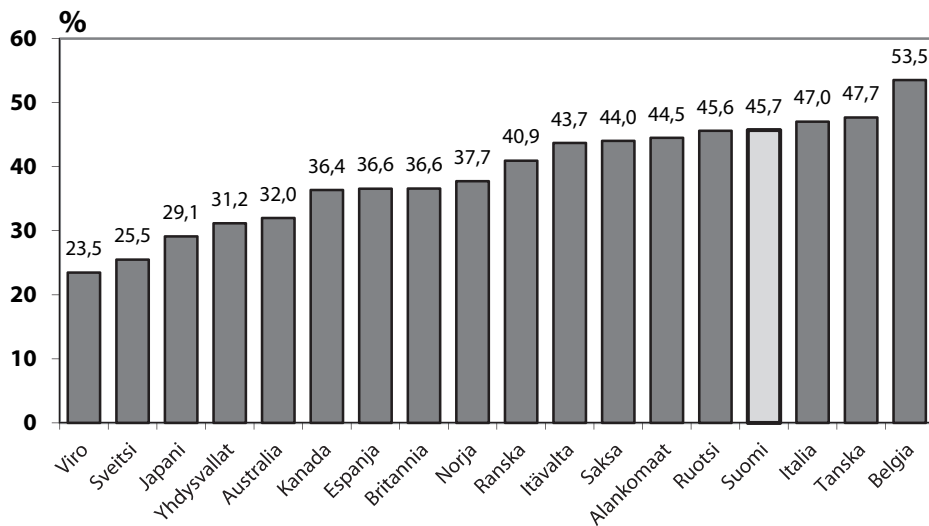
Belgia, Tanska, Saksa ja Italia ovat pieni- ja keskituloisten perheettömien palkansaajien verottajana omaa luokkaansa. Belgia, Tanska ja Italia ovat Suomea ankarampia verottajia kaikilla vertailun tulotasolla. Matalampien tulotasojen ankara verottaja, Saksa, muuttuu suurituloisen kohdalla löysemmäksi, sillä työntekijän sosiaalivakuutus-

maksuille asetetut kattosäännöt loiventavat progressiota (kuva 4.3). Suomi on suurituloisen kohdalla vertailumaiden neljänneksi kirein maa.

Kuva 4.2 Keskituloisen, vuosipalkka 38 400 euroa, perheettömän palkansaajan tuloveroprosentit vertailumaissa vuonna 2011.

Kuva 4.3 Suurituloisen, vuosipalkka 125 100 euroa, perheettömän palkansaajan tuloveroprosentit vertailumaissa vuonna 2011.

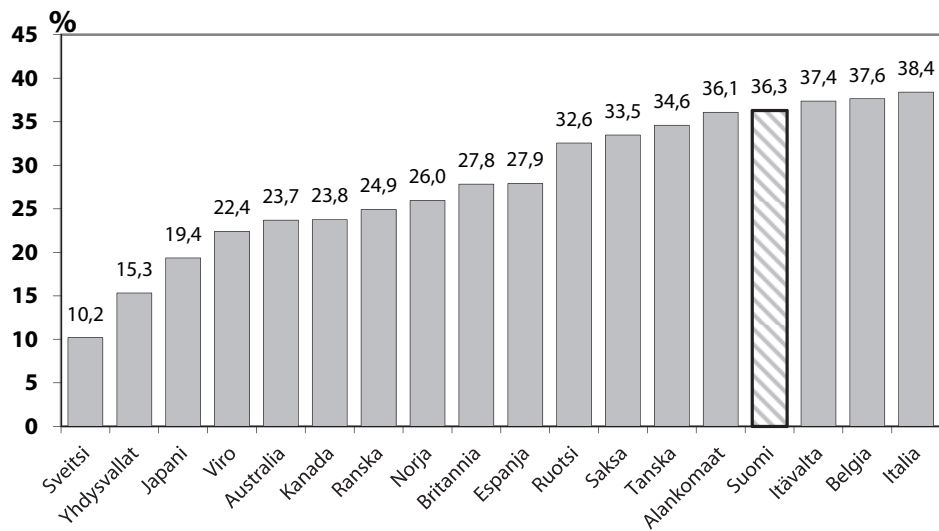

Maiden keskinäinen järjestys kuitenkin muuttuu, kun tarkastelu siirtyy perheettömistä palkansaajista perheellisiin palkansaajiin. Monissa maissa erilaiset, perhetilanteeseen liittyvät vähennykset (muun muassa lapsivähennys tai puoliso vähennys) ja verotettavan tulon erilainen määrittely (erillisverotus vrt. yhteisverotus) lieventävät perheellisten palkansaajien verotusta suhteessa yksinäisiin palkansaajiin. Suomessa

tuloverotus kohtelee perheellistä palkansaajaa samalla tavalla kuin perheetöntä palkansaajaa.³²

Kansainvälisissä vertailuissa Suomi onkin perheiden verottajana suhteellisesti ankarampi kuin yksinäisten palkansaajien verottajana. Ilmiö korostuu erityisesti pienemmillä tulotasoilla. Suomi onkin kaikilla esimerkkitulotasoilla vertailumaiden viidenneksi tai neljänneksi kirein verottaja, kun verrataan kahden huoltajan, mutta yhden tulonsaajan kaksilapsisia perheitä. Esimerkiksi Saksassa tuloverotus on 59 000 euron vuosituloilla lievempää kuin Suomessa (kuva 4.4).³³ Matalammilla tulotasoilla kireimpiä yhden tulonsaajan perheverottajia ovat vertailumaista Alankomaat ja Itävalta. Myös Tanska kuuluu kireisiin perheverottajiin, vaikka vuonna 2010 tehty verouudistus pudottikin Tanskan kärkiverottajien joukosta. Korkeilla tulotasoilla eniten yhden tulonsaajan perheitä verottavat Belgia ja Italia. Työn verotus on tyypillisesti keveää yhden tulonsaajan perheissä Sveitsissä ja Yhdysvalloissa.

Kuva 4.4 Palkansaajan, vuosipalkka 59 000 euroa, tuloveroprosentit vertailumaissa 2011, kun perheessä yksi tulonsaaja, kaksi huoltajaa ja kaksi lasta.

Suomen ohella Ruotsissa ja Alankomaissa yksinäisiä palkansaajia ja perheitä kohdellaan tuloverotuksessa samalla tavoin. Muissa vertailumaissa pariskuntia, joista toinen puoliso on täysin tuloton tai hyvin pienituloisen, verotetaan lievemmin kuin yksinäisiä palkansaajia tai kahden tulonsaajan perheitä. Suurimmat tuloveroasteen erot perheettömään palkansaajaan verrattuna syntyvät Belgiassa, Yhdysvalloissa ja Saksassa.

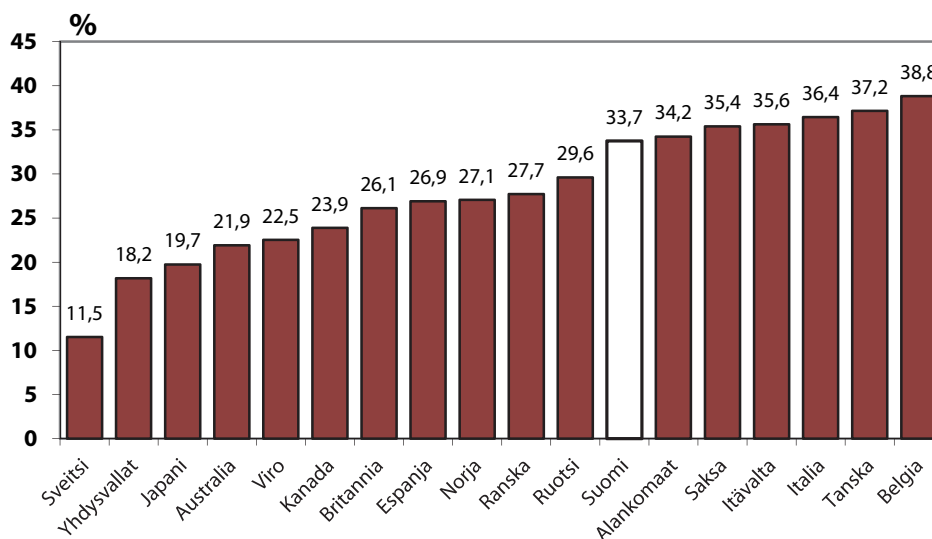
Suomi on vertailumaista seitsemänneksi kirein verottaja, kun tarkastellaan kahden palkansaajan lapsiperhettä, jossa toinen puoliso on suomalaisittain keskituloisen ja toisen puolison tulot nousevat 59 000 euroon vuodessa. Vertailumaiden keveimpiä

³² Suomen kohdalla poikkeuksen muodostaa alijäämähyvityksen lapsikorotus.

³³ Perheetön 57 300 euroa vuodessa ansaitseva palkansaaja maksaa Saksassa palkastaan veroa 42,3 prosentin mukaan, kun yhden tulonsaajan kaksilapsinen perhe maksaa veroa 33,2 prosenttia. Kurjenojan (2008) perhetukivertailussa on selitetty lyhyesti 11 Euroopan maan erilaisia käytäntöjä perhetilanteen huomioon ottamisessa tuloverotuksessa.

verottajia ovat edelleen Sveitsi³⁴ ja Yhdysvallat ja kireimpiä verottajia Belgia, Tanska ja Italia. Puolisoiden tulojen yhteisverotus ja muut perhevähennykset – esimerkiksi Saksassa ja Ranskassa – eivät lievennä enää progressiota samalla tavoin kuin yhden tulonsaajan perheillä (kuva 4.5.).

Kuva 4.5 Kahden tulonsaajan palkansaajaperheen tuloveroprosentit vertailumaissa 2011, vuosipalkat 38 400 ja 59 000 euroa, perheessä kaksi lasta.

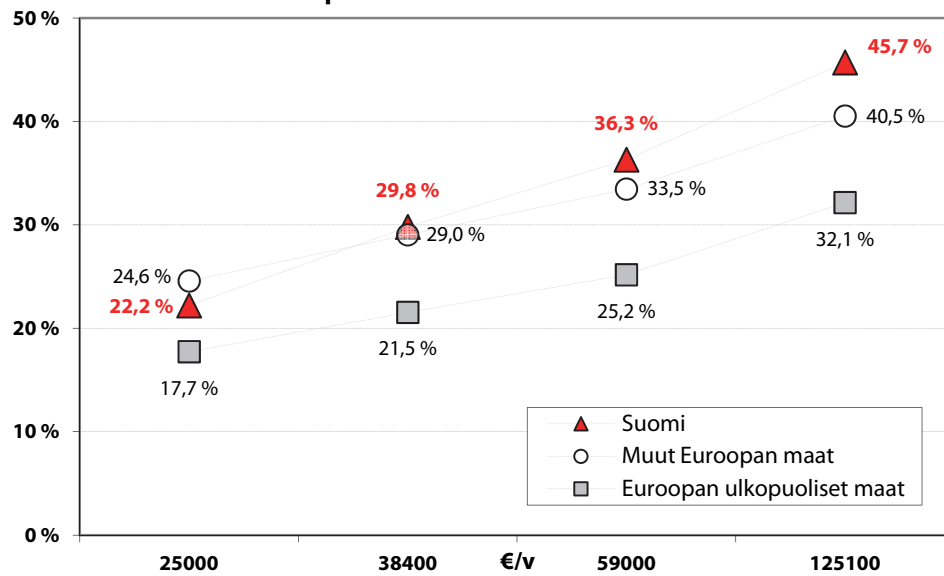
Puolisoiden yhteisverotus on voimassa esimerkiksi Sveitsissä ja Ranskassa. Norjassa, Saksassa, Yhdysvalloissa, Virossa ja Espanjassa puolisoit voivat valita verotetaanko heitä yhdessä vai erikseen. Esimerkiksi Norjassa valtaosa puolisoista verotetaan yhdessä, mutta Espanjassa yhteisverotus on edullisempi vain hyvin pienituloisille. Suomen ohella puolisoit erillisverotus on voimassa esimerkiksi Ruotsissa, Britanniassa, Itävallassa, Italiassa, Tanskassa ja Alankomaissa. Tanskassa erillisverotusta lievennetään, jos toinen puoliso on erittäin pienituloinen.

Suomi on eurooppalaisittain varsin kilpailukykyinen pieni- ja keskituloitien palkansaajien verottajana, mikä näkyy hyvin perheettömän palkansaajan keskimääräisiä tuloveroasteita esittävästä kuvasta 4.6³⁵. Kokoaikatyötä tekevän pienipalkkaisen suomalaisen tulovero on alittanut vertailumaiden Euroopan keskiarvon jo vuodesta 2006 lähtien. Kuluvana vuonna pienituloisen tuloverotus on 2,4 prosenttiyksikköä muiden Euroopan maiden keskiarvoa keveämpää. Muiden vertailuun kuuluvien Pohjoismaiden keskimääräinen veroaste on lähes sama Euroopan maiden keskiarvon kanssa.

³⁴ Tosin on muistettava, että tyypilliset palkat ja niistä perittävät verot ovat Sveitsissä huomattavasti korkeampia.

³⁵ Palkansaajan tuloveroaste on keventynyt 1990-luvun laman jälkeen lähes joka vuosi aina vuoteen 2009 asti (Punakallio 2011).

Kuva 4.6 Perheettömän palkansaajan tuloveroprosentit Suomessa ja muissa vertailumaissa keskimäärin palkkatasoittain vuonna 2011.

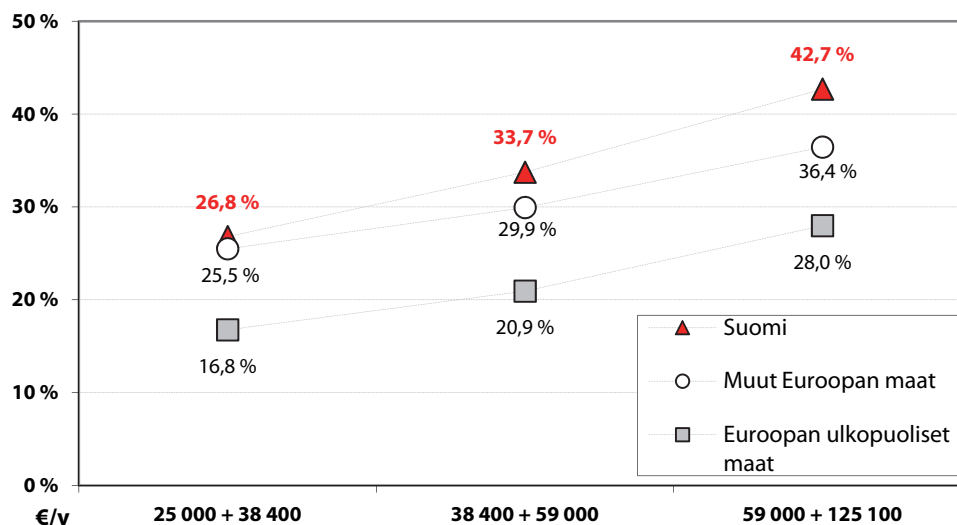
Myös keskituloisen tuloverotus on viime vuosien aikana lähestynyt eurooppalaista keskiarvoa. Kuluvana vuonna suomalaisen keskituloisen tuloverotus on Euroopan keskiarvon tuntumassa.

Suomen asema suhteessa muihin Euroopan maihin kuitenkin heikkenee tulojen kasvaessa. Kun pienituloisimpien palkansaajien kohdalla Suomen tuloverotus on kevyempää kuin Euroopassa keskimäärin, niin 59 000 euron vuosipalkalla tuloverotus on 2,8 prosenttiyksikköä kireämpää ja vertailun korkeimman esimerkkipalkan kohdalla se on jo 5,2 prosenttiyksikköä kireämpää kuin Euroopassa keskimäärin.

Suomen tuloverotus on erityisen kireää, kun sitä vertaillaan Euroopan ulkopuolisiin maihin. Pienituloisten verotus on Suomessa 4,5 prosenttiyksikköä kireämpää kuin keskimäärin Euroopan ulkopuolisissa vertailumaissa. Suomalaisittain keskipalkkaisten ero on venähtänyt jo 8,3 prosenttiyksikköön ja korkeimmalla palkkatasolla eroa on 13,6 prosenttiyksikköä. Suomen tuloverotuksen progressiivisuus suhteessa Euroopan maihin ja Euroopan ulkopuolisiin maihin korostuu tulotason kasvaessa.

Progression kireys suomalaisessa tuloverotuksessa näkyy myös kuvassa 4.7, jossa esitetään kahden tulonsaajan kaksilapsisten perheiden keskimääräiset tuloveroasteet Suomessa ja muissa tutkituissa maissa.

Kuva 4.7 Kahden tulonsaajan palkansaajaperheen tuloveroprosentit Suomessa ja muissa vertailumaissa keskimäärin palkkatasoittain vuonna 2011, kaksi lasta.

Suomalaisen palkansaajaperheen tuloverot eivät enää alita Euroopan vertailumaiden keskiarvoa vertailussa käytetyn alimman esimerkkipalkan kohdalla, sillä monissa muissa maissa on käytössä erilaisia perheiden verotusta keventäviä vähennyksiä tai muita vastaavia keinoja. Alimmalla esimerkkituloitasolla pariskunta maksaa Suomessa 1,3 prosenttiyksikköä enemmän tuloveroa kuin muissa Euroopan maissa keskimäärin ja jo 10,0 prosenttiyksikköä enemmän kuin Euroopan ulkopuolisissa maissa keskimäärin. Vertailun muihin Pohjoismaihin nähden tuloverotus asettuu samalla tasolle.

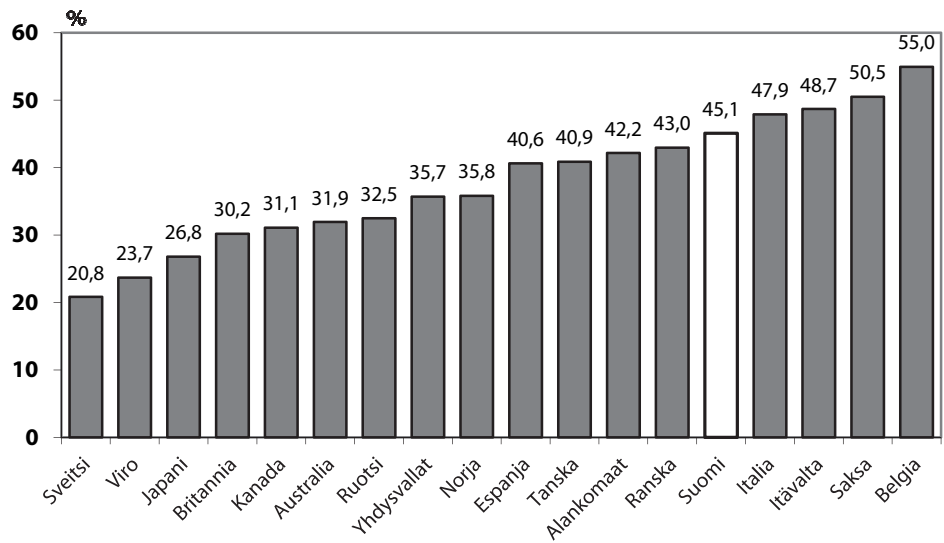
Varsin hyvätuloisessa perheessä (59 000 + 125 100 euroa) vastaavat erot ovat 6,3 ja 14,7 prosenttiyksikköä. Vertailun muiden Pohjoismaiden keskiarvo on 40,3 prosenttia, joten Suomen verotus on tulojen lisääntyessä muodostunut 2,4 prosenttiyksikköä kireämmäksi kuin muissa Pohjoismaissa.

4.2 Palkansaajan marginaaliverotus

Lisätuloon kohdistuva marginaaliverotus antaa kuvan verojärjestelmän kannustimista tehdä lisätyötä tai hankkia esimerkiksi lisäkoulutusta. Palkansaajien lisätuloon kohdistuva marginaaliveroaste eli eri verojen muutoksen yhteenlaskettu osuus tulonlisäyksestä³⁶ vuonna 2011 esitetään liitteissä 4.1 (yksinäinen tulonsaaja ja yhden tulonsaajan kaksilapsinen perhe) ja 4.2 (kahden tulonsaajan kaksilapsinen perhe).

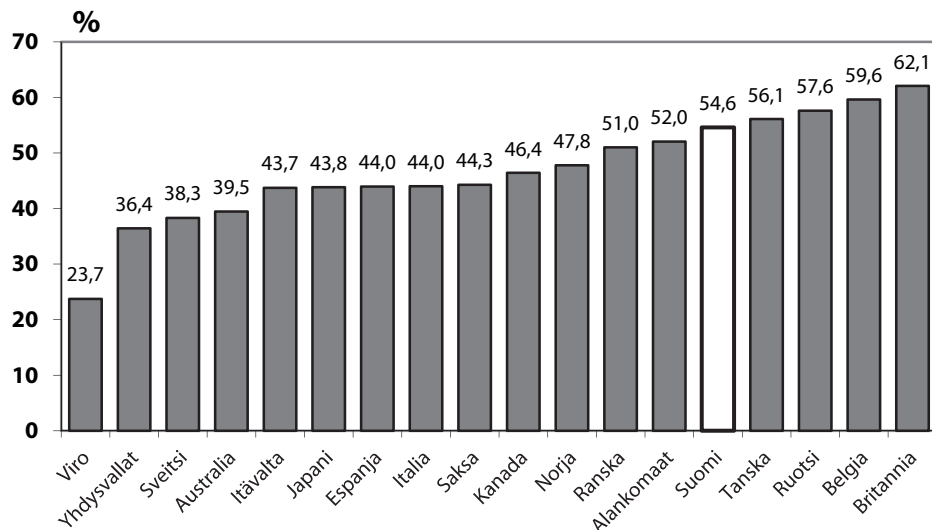
³⁶ Tulonlisäys eli palkankorotus on laskettu yhden prosentin suuruiseksi kaikilla tulotasolla.

Kuva 4.8 Perheettömän palkansaajan marginaaliveroprosentit vertailumaissa 2011, vuosipalkka 38 400 euroa.

Kuvasta 4.8 näkyy suomalaisittain keskituloiselle palkkatasolle kohdistuva marginaaliveroaste vertailun eri maissa. Lisätulojen verotus on kireintä Belgiassa ja Saksassa, jossa marginaaliveroasteet ylittävät 50 prosenttia. Marginaaliverot ovat korkeita myös Itävallassa, Italiassa ja Suomessa. Ruotsissa ja Norjassa marginaaliverotus on tällä palkkatasolla selvästi matalampaa kuin Suomessa. Lisätuloa verotetaan kevyesti myös tasaverojärjestelmän käyttöönoton Virossa.

Kuva 4.9 Perheettömän palkansaajan marginaaliveroprosentit vertailumaissa vuonna 2011, vuosipalkka 125 100 euroa.

Erittäin hyvätuloisen esimerkkipalkansaajan marginaaliveroaste on Suomessa noin 55 prosenttia³⁷. Suomea kireämpää marginaaliverotus on Britanniassa, Belgiassa, Ruotsissa ja Tanskassa (kuva 4.9). Tanskan veronkevennysohjelman ansiosta vuonna 2010 ylimmät marginaaliveroprosentit kevenivät 63 prosentista noin 56 prosenttiin. Britanniassa sen sijaan perusvähennyksen nopea poistumien 100 000–113 000 verotettavilla tuloilla³⁸ nostaa maan yhdestä vertailun keveimmistä lisäverottajista vertailun kireimpään kärkeen. Edellä mainitun tulovälin jälkeen Britannian marginaaliveroprosentti palautuu 41 prosentin tuntumaan, kunnes se nousee jälleen 150 000 punnan ylittävistä verotettavista tuloista 51 prosenttiin.

Ruotsissa marginaaliverotuksen kiristyminen on Suomea nopeampaa eli tuloverojärjestelmä on varsin progressiivinen. Matalammilla tulotasoilla (25 000 euroa ja 38 400 euroa) lisätulojen hankinta on Ruotsissa Suomea houkuttelevampaa, mutta korkeammilla esimerkkituloilla Ruotsi nousee kireiden marginaaliverottajien joukkoon.

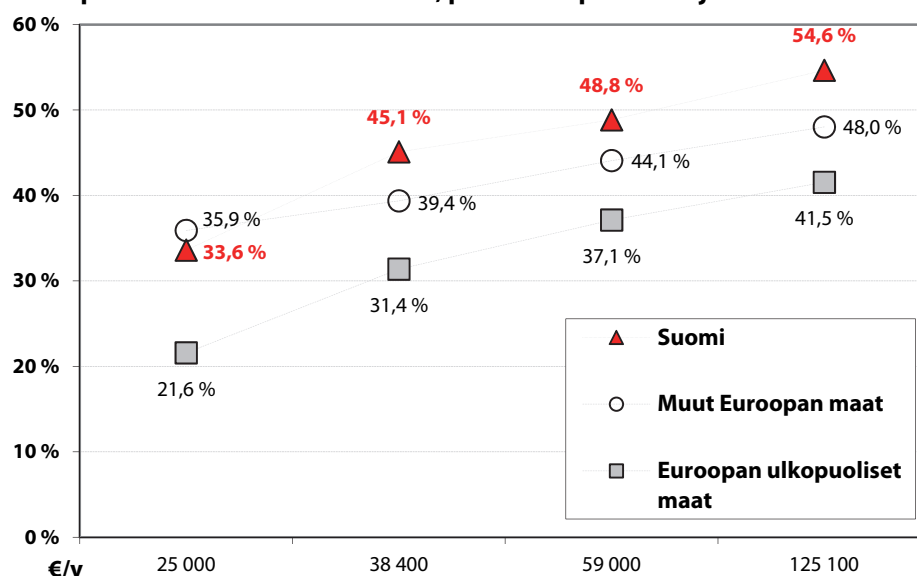
Kireät marginaaliveroasteet ovat tyypillisiä Suomen verojärjestelmälle lähes kaikilla tulotasoilla. Selvityksen alimman esimerkkipalkan marginaaliveroaste alittaa kuitenkin muiden Euroopan maiden keskiarvon 2,3 prosenttiyksiköllä (kuva 4.10). Tällä palkkatasolla marginaaliveroaste on Suomessa 33,6 prosenttia, kun se muissa eurooppalaisissa vertailumaissa on keskimäärin 35,9 prosenttia. Tuloksissa on kuitenkin huomattava, että lisätulon verotus kohoaa Suomessa 44 prosentin tuntumaan jo 25 400 euron palkkatuloilla. Marginaaliveroprosentteja laskettaessa selvityksen alin esimerkkipalkka asettuu siten rajalle, jossa Suomen marginaaliveroasteet nousevat yli kymmenellä prosenttiyksiköllä.

Euroopan ulkopuolisiin maihin verrattuna Suomen marginaaliverotus on kireää myös alimman esimerkkipalkan kohdalla, sillä meillä lisätulosta maksetaan 12,0 prosenttiyksikköä enemmän veroa kuin Euroopan ulkopuolisissa vertailumaissa. Euroopan ulkopuolella lisätuloista päätyy julkiselle sektorille keskimäärin vain 21,6 prosenttia.

³⁷ Tulojen vaihdellessa välillä 74 000–93 000 euroa marginaaliveroprosentti nousee 56,8 prosenttiin, mikä on vertailun hyvätuloista esimerkkipalkansaajaa korkeampi prosentti. Vuositulojen ylittäessä 93 000 euroa marginaaliveroprosentti laskee nopeasti vakiintuen jo 96 000 euron vuosituloilla 54,7 prosenttiin. Suomessa valtion tuloveroasteikon ylimmän tuloluokan alaraja on 68 200 euroa.

³⁸ Perusvähennys pienenee 100 000 punnan ylittävistä verotettavista tuloista lähtien yhdellä punnalla jokaista kahta puntaa kohden.

Kuva 4.10 Keskimääräiset marginaaliveroprosentit Suomessa ja muissa vertailumaissa palkkatasoittain vuonna 2011, perheetön palkansaaja.

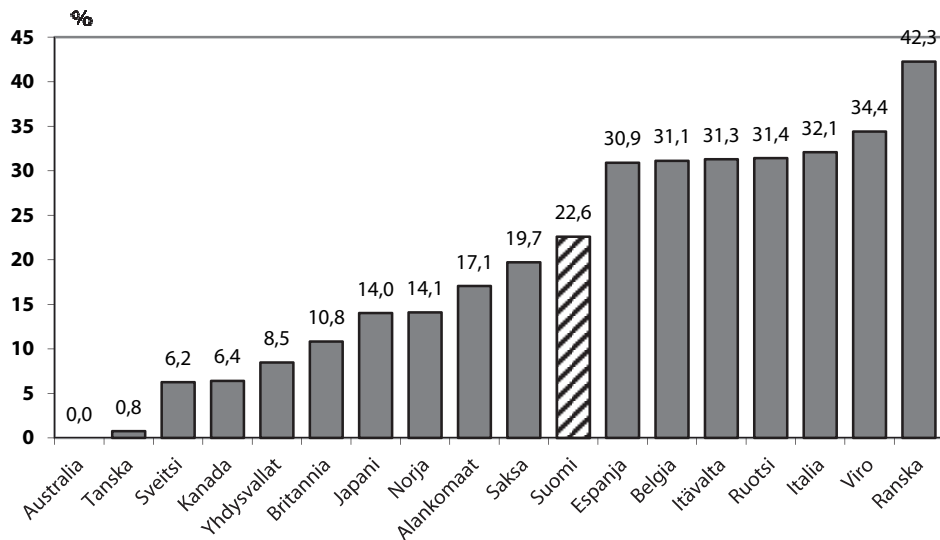
Suomalaisittain keskipalkkaisten eteenpäin pyrkimistä verotetaan kireästi (kuva 4.10). Keskipalkkaisen marginaaliveroprosentti on 5,7 prosenttiyksikköä korkeampi kuin muualla Euroopassa keskimäärin ja 13,7 prosenttiyksikköä korkeampi kuin Euroopan ulkopuolisissa maissa. Myös muiden vertailuun kuuluvien Pohjoismaiden keskiarvo (36,4 %) alittaa Suomen marginaaliveroprosentin reippaasti.

Vertailun korkeimmalla esimerkkipalkkatasolla suomalaisen palkansaajan marginaaliveroprosentti on 6,6 prosenttiyksikköä suurempi kuin muualla Euroopassa ja 13,1 prosenttiyksikköä suurempi kuin Euroopan ulkopuolella keskimäärin. Pohjoismaiden vertailun muiden maiden keskiarvo (53,8 %) asettuu lähelle Suomen marginaaliveroastetta. Muihin Pohjoismaihin verrattuna Suomen lisäverotus on siten kireämpää juuri keskituloisten palkansaajien kohdalla.

4.3 Työnantajan sosiaalivakuutusmaksut

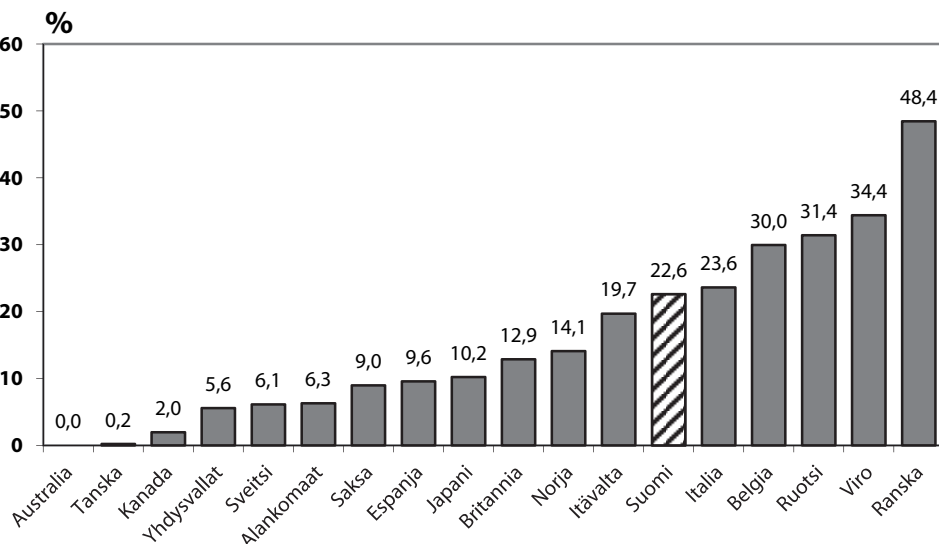
Työnantajien palkkasidonnaiset, pakolliset ja veronluonteiset sosiaalivakuutusmaksut ovat Suomessa vertailumaiden keskitasoa (kuva 4.11). Kuluvana vuonna työnantajamaksut nousivat monissa maissa. Myös Suomessa työnantajan työeläke-, työttömyysvakuutus- ja sairausvakuutusmaksu nousivat hieman. Työnantajamaksujen osuus keskituloisen bruttopalkasta on Suomessa noin 22,6 prosenttia, kun se muissa Euroopan maissa on keskimäärin 23,2 prosenttia. Työnantajamaksujen osuus esimerkkibruttopalkoista esitetään liitteessä 5.

Kuva 4.11 Työnantajan veronluonteisten sosiaalimaksujen osuus 38 400 euron bruttopalkasta 2011, perheetön palkansaaja.

Vertailumaissa on hyvin erilaisia tapoja verottaa työntekijöitä ja työnantajia. Esimerkiksi Virossa, Ruotsissa, Ranskassa ja Espanjassa työnantajat maksavat valtaosan työn verotuksesta. Sen sijaan esimerkiksi kireän palkkaverotuksen maa Tanska perii lähes olemattomia työnantajamaksuja. Muita keveän työnantajamaksupolitiikan maita ovat esimerkiksi Australia, Kanada ja Sveitsi. Osassa maita, kuten Suomessa ja Japanissa, verotus jakaantuu lähes puoliksi työntekijöiden ja työnantajien kesken.

Kuva 4.12 Työnantajan veronluonteisten sosiaalivakuutusmaksujen osuus 125 100 euron vuosipalkasta 2011, perheetön palkansaaja.

Muissa maissa melko yleiset sosiaalivakuutusmaksujen kattosäännöt eivät Suomessa rajoita korkeammista palkoista perittäviä sosiaalivakuutusmaksuja. Maksut määräy-

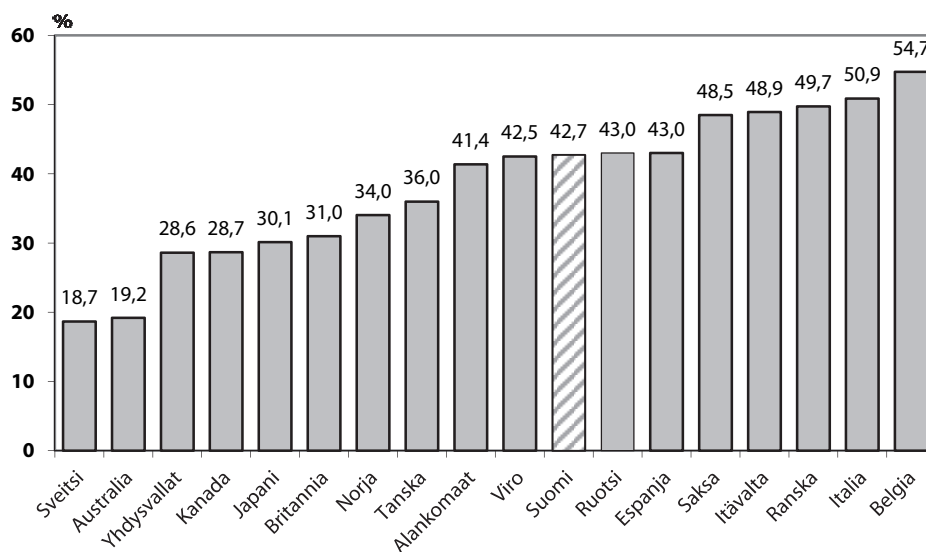
tyvät meillä saman prosentin mukaan kaikensuuruisista palkoista, minkä vuoksi työnantajamaksut Suomessa ovat suhteessa muihin vertailumaihin korkeampia suurituloisista kuin pienituloisista työntekijöistä. Maksukattojen vuoksi Espanjan ja Itävallan työnantajamaksut suurituloisista työntekijöistä jäävät pienemmiksi kuin Suomessa (kuva 4.12). Muissa Euroopan vertailumaissa työnantajamaksut ovat korkeimmalla palkkatasolla keskimäärin 18,9 prosenttia, kun ne meillä ovat 22,6 prosenttia.

4.4 Palkkaverokiila – työvoimakustannukseen kohdistuvat palkkasidonnaiset verot yhteensä

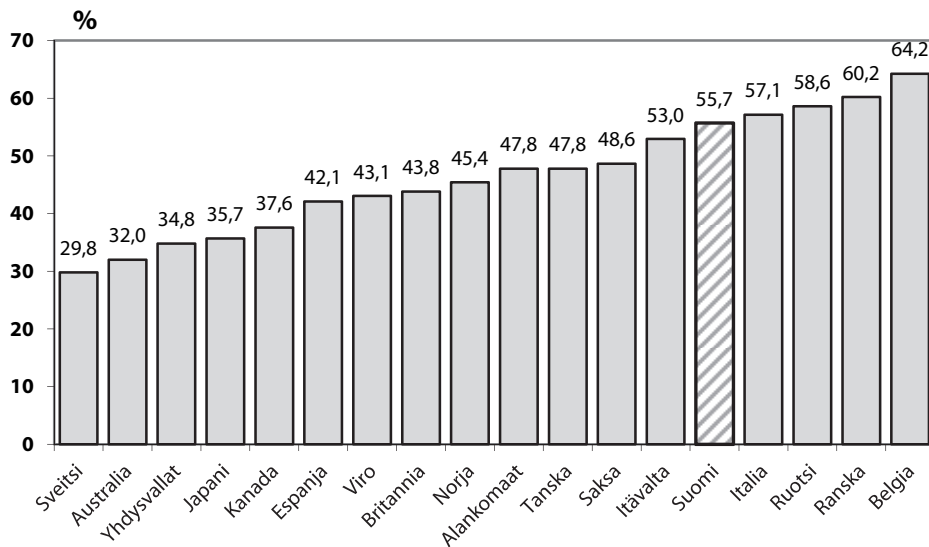
Liitteissä 6.1 ja 6.2 on esitetty vertailumaiden palkkaverokiila eli palkansaajan tuloverojen ja työnantajan maksamien veronluonteisten sosiaalivakuutusmaksujen yhteenlaskettu osuus koko työvoimakustannuksesta vuonna 2011. Työvoimakustannus muodostuu työntekijän bruttopalkasta ja työnantajan palkkasidonnaisista, veronluonteisista maksuista.

Kuvassa 4.13 esitetään suomalaisittain keskituloiseen bruttopalkkaan kohdistuva palkkaverokiila eli se osuus työvoimakustannuksesta, jolla rahoitetaan julkista sektoria eri maissa. Palkkaverokiila on levein Belgiassa. Sen perässä tulevat Italia, Ranska, Itävalta ja Saksa melko samansuuruisella verokiilalla. Suomessa palkkaverokiila on vertailumaiden korkeahkoa keskitasoa. Lähes samoihin lukuihin asettuvat kuitenkin sekä Ruotsi että Viro korkeiden työnantajamaksujen vuoksi. Palkkaverokiila on Suomea kapeampi kireän palkkaverotuksen maassa Tanskassa, jossa työnantajamaksut taas ovat hyvin pienet.

Kuva 4.13 Keskituloiseen palkkaan, vuosipalkka 38 400 euroa, kohdistuva palkkaverokiila vuonna 2011, perheetön palkansaaja.

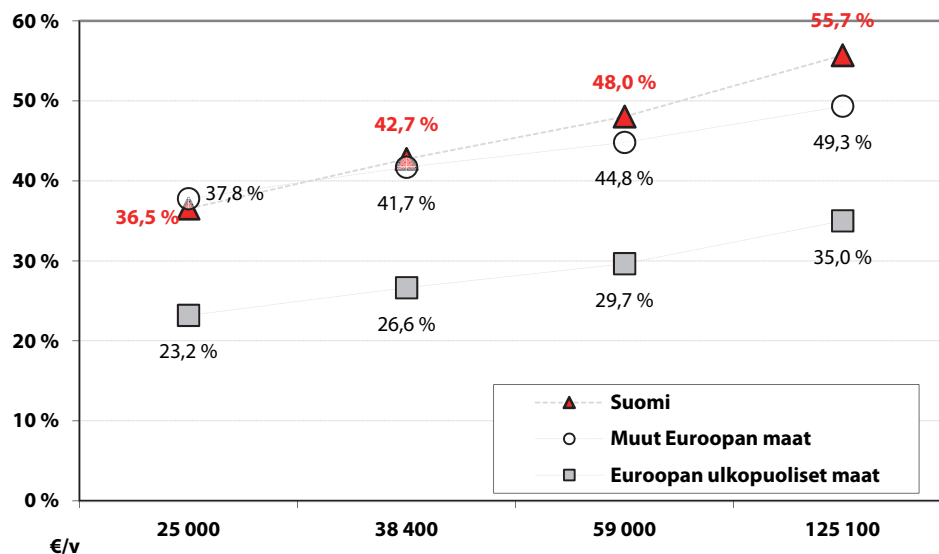
Kuva 4.14 Suurituloiseen palkkaan, vuosipalkka 125 100 euroa, kohdistuva palkkaverokiila vuonna 2011, perheetön palkansaaja.

Koska progressio on Suomessa kireää eikä meillä ole työnantajamaksuja rajoittavia kattosääntöjä, työhön kohdistuva palkkaverokiila on sitä suurempi mitä enemmän tuloja palkansaajalla on. Korkeasti palkatun työn palkkaverokiila onkin Suomessa vertailumaiden viidenneksi korkein (kuva 4.14). Italiassa ja Ruotsissa palkkaverokiila on Suomea leveämpi alittaen kuitenkin 60 prosentin tason. Belgiassa ja Ranskassa palkkaverokiila ylittää 60 prosentin. Vertailumaiden pienimmät palkkaverokiilat löytyvät usein Euroopan tai euroalueen ulkopuolisista maista.

Kuvasta 4.15 nähdään, että pienimmästä esimerkkipalkasta Suomessa maksettava palkkaverokiila alittaa tarkasteluvuonna muiden Euroopan maiden vastaavan keskiarvon. Ero ei ole kuitenkaan suuri, reilun prosenttiyksikön verran. Suomen palkkaverokiila on kaventunut viime vuosina sekä palkansaajan tuloveronkevennysten että työnantajamaksujen keventämisen vuoksi.

Kuva 4.15 Palkkaverokiila Suomessa ja muissa vertailumaissa keskimäärin palkkatasoittain vuonna 2011, perheetön palkansaaja.

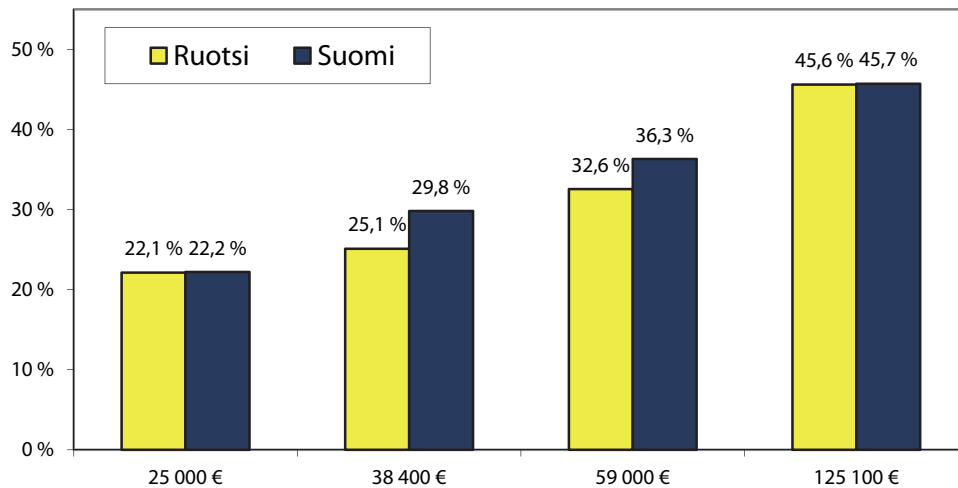

Suomalaisittain keskituloisen palkansaajan palkkaverokiila on painunut Euroopan keskiarvojen tuntumaan. Ero muihin vertailumaihin kuitenkin kasvaa tulojen lisäntyessä. Korkeimmalla esimerkkipalkkatasolla palkkaverokiila on Suomessa jo 6,4 prosenttiyksikköä leveämpi kuin muissa Euroopan maissa keskimäärin ja 20,7 prosenttiyksikköä leveämpi kuin Euroopan ulkopuolisissa maissa keskimäärin.

5 PALKKAVEROTUS POHJOISMAISSA, VIROSSA, SAKSASSA JA BRITANNIASSA

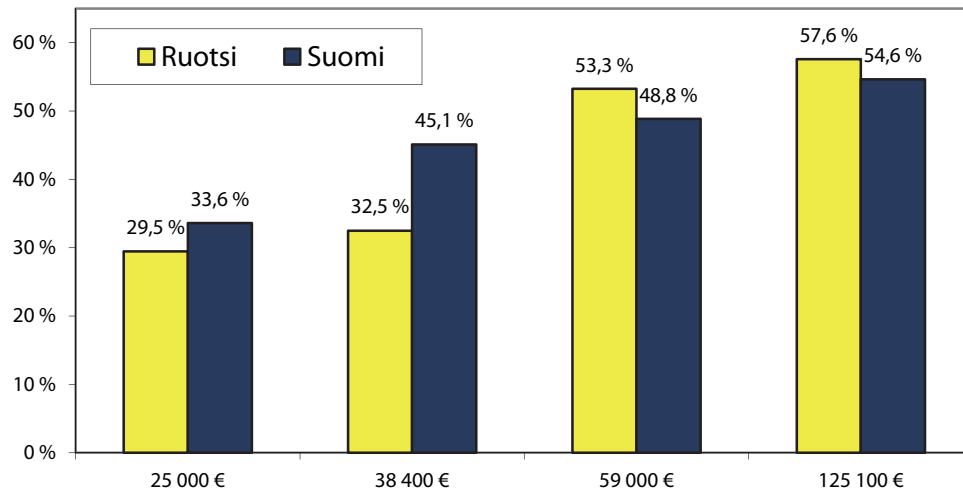
Palkkaverotus on usean vuoden ajan ollut Ruotsissa ja Suomessa suurin piirtein yhtä kireää. Viime vuosina suomalaisittain keskituloisen verotus on kuitenkin muotoutunut Suomessa ankarammaksi. Muutamana viime vuonna Suomen veronkevennykset nykäisivät pieni- ja suurituloisten veroasteen Suomessa Ruotsia matalammaksi. Lähinnä valuuttakurssimuutoksista johtuen pieni- ja suurituloisten veroasteet ovat kuuluvana vuonna Suomessa ja Ruotsissa jälleen samalla tasolla (kuva 5.1).

Kuva 5.1 Perheettömän työntekijän tuloveroasteet Suomessa ja Ruotsissa neljällä eri vuosipalkalla 2011.

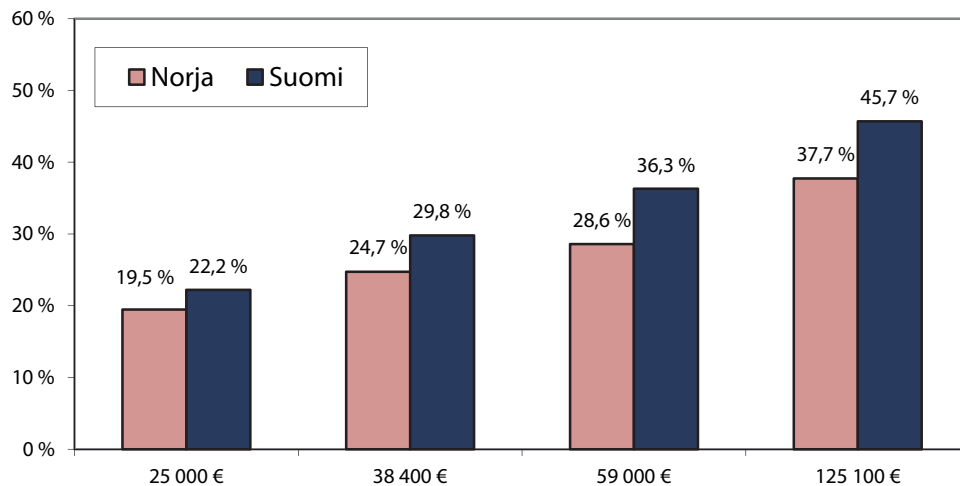
Verojärjestelmien erot näkyvät myös esimerkkipalkkojen marginaaliverotuksessa (kuva 5.2), jossa Suomen ja Ruotsin väliset erot ovat suuremmat kuin keskimääräisissä tuloveroasteissa. Suomessa marginaaliverotus on pieni- ja keskituloisilla kireämpää kuin Ruotsissa, vaikka maiden välinen ero onkin kaventunut pienimmillä palkkatasoilla. Korkeammilla tulotasoilla Suomen marginaaliveroasteet ovat sen sijaan pienemmät kuin Ruotsissa.

Kuva 5.2 Perheettömän työntekijän marginaaliveroasteet Suomessa ja Ruotsissa neljällä eri vuosipalkalla 2011.

Norjassa on jo pitkään verotettu palkkatuloja kevyemmin kuin Suomessa. Tämän verovertailun maiden joukossa Norja on perinteisesti sijoittunut keskikastiin työn verottajana. Ero Suomen verotukseen korostuu, kun tarkastellaan yhden tulonsaajan perheitä. Toisin kuin Ruotsissa ja Suomessa, Norjassa tuetaan kahden vanhemman, mutta yhden tulonsaajan perheitä korotetulla perusvähennyksellä. Myös kahden tulonsaajan palkansaajaperheen verotus on Norjassa keveämpää kuin Suomessa.

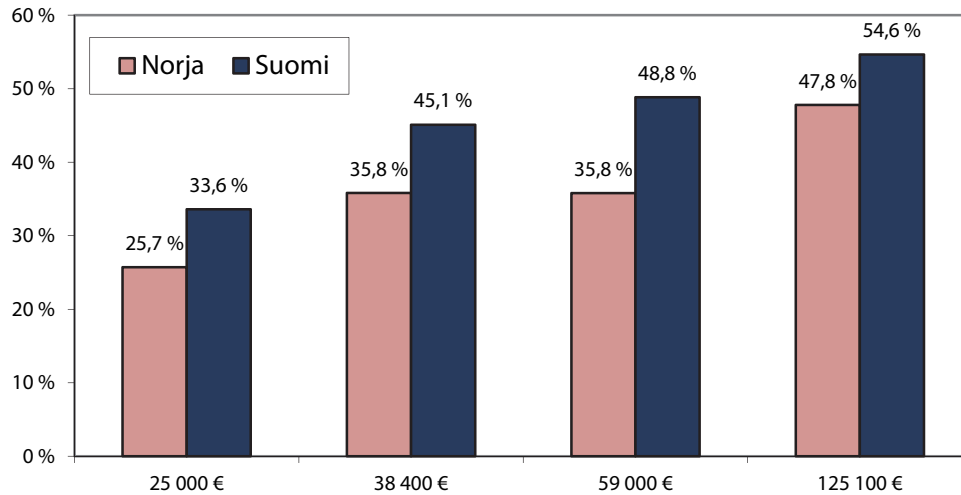
Kuva 5.3 Perheettömän työntekijän tuloveroasteet Suomessa ja Norjassa neljällä eri vuosipalkalla 2011.

Suomen palkkaverotuksen ero Norjaan kasvaa tulojen noustessa (kuva 5.3). Kun pientuloista palkansaajaa verotetaan Suomessa reilut kaksi prosenttiyksikköä ankaremmin kuin Norjassa, niin ero keskituloisella kasvaa viiteen prosenttiyksikköön. Tätä korkeammilla tulotasoilla ero on jo reilut seitsemän prosenttiyksikköä. Vertailussa on huomioitava myös, että vasta kolmanneksi ylin esimerkkipalkka on hyvin lähellä

Norjan keskituloista palkansaajaa. Norjassa ylimmän esimerkkipalkan marginaaliveroprosentti on tänä vuonna selvästi alle 50 prosenttia, kun se Suomessa on 54,6 (kuva 5.4).

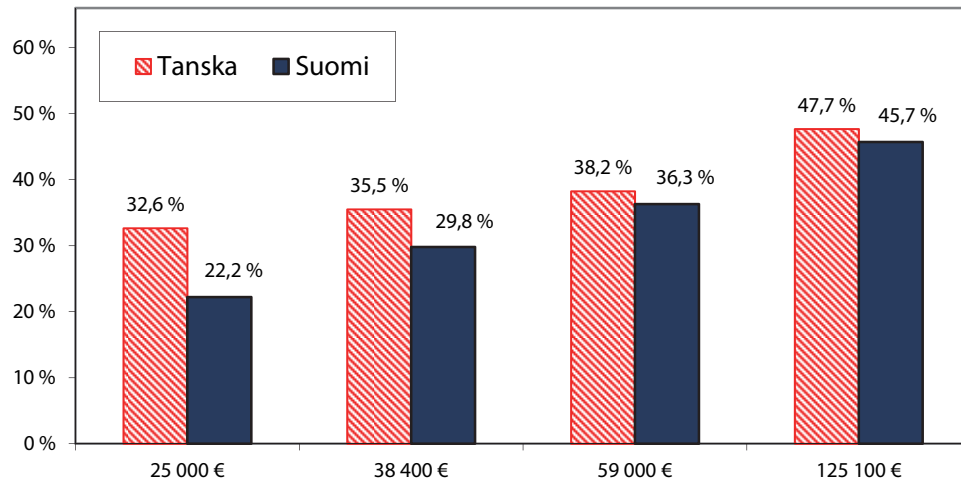
Kuva 5.4 Perheettömän työntekijän marginaaliveroasteet Suomessa ja Norjassa neljällä eri vuosipalkalla 2011.

Työstä kerättävät verot ja veronluonteiset maksut painottuvat sekä Norjassa että Suomessa enemmän palkansaajan verotukseen kuin työnantajamaksuihin. Tässä Norja ja Suomi poikkeavat Ruotsista, jossa veronluonteisilla työnantajamaksuilla on suurempi paino. Suomalaisittain pieni- ja keskipalkkaisen työntekijän bruttopalkkaan verrattuna veronluonteiset työnantajamaksut ovat Ruotsissa suuremmat kuin palkasta perittävät tuloverot.

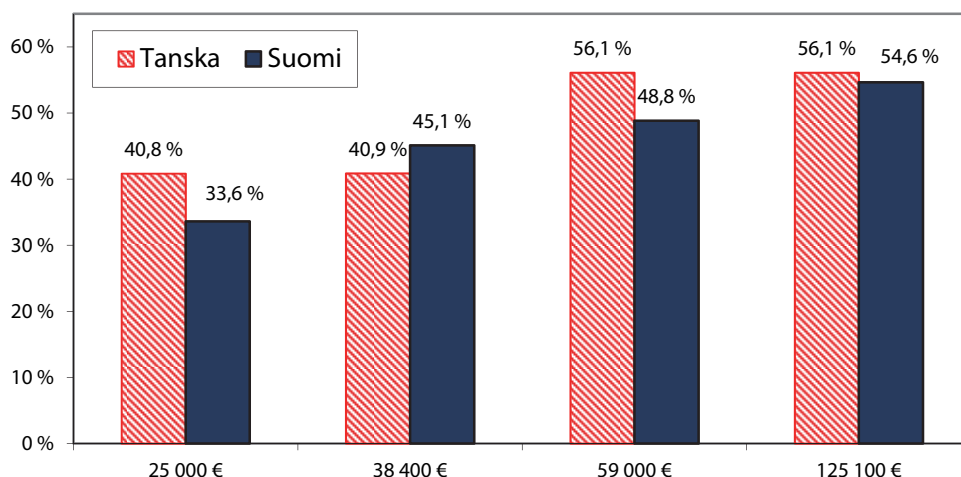
Tanskassa palkkaverotus on Suomea ankarampaa kaikilla tarkasteltavilla tulotasoilla (kuva 5.5). Erityisen ankaraa Tanskan palkkaverotus on pienimmällä esimerkkipalkkatasolla, jolla Tanskan verotus ylittää Suomen reilulla 10 prosenttiyksiköllä. Ero kaventuu muilla esimerkkipalkkoilla jääden korkeammilla palkkatasoilla Suomen tuntumaan. Viime vuonna Tanska kevensi erityisesti korkeampien palkkatulojen verotusta. Myös yhden tulonsaajan palkansaajaperheiden verotuksen taso on keventynyt Suomen tasolle.

Kuva 5.5 Perheettömän työntekijän tuloveroasteet Suomessa ja Tanskassa neljällä eri vuosipalkalla 2011.

Tanskan palkkaverotuksen ankaruus näkyy myös korkeina marginaaliveroprosentteina, vaikka Tanskan verokevennys vuonna 2010 laskikin erityisesti ylimpiä marginaaliveroprosentteja lähes 7 prosenttiyksiköllä (kuva 5.6). Suomalaisittain keskituloisen palkansaajan lisätuloja verotetaan Suomessa Tanskaa ankarammin, mutta muiden esimerkkipalkkojen marginaaliverot ylittävät Tanskassa Suomen vastaavat veroprosentit. Ylimmän esimerkkipalkan marginaaliverotus on tosin hyvin lähellä Suomen tasoa. Tanskan marginaaliverotus ei enää ole vertailumaiden kireintä, sillä kuluvana vuonna kärkipaikkaa pitää useimmissa tapauksissa Belgia.

Kuva 5.6 Perheettömän työntekijän marginaaliveroasteet Suomessa ja Tanskassa neljällä eri vuosipalkalla 2011.

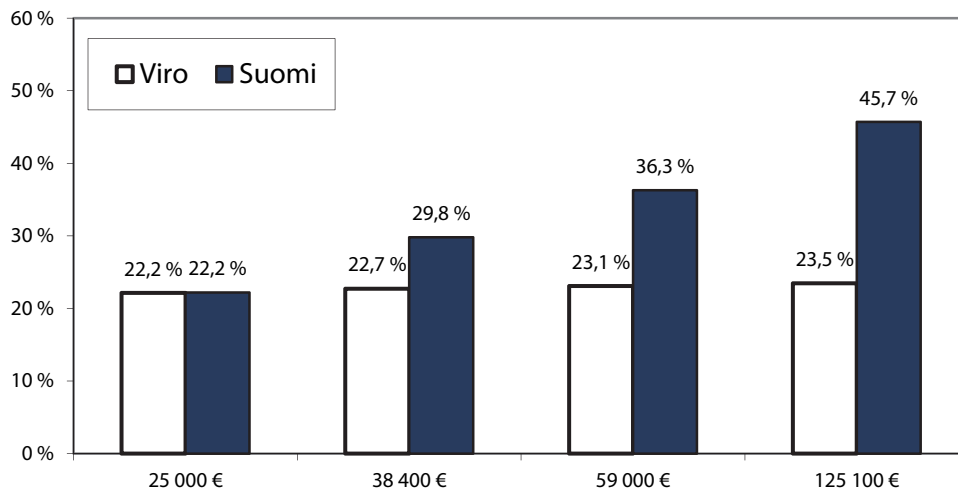
Työn verotuksen jakautuminen palkansaajan ja työnantajan välillä on Tanskassa poikkeuksellista muihin Euroopan maihin verrattuna. Tanskassa työnantajamaksut

ovat hyvin pienet, joten työstä kerättävä ja palkkaan sidottu verotus kohdistuu lähes täysin palkansaajiin.

Viro on Norjaakin kevyemmän palkkaverotuksen maa tässä vertailussa käytettävillä esimerkkipalkoilla. Kuva Viron kevyestä palkkaverotuksesta voi kuitenkin olla harhaanjohtava, jos ei oteta huomioon Viron huomattavasti Suomea alhaisempaa palkkatasoa. Suomalaisittain varsin pienillä palkkatasoilla (esimerkiksi 10 000 euroa vuodessa) Viron tuloverotus on nimittäin kireämpää kuin Suomessa.

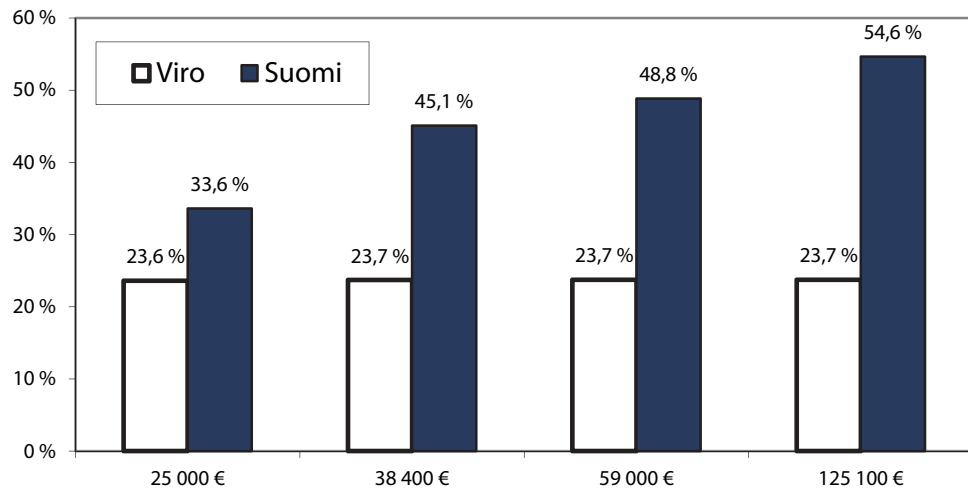
Virossa on käytössä 21 prosentin tasavero, jota varsinkin pienimmissä palkoissa lieventää tuloista tehtävä perusvähennys. Tasaveron päälle palkansaajat maksavat 2,8 prosentin työttömyysvakuutusmaksua. Pääsääntöisesti Suomen palkkaverotus on selvästi kireämpää kuin Virossa, sillä esimerkiksi suomalainen keskituloinen maksaa palkastaan noin seitsemän prosenttiyksikköä enemmän veroja kuin Virossa (kuva 5.7). Suomen pienimpiin palkkoihin kohdistuvan verotuksen kilpailukyvyystä kertoo kuitenkin se, että vertailun alimmalla esimerkkipalkkatasolla Suomen ja Viron tuloverotus on yhtä kireää.

Kuva 5.7 Perheettömän työntekijän tuloveroasteet Suomessa ja Virossa neljällä eri vuosipalkalla 2011.

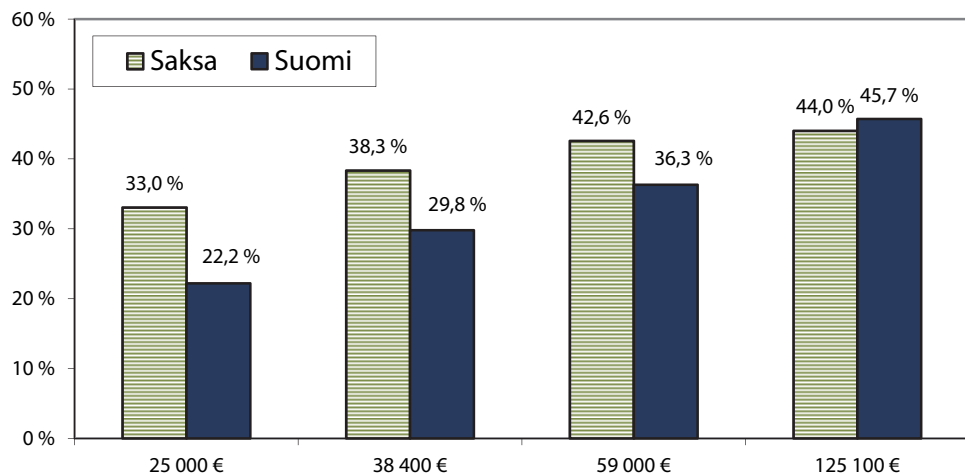
Tasaverojärjestelmän vuoksi Virossa ei käytännössä ole veroprogressiota. Työssä eteneminen ja lisätulojen ansaitseminen on siis verotuksellisesti kannustavaa kaikilla esimerkkipalkkatasoilla. Viron marginaaliveroprosenttien ero Suomen prosentteihin onkin huima tulojen kasvaessa (kuva 5.8). Pienimmän esimerkkipalkan marginaaliverotus on Suomessa 10 prosenttiyksikköä Viron verojärjestelmää kireämpää, mutta tulojen lisääntyessä ero kasvaa reiluun 30 prosenttiyksikköön.

Kuva 5.8 Perheettömän työntekijän marginaaliveroasteet Suomessa ja Virossa neljällä eri vuosipalkalla 2011.

Työn verotus kokonaisuudessaan ei Virossa ole kuitenkaan aivan niin keveää kuin kuvia 5.7 ja 5.8 tarkasteltaessa voisi päätellä. Työn verotus kohdistuu työntekijöitä voimakkaammin työnantajille, jotka maksavat bruttopalkasta 34,4 prosenttia sosiaali- ja työttömyysvakuutusmaksuja. Koko palkkaverokiila eli työntekijöiden ja työnantajien maksamien työn verojen ja pakollisten maksujen osuus työvoimakustannuksesta on keskituloisella palkansaajalla Suomessa ja Virossa lähes sama eli reilut 42,5 prosenttia.

Kuva 5.9 Perheettömän työntekijän tuloveroasteet Suomessa ja Saksassa neljällä eri vuosipalkalla 2011.

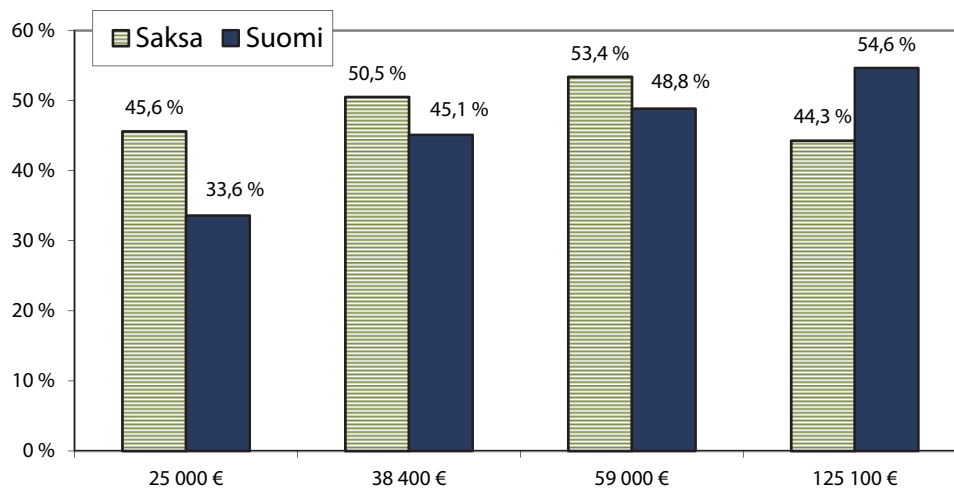

Saksa on ollut varsinkin perheettömien palkansaajien työntekoa kireästi verottava maa. Vuonna 2001 aloitetusta verouudistuksesta ja finanssikriisin alkuvuosien veroelvytyksestä huolimatta Saksan tuloverotus ylittää edelleen selvästi Suomen verotason selvityksen kolmella alimmalla esimerkkipalkkatasolla. Ylintä esimerkkipalkkaa

verotetaan Saksassa ja Suomessa yhtä kireästi. Perheellisten verottajana Saksan vero-kohtelu muuttuu lempeämmäksi.

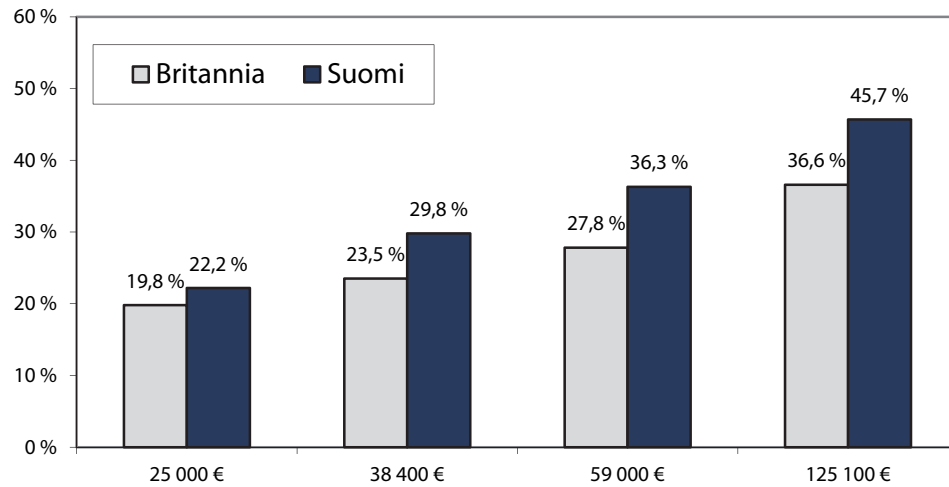
Myös marginaaliverotus on Saksassa kireää. Toisin kuin Suomessa Saksassa on enimmäistulorajat sekä työntekijän että työnantajan sosiaalivakuutusmaksuille. Tämän vuoksi Saksan marginaaliverotus ei kiristy enimmäistulorajan jälkeen, kun maksettujen sosiaalivakuutusmaksujen osuus tuloveroista pienenee palkan kasvaessa. Varsinkin suurehkoilla palkoilla lisätulojen ansaitseminen on sen vuoksi Saksassa selvästi kannustavampaa kuin Suomessa (kuva 5.10).

Kuva 5.10 Perheettömän työntekijän marginaaliveroasteet Suomessa ja Saksassa neljällä eri vuosipalkalla 2011.

Britanniassa työn verotus on kevyttä verrattuna Suomeen tai moneen muuhun Euroopan maahan. Palkkaveroprosenttien ero maiden välillä kasvaa sitä suuremmaksi, mitä korkeampi palkka on (kuva 5.11). Pienimmän esimerkkipalkan kohdalla ero Suomen ja Britannian välillä ei ole suuren suuri. Korkeammilla palkkatasoilla Britannian ero Suomeen lähentelee kymmentä prosenttiyksikköä. Työnantajamaksut ovat Britanniassa varsin matalat.

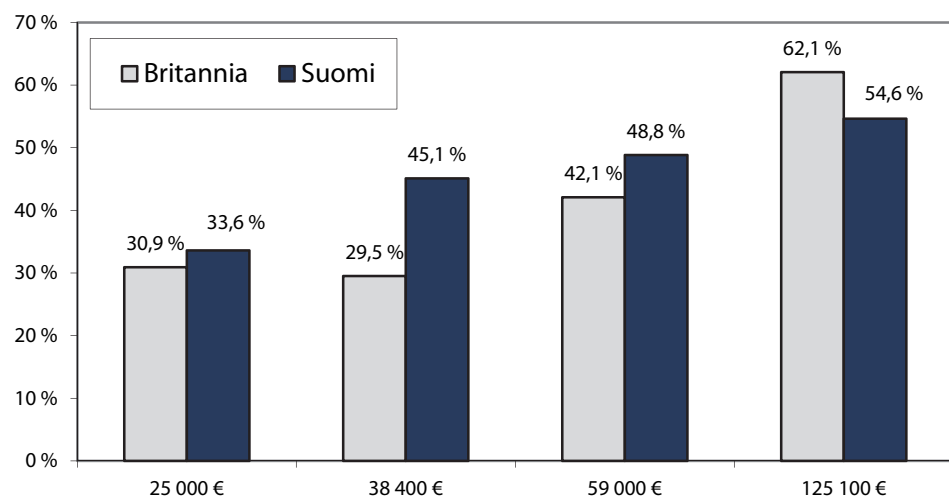
Kuva 5.11 Perheettömän työntekijän tuloveroasteet Suomessa ja Britanniassa neljällä eri vuosipalkalla 2011.

Britanniassa tuetaan perheellisiä pienituloisia palkansaajia lapsihyvityksen ja tuntuvan ansiotulovähennyksen avulla. Perheellisten verottajana Britannia onkin yksi vertailun lempeitä verottajia niin yhden kuin kahden tulonsaajan perheissä.

Britanniassa kiristettiin viime vuoden alussa hyvätuloisten tuloverotusta lisäämällä tuloveroasteikkoon uusi 50 prosentin porrass. Tämä ja esim. perusvähennyksen rajoittaminen hyvätuloisilta näkyvät kireänä progressionona Britannian tuloverojärjestelmässä korkeimmalla esimerkkipalkan kohdalla (kuva 5.12). Matalammilla esimerkkipalkoilla lisätulojen verotus on Britanniassa Suomea edullisempaa, mutta erot Suomeen vaihtelevat Britannian tuloveroasteikon harvalukuisten marginaaliveroportaiden vuoksi.

Kuva 5.12 Perheettömän työntekijän marginaaliveroasteet Suomessa ja Britanniassa neljällä eri vuosipalkalla 2011.

6 LOPUKSI

Kuluva vuosi on ollut monella tapaa hyvin haastava. Talouskehitys oli monissa maissa erityisesti alkuvuonna varsin vahvaa, mutta kasvunäkymät vaimenivat vuoden edetessä, kun rahoitusmarkkinoiden huoli euron kohtalosta pitkittyi. Kuluvan vuoden tapahtumia leimasivat myös arabimaiden kansannousu ja esimerkiksi Yhdysvaltojen päätöksentekoelementin kyvyttömyys sopia julkiseen talouteen liittyvistä asioista.

Euroopan velkakriisi on vaikuttanut lähes kaikkien eurooppalaisten maiden veropolitiikkaan. Kun finanssikriisin alkuvaiheessa monet maat vielä elvyttivät kansantalouttaan verokevennyksin, niin viimeistään kuluvana vuonna veropolitiikan keskeisenä tavoitteena on ollut julkisen talouden tervehdyttäminen. Valtaosa veronkiristyksistä on kohdistunut arvonlisäveroon tai muihin välillisiin veroihin. Kulutusverojen ohella useissa maissa on kiristetty myös pääomien verotusta. Lisäksi on lykätty tai peruttu jo aiemmin tehtyjä veronkevennysohjelmia.

Muutokset työn verotuksessa ovat olleet harvinaisempia, sillä alijäämistään huolimatta monet maat ovat pitäneet palkansaajien tuloveroperusteet ennallaan. Esimerkiksi tähän selvitykseen kuuluvien Euro-maiden keskimääräiset tuloveroasteet pysyivät kullakin esimerkkipalkalla lähes ennallaan viime vuoden lukemissa. Työnantajien sosiaalivakuutusmaksuissa voi kuitenkin havaita kuluvana vuonna pienen nousun.

Velkakriisin syventyminen on kuitenkin saanut muutamat maat etsimään lisätuloja työn verotuksesta. Kiristykset ovat tällöin kohdistuneet hyvätuloisiin palkansaajiin. Hyvätuloisten verotusta kiristettiin kuluvana vuonna Espanjassa, Ranskassa ja Italiassa. Euroopan ulkopuolella työn verot kiristyivät Australiassa väliaikaisen tulvamaksun vuoksi. Kiristysten suuruusluokka on ollut hyvin vaatimaton.

Hyvätuloisten verotuksen kiristämisestä on keskusteltu myös Suomessa. Esimerkiksi Keskustan ja Perussuomalaisten vuoden 2012 talousarvion yhteydessä esittämien varjoudjettien ehdotukset ylimmän marginaaliveroasteen korottamisesta ja tuloveroasteikon uusista tuloluokista nostaisivat ylimmän marginaaliveron noin 60 prosenttiin.

Suomessa tuloverotuksen profiili on jo kuitenkin hyvin progressiivinen. Työn verotus kiristyy voimakkaasti tulojen lisääntyessä. Ensi vuoden veropäätökset vielä voimistavat tätä kehitystä, sillä työtulovähennystä ja perusvähennystä kohdistetaan yhä tiiviimmin pienituloisille. Työn verotuksen progression lisääminen ei myöskään kuro umpeen julkisen talouden alijäämää, sillä se tuottaa harvoin merkittäviä lisätuottoja julkiselle sektorille.

LÄHTEET

AUSTRALIAN COMMONWEALTH GOVERNMENT (2011): The 2011-12 Budget.

AUSTRALIAN COMMONWEALTH GOVERNMENT (2010): Australia's Future Tax System. Final Report. December 2009.

AUSTRALIAN TAXATION OFFICE. <http://www.ato.gov.au/>

AUTIO SIRKKA (2000): Kansainvälinen palkkaverotusvertailu 2000. Verotietoa 22, Veronmaksajain Keskusliitto.

AUTIO SIRKKA ja KURJENOJA JAANA (2001): Kansainvälinen palkkaverotusvertailu 2001. Verotietoa 26, Veronmaksajain Keskusliitto.

CANADA REVENUE AGENCY. www.cra.gc.ca

DEPARTMENT OF FINANCE CANADA (2011): The next phase of Canada's Economic Action Plan. June 6, 2011.

DEPARTMENT OF THE TREASURY (2010): General Explanations of the Administration's Fiscal Year 2011. Revenue Proposals. February 2010.

EUROPEAN COMMISSION, EUROSTAT (2011): Taxation trends in the European Union. 2011 edition.

HM TREASURY (2010). Spending review 2010.
<http://www.official-documents.gov.uk/>

HOUSE OF COMMONS LIBRARY (2009): Direct taxes: rates and allowances 2009/10. Research paper 09/38. 27 April 2009.

INTERNATIONAL BUREAU OF FISCAL DOCUMENTATION (2009). Global Individual Tax Handbook. Global Tax Series. Amsterdam, IBFD.

INTERNATIONAL BUREAU OF FISCAL DOCUMENTATION (2011a): European Tax Handbook 2011. Global Tax Series. Amsterdam, IBFD.

INTERNATIONAL BUREAU OF FISCAL DOCUMENTATION (2011b): Tax News Service online. IBFD.

IRS (2011). <http://www.irs.gov/index.html>

KURJENOJA JAANA (1998): Verokiila pysyy leveänä. Verokiilan kehitys vuosina 1987-1999. Verotietoa 11. Veronmaksajain Keskusliitto.

KURJENOJA JAANA (2003): Lapsiperheiden verokurimus. Lapsiperheiden verotus, lapsilisät ja päivähoito 11 Euroopan maassa. Verotietoa 37, Veronmaksajain Keskusliitto.

KURJENOJA JAANA (2007): Suomi palkkaverottajana. Kansainvälinen palkkaverovertailu 2007. Verotietoa 51, Veronmaksajain Keskusliitto.

KURJENOJA JAANA (2008): Työn verotus ja perheet Euroopassa. Perheiden verotus, lapsilisät ja päivähoito 11 Euroopan maassa. Verotietoa 53, Veronmaksajain Keskusliitto.

LEHTINEN TEEMU (1995a): Palkankorotuksen verokiila vuonna 1995. Verotietoa 1, Veronmaksajain Keskusliitto.

LEHTINEN TEEMU (1995b): Kansainvälinen palkkaverotusvertailu 1995. Verotietoa 2, Veronmaksajain Keskusliitto.

MINISTRY OF FINANCE (Austria) (2009): Tax Reform 2009.
http://english.bmf.gv.at/ministry/_start.htm

OECD (2005): The French Tax System. Main Characteristics, Recent Developments and Some Considerations for Reform. Economics Department Working Papers. No 439.

OECD (2009): Economic Survey of Belgium 2009. Paris, OECD.

OECD (2010): Economic Survey of Norway, 2010. Paris, OECD.

OECD (2011a): Revenue Statistics 1965-2010. Paris, OECD.

OECD (2011b): Taxing Wages 2009-2010. Paris, OECD.

PLANE. Espanjan elvytyspaketti. <http://welcome.plane.gob.es/>

PUNAKALLIO MINNA (2010): Suomi ja muut maat työn verottajana. Kansainvälinen palkkaverovertailu 2010. Verotietoa 59. Veronmaksajain Keskusliitto.

PUNAKALLIO MINNA (2011): Mitä tuloverotuksessa on tapahtunut? Palkansaajan verot ja ostovoima 1990-luvun alun laman jälkeen. Verotietoa 61. Veronmaksajain keskusliitto.

REGERINGSKANSLIET (2009): Regeringens proposition 2009/10:42. Ett ytterligare förstärkt jobbskatteavdrag.

TAX POLICY CENTER (2011): Urban Institute and Brookings Institution.
<http://www.taxpolicycenter.org/index.cfm>

TILASTOKESKUS. Palkat ja työvoimakustannukset. <http://www.stat.fi/til/pal.html>

www.lowtax.net Switzerland: Personal taxation.

VERTAILUN PALKKATULOT ERI VALUUTOISSA

Lähde: Suomen Pankki

Maa	Valuutta	Markkinakurssi 2011 Q1 (1. neljännes)
Australia	AUD	1,3614
Britannia	GBP	0,85386
Japani	JPY	112,57
Kanada	CAD	1,3484
Norja	NOK	7,8236
Ruotsi	SEK	8,8642
Sveitsi	CHF	1,2871
Tanska	DKK	7,4550
Yhdysvallat	USD	1,3680

Tarkastellut tulotasot muunnettuina eri valuutoiksi, markkinakurssit

Maa	Valuutta	Tulo euroissa				Keskimääräinen palkka 2010**
		25 000	38 400*	59 000	125 100	
Australia	AUD	34 035	52 278	80 323	170 311	62 772
Itävalta	EUR	25 000	38 400	59 000	125 100	39 828
Belgia	EUR	25 000	38 400	59 000	125 100	41 407
Kanada	CAD	33 710	51 779	79 556	168 685	43 692
Tanska	DKK	186 375	286 272	439 845	932 621	374 625
Viro	EUR	25 000	38 400	59 000	125 100	9 433
Ranska	EUR	25 000	38 400	59 000	125 100	33 871
Saksa	EUR	25 000	38 400	59 000	125 100	41 750
Italia	EUR	25 000	38 400	59 000	125 100	27 827
Japani	JPY	2 814 250	4 322 688	6 641 630	14 082 507	4 861 937
Alankomaat	EUR	25 000	38 400	59 000	125 100	44 858
Norja	NOK	195 590	300 426	461 592	978 732	456 268
Espanja	EUR	25 000	38 400	59 000	125 100	24 421
Ruotsi	SEK	221 605	340 385	522 988	1 108 911	365 930
Sveitsi	CHF	32 178	49 425	75 939	161 016	76 130
Britannia	GBP	21 347	32 788	50 378	106 818	35 212
Yhdysvallat	USD	34 200	52 531	80 712	171 137	43 040

* Tähdellä merkitty tulotaso vastaa suurin piirtein keskipalkkaa Suomessa.

** Lähde: OECD Taxing Wages 2009-2010, Viron keskipalkka muutettu euroiksi

Vertailumaiden keskeisiä veromuutoksia

Euromaat

Alankomaat

Alankomaissa toteutettiin vuonna 2001 kokonaisverouudistus, jossa kevennettiin tuloverotusta, nostettiin arvonlisäverokanta 17,5 prosentista 19 prosenttiin, kiristettiin ympäristöveroja, uudistettiin pääomaverotusta sekä luovuttiin varallisuusverotuksesta. Useat vähennykset korvattiin uudistuksessa verohyvityksillä. Kokonaisveroaste keveni uudistuksessa jonkin verran lähinnä sosiaalivakuutusmaksujen vuoksi, mutta 2000-luvun puolivälin jälkeen veroaste on jälleen noussut talouskasvun mukana.

Viime vuosina valtion tuloveroasteikkoa on lähinnä hienosäädetty. Vuonna 2010 tuloveroasteikon alinta ja toiseksi alinta marginaaliveroprosenttia kevennettiin 0,05-yksiköllä. Alimpia asteikon tulorajoja nostettiin 1,9 prosentilla, mutta ylintä laskettiin 0,9 prosentilla. Kuluvana vuonna asteikon alinta marginaaliveroastetta laskettiin 0,45 prosenttiyksiköllä ja tuloluokkien tulorajoja nostettiin noin kahdella prosentilla.

Alta löytyvässä taulukossa kuvataan tuloveroasteikko ennen suurta tuloverouudistusta vuonna 2000, uudistuksen jälkeen vuonna 2002 sekä kuluvana vuonna.

Tuloveroasteikko 2000		Tuloveroasteikko 2002		Tuloveroasteikko 2011	
€/v	Veroaste, %	€/v	Veroaste, %	€/v	Veroaste, %
- 6 922	33,9	- 15 331	32,35	- 18 628	33
6 922 - 22 233	37,95	15 331 - 27 847	37,85	18 628 - 33 436	41,95
22 233 - 48 898	50	27 847 - 47 745	42	33 436 - 55 694	42
48 898 -	60	47 445 -	52	55 694 -	52

Belgia

2000-luvun alun alussa Belgiassa uudistettiin tuloveroasteikon tulorajoja, prosentteja sekä vähennyksiä. Vuonna 2000 päätettiin sekä työnantajien että työntekijöiden sosiaalivakuutusmaksujen alentamisesta, ja tätä jatkettiin vuonna 2002. Varsinainen palkkaverojen keventäminen aloitettiin kuitenkin niin sanotusta ylimääräisestä kriisimaksusta. Tämä ylimääräinen ja väliaikainen maksu astui voimaan vuonna 1993 valtiontalouden tasapainottamiseksi, ja vuonna 1999 se päätettiin asteittain purkaa vuoteen 2003 mennessä.

Vuosina 2003 ja 2004 (verovuodet 2004 ja 2005) tuloveroasteikon toiseksi alimman ja kolmanneksi alimman luokan tulorajoja muutettiin siten, että ne kattoivat aikaisempaa suuremman tuloalueen. Vuonna 2003 poistettiin ylin asteikkoluokka kokonaan, ja tuloveroasteikon korkein veroaste pieneni 52 prosentista 50 prosenttiin. Tuloveroasteikon rajoja ja erilaisia vähennyksiä korotetaan erikseen määrättyjen indeksien

mukaisesti. Vuodesta 1999 lähtien tuloveroasteikkoon on tehty inflaatiokerhityksen mukaiset indeksitarkistukset.

Vuodesta 2004 (verovuosi 2005) lähtien puolisoita on verotettu heidän omista henkilökohtaisista tuloistaan, mutta vero arvioidaan molemmille puolisoille yhdessä. Tähän liittyen tuloista tehtävää perusvähennystä nostettiin 5 780 euroon vuonna 2005, kun se vuonna 2002 oli 3 250 euroa. Vuonna 2011 vähennys on 6 570 euroa.

Vuonna 2010 tuloveroasteikkoon ei tehty muutoksia. Kuluvana vuonna asteikon tulo-rajaja korotettiin noin kahdella prosentilla. Alla on esitetty tuloveroasteikot vuosina 2001, 2005 ja 2011.

Tuloveroasteikko 2001		Tuloveroasteikko 2005		Tuloveroasteikko 2011	
€/v	Veroaste, %	€/v	Veroaste, %	€/v	Veroaste, %
– 6 569	25	– 7 100	25	– 8 070	25
6 569 – 8 701	30	7 100 – 10 000	30	8 070 – 11 480	30
8 701 – 12 419	40	10 000 – 16 830	40	11 480 – 19 130	40
12 419 – 28 533	45	16 830 – 30 840	45	19 130 – 35 060	45
28 533 – 42 811	50	30 840 –	50	35 060 –	50
42 811 – 71 220	52,5				
71 220 –	55				

Espanja

Vuonna 1999 pieni- ja keskituloisten palkansaajien tuloveroasteita kevennettiin sekä nostettiin verotettavan tulon alarajaa. Ylin marginaaliveroaste laskettiin 56 prosentista 48 prosenttiin ja alin 20 prosentista 18 prosenttiin. Samalla veroasteikon luokkia vähennettiin kymmenestä kuuteen.

Tammikuussa 2003 tuloveroasteikon tuloluokkia vähennettiin yhä kuudesta viiteen ja marginaaliveroasteita alennettiin. Alin marginaaliveroaste pieneni 18 prosentista 15:ta ja ylin 48 prosentista 45:een. Samalla nousivat lapsista tehtävät vähennykset sekä henkilökohtainen, tulosta tehtävä vähennys. Pienituloisten ansiotulovähennys nousi 7 prosenttiyksiköllä ja yli 65-vuotiaiden työelämässä jatkavien palkansaajien vähennys kaksinkertaistettiin. Alle kolmevuotiaiden lasten palkansaajajäideille kohdennettiin oma 1 200 euron verovähennys, jolla kannustetaan äitejä palaamaan takaisin työelämään.

Vuonna 2007 Espanjassa toteutettiin jälleen tuloverouudistus. Tuloveroasteikon luokkia vähennettiin edelleen viidestä neljään. Asteikon pienimmän tuloluokan veroprosentti nostettiin 15:stä 24 prosenttiin ja korkein veroprosentti laski 45:stä 43 prosenttiin. Samassa yhteydessä säästöihin ja luovutusvoittoihin ulotettiin 18 prosentin suhteellinen verokanta.

Verouudistuksessa kasvatettiin myös vähennyksiä. Veronmaksajakohtaista henkilökohtaista perusvähennystä korotettiin 3 400 eurosta 5 050 euroon¹. Myös lapsivähennyksiä nostettiin selvästi. Ensimmäisestä lapsesta saatava vähennys nousi 1 400 eurosta 1 800 euroon. Lapsivähennystä kasvatetaan lasten lukumäärän mukaan aina neljanteen lapseen asti. Esimerkiksi neljänestä ja sitä useammasta lapsesta saatava vähennys nousi 2 300 eurosta 4 100 euroon. Vuoden 2007 lopussa hallitus päätti uudesta lapsen syntymän tai adoption yhteydessä maksettavasta 2 500 euron verohyvityksestä, joka myönnetään toiselle vanhemmista. Tämä hyvitys poistettiin vuoden 2010 tammikuusta lähtien.

Vuonna 2009 ja 2010 tuloveroasteikko ja vähennysten euromäärät pysyivät ennallaan. Vuonna 2011 hyvätuloisten tuloverotus kiristyi. Yli 120 000 euron verotettavien tulojen marginaaliveroprosentti nousi yhdellä prosenttiyksiköllä 44:ään. Tuloveroasteikkoon luotiin myös uusi tuloluokka 175 000 euron ylittävälle tuloille. Tulorajan ylittävien tulojen marginaaliveroprosentti nousi 45:een.

Tuloveroasteikko 2006		Tuloveroasteikko 2008-2010		Tuloveroasteikko 2011	
€/v	Veroaste, %	€/v	Veroaste, %	€/v	Veroaste, %
- 4 161,60	15				
4 161,60- 4 357,52	24	- 17 707,2	24	- 17 707,2	24
14 357,52-26 842,32	28	17 707,2-33 007,2	28	17 707,2-33 007,2	28
26 842,32 - 46 818	37	33 007,2-53 407,2	37	33 007,2-53 407,2	37
46 818 -	45	53 407,2 -	43	53 407,2-120 000,2	43
				120 000,2- 175 000,2	44
				175 000,2 -	45

Italia

Vuonna 1998 tuloveroasteikon luokkia vähennettiin seitsemästä viiteen. Samalla pienintä marginaaliveroastetta nostettiin 10 prosentista 19 prosenttiin ja ylintä alennettiin 51 prosentista 46 prosenttiin. Vuoden 1998 verouudistus sisälsi myös yleisen arvonlisäverokannan noston 20 prosenttiin sekä laajan yhteisöverouudistuksen, jonka hienosäätöä jatkettiin vuoteen 2001.

Italian tuloveroasteikkoa on uudistettu 2000-luvulla vuosina 2003, 2005 ja 2007. Uudistuksissa on vähennetty ja uudelleen taas lisätty veroasteikon luokkia sekä muutettu tulorajoja.

Italian parlamentti hyväksyi maaliskuussa 2003 ohjelman koko verojärjestelmän uudistamiseksi. Uudistuksen voimaantulon jälkeen Italiassa on viisi erilaista verotyyppiä: henkilöiden tuloverotus, yhteisöverotus, arvonlisäverotus, vero palveluille ja tulit. Alun perin tarkoituksena oli, että uudistuksen jälkeen Italiassa olisi enää kaksi marginaaliveroastetta ansiotuloille: 23 prosenttia alle 100 000 euron vuosituloille ja 33 prosenttia tätä tulorajaa korkeammille tuloille. Tämä ei kuitenkaan ole toteutunut.

¹ Vuonna 2008 perusvähennys nostettiin 5 151 euroon, eikä sitä ole muutettu sen jälkeen.

Vuonna 2005 veroasteikon luokkia vähennettiin viidestä neljään ja ylintä marginaali-veroprosenttia alennettiin 45:stä 43:een. Vuonna 2007 tuloveroasteikon luokkia lisättiin jälleen neljästä viiteen ja ylimmän tuloveroluokan tulorajaa alennettiin 100 000 eurosta 75 000 euroon. Samalla perhevähennyksiä muutettiin tulosta tehtävistä vähennyksistä takaisin verosta tehtäviksi vähennyksiksi.

Kuluvana vuonna veroasteikkoa ei muutettu. Alla on valtion tuloveroasteikko 2000-luvulla tehtyjen uudistusten jälkeen.

Tuloveroasteikko 2003-2004		Tuloveroasteikko 2005-2006		Tuloveroasteikko 2007-2011	
€/v	Vero- aste, %	€/v	Vero- aste, %	€/v	Vero- aste, %
- 15 000	23	- 26 000	23	- 15 000	23
15 001 - 29 000	29	26 001 - 33 500	33	15 001 - 28 000	27
29 001 - 32 600	31	33 501 - 100 000	39	28 001 - 55 000	38
32 601 - 70 000	39	100 001 -	43	55 001 - 75 000	41
70 001 -	45			75 001 -	43

Itävalta

Itävallassa toteutettiin 2000-luvulla kolme verouudistusta. Ensimmäinen uudistus 2000-luvun vaihteessa laajensi veropohjaa ja kevensi veroasteita julkisen talouden rahoitusaseman vahvistamiseksi. Toisessa verouudistuksessa vuosina 2004-2005 kevennettiin erityisesti pieni- ja keskituloisten palkansaajien sekä yritysten verotusta. Tällöin neliportainen tuloveroasteikko muutettiin käytännössä kolmiportaiseksi. Samalla muuttuivat myös tulorajat ja marginaaliveroprosentit.

Kolmas verouudistus vuonna 2009 torjui kansainvälistä talouslamaa. Uudistus kevensi merkittäväällä tavalla työn verotusta sekä lisäsi tukea lapsiperheille. Uudistuksessa korotettiin alimman tuloluokan tulorajaa 1 000 eurolla ja ylimmän 9 000 eurolla. Asteikon toiseksi alinta marginaaliveroprosenttia kevennettiin noin 1,8 prosenttiyksiköllä ja kolmatta noin 0,4 prosenttiyksiköllä. Verouudistuksen kustannusvaikutus oli noin 1,1 prosenttia BKT:sta.

Vuosina 2010 ja 2011 tuloverotukseen ei tehty merkittäviä muutoksia.

Tuloveroasteikko 2004		Tuloveroasteikko 2005-2008		Tuloveroasteikko 2009-2011	
€/v	Vero- aste, %	€/v	Vero- aste, %	€/v	Vero- aste, %
- 3 640	0				
3 640 - 7 270	21	- 10 000	0	- 11 000	0
7 270 - 21 800	31	10 000 - 25 000	38,333	11 000 - 25 000	36,5
21 800 - 50 870	41	25 000 - 51 000	43,596	25 000 - 60 000	43,214
50 870 -	50	51 000 -	50	60 000 -	50

Ranska

Työn verotusta on kevennetty Ranskassa vuosina 2001–2003 ja 2006. Keskeisimpiä muutoksia ovat olleet valtion tuloveroasteikon marginaaliveroprosenttien kevennykset ja tuloveroasteikon luokkien määrän vähentäminen. Tuloveroasteikon luokkien lukumäärä vähennettiin aikaisemmasta seitsemästä viiteen vuonna 2007. Veroasteikon alin marginaaliveroaste laski 9,5 prosentista 5,5 prosenttiin ja vastaavasti ylin marginaaliveroaste keventyi 54 prosentista 40 prosenttiin. Veroasteikon tuloarajoja on tarkistettu vuosittain indeksitarkistuksilla ylöspäin.

Kuluvana vuonna valtion tuloveroasteikon ylintä 40 prosentin marginaaliveroa korotettiin yhdellä prosenttiyksiköllä. Lisäksi veroasteikon tuloluokkien tuloarajoja tarkistettiin ylöspäin 1,5 prosentilla.

Tuloveroasteikko 2000 Veroaste, %	Tuloveroasteikko 2006 Veroaste, %	Tuloveroasteikko 2008		Tuloveroasteikko 2011	
		€/v	Veroaste, %	€/v	Veroaste, %
0	0	– 5 687	0	– 5 963	0
9,5	6,83	5 687 – 11 344	5,5	5 963 – 11 896	5,5
23	19,14	11 344 – 25 195	14	11 896 – 26 420	14
33	28,26	25 195 – 67 546	30	26 420 – 70 830	30
43	37,38	67 546 –	40	70 830 –	41
48	42,62				
54	48,09				

Saksa

Saksassa uudistettiin henkilöiden ja yritysten tuloverotusta vuosina 2000–2005. Vuonna 2001 tuloveroasteikon alinta marginaaliveroastetta laskettiin 22,9 prosentista 19,9 prosenttiin ja vuonna 2003 edelleen 16 prosenttiin, kunnes vuonna 2005 alin tuloveroaste keveni 15 prosenttiin. Verovapaan tulon yläraja oli 7 206 euroa vuonna 2001. Vuonna 2003 se oli 7 235 euroa ja vuosina 2004–2008 se oli 7 664 euroa. Tuloveroasteikon ylin marginaaliveroaste laski 51 prosentista 48,5 prosenttiin vuonna 2001, mistä se laski 45 prosenttiin vuonna 2004, päätyen lopulta 42 prosenttiin vuonna 2005.

Vuonna 2007 tuloveroasteikkoon lisättiin uusi porras, jossa 250 000 euroa ylittävstä verotettavasta tulosta maksetaan 45 prosentin marginaalivero. Samana vuonna myös yleistä arvonlisäverokantaa nostettiin 16:sta 19 prosenttiin.

Vuonna 2009 tuloveroasteikon alin marginaalivero laski 15 prosentista 14 prosenttiin. Samalla perusvähennystä nostettiin 170 eurolla. Heinäkuun 2009 alusta myös työntekijän lakisääteinen sairausvakuutusmaksu keveni 0,3 prosenttiyksiköllä, minkä lisäksi työttömyysvakuutusmaksu laski 2,8 prosenttiin. Vuonna 2010 perusvähennys nousi jälleen 170 eurolla 8 004 euroon ja tuloveroasteikon muita tuloarajoja korotet-

tiin 330 eurolla. Lisäksi parannettiin sairausvakuutusmaksujen vähennyskelpoisuutta. Tuloveroasteikon marginaaliveroasteet pysyivät muuttumattomina.

Saksan tuloveroasteikko on funktiopohjainen eikä sitä esitetä tässä kuin alimman ja ylimmän asteikkoluokan osalta. Tuloveroasteikko koskee yhtä tulonsaajaa. Liittovaltion tuloveroasteikon lisäksi Saksassa maksetaan myös 5,5 prosentin solidaarisuusmaksua.

2000	2001	2002	2003	2004	2005– 2006	2007– 2008	2009	2010– 2011
Tuloveroasteikon alin veroaste, %								
22,9	19,9	19,9	19,9	16,0	15	15	14	14
Verovapaan tulon yläraja, €/v								
6902	7206	7235	7235	7664	7664	7664	7834	8004
Tuloveroasteikon ylin veroaste, %								
51,0	48,5	48,5	48,5	45,0	42	45	45	45

Euroalueen ulkopuoliset Euroopan maat

Britannia

Britanniassa verovuosi alkaa 6. huhtikuuta ja päättyy seuraavan vuoden 5. huhtikuuta.

Tuloverotusta uudistettiin Britanniassa vuosina 1999–2000. Vuonna 1999 verottoman tulon ylärajaa laskettiin ja tuloveroasteikon alin marginaaliveroaste laski 20 prosentista 10 prosenttiin. Vuonna 2000 perusaste, eli keskimmäisen tuloveroluokan marginaaliveroaste, aleni 22 prosenttiin ylimmän marginaaliveroasteen säilyessä 40 prosentissa.

Vuonna 2003 lapsivähennystä uudistettiin ja vuonna 2004 sitä nostettiin palkkakehityksen eikä hintakehityksen mukaan. Pienipalkkaisten työllistymistä kannustetaan uudella, vuonna 2003 käyttöön otetulla tulosidonnaisella verovähennyksellä.

Vuonna 2008 tuloverotusta kevennettiin poistamalla palkka- ja eläketulojen osalta tuloveroasteikon alin 10 prosentin porrastus kokonaan. Samalla perusastetta alennettiin 22 prosentista 20:een ja iästä riippuvaista perusvähennystä korotettiin 1 180 punnalla inflaatiotarkistuksen lisäksi. Tuloveroasteikon ylin tuloaraja oli 36 000 puntaa, mistä se nousi 37 400 puntaan vuonna 2009.

Viime vuosien muita keskeisiä muutoksia ovat olleet yleisen yritysveroprosentin lasku 30:stä 28:aan prosenttiin vuonna 2008. Kuluvana vuonna yritysverokanta keveni 26 prosenttiin. Yleinen arvonlisäverokanta laski väliaikaisesti 17,5 prosentista 15 prosenttiin aikavälillä 1.12.2008–31.12.2009, kunnes se kuluvana vuonna nousi 20 prosenttiin julkisen sektorin tasapainottamiseksi. Samassa yhteydessä kiristettiin myös valmisteveroja.

Tuloveroasteikko 2007-2008		Tuloveroas- teikko 2009-2010		Tuloveroasteikko 2010-2011		Tuloveroasteikko 2011-2012	
£/v	Vero- aste, %	£/v	Vero- aste, %	£/v	Vero- aste, %	£/v	Vero- aste, %
- 2 230	10	- 37 400	20	- 37 400	20	- 35 000	20
2 230-	22	37 400 -	40	37 400 - 150 000	40	35 001-	40
34 600						150 000	
34 600 -	40			150 000 -	50	150 000-	50

Norja

Aikaisemmin Norjassa oli käytössä ainoastaan yksi 13,5 prosentin lisävero, mutta vuonna 2000 otettiin käyttöön uusi 19,5 prosentin lisäveroluokka. Vuosien 2005–2007 verouudistuksella kevennettiin palkkaverotusta. Vuonna 2005 ylimmän tuloveroluokan veroprosenttia kevennettiin neljällä prosenttiyksiköllä 15,5 prosenttiin ja vuonna 2006 sitä alennettiin edelleen 12 prosenttiin, missä prosentti on yhä myös kuluvana vuonna.

Myös asteikon alimmat ja ylimmät tulorajat ovat eläneet. Esimerkiksi vuonna 2006 alinta tulorajaa nostettiin 394 000 Norjan kruunuun ja ylimmän tuloveroluokan tulorajaa laskettiin 750 000 Norjan kruunuun. Ansiotuloista tehtävän tulonhankkimisvähennyksen prosenttia korotettiin vuonna 2007 kahdella prosenttiyksiköllä 36 prosenttiin. Vuonna 2010 veroasteikon tulorajoihin tehtiin 3,5 ja kuluvana vuonna 3,2 prosentin tarkistukset.

Tuloveroasteikko 2004		Tuloveroasteikko 2005		Tuloveroasteikko 2011	
NOK/v	Vero- aste, %	NOK/v	Vero- aste, %	NOK/v	Vero- aste, %
- 354 300	0	- 381 000	0	- 471 200	0
354 300 - 906 900	13,5	381 000 - 800 000	12	471 200 - 765 800	9
906 900 -	19,5	800 000 -	15,5	765 800 -	12

Ruotsi

Valtion kaksiportainen tuloveroasteikko alkaa kuluvana vuonna 383 000 Ruotsin kruunun verotettavista tuloista ja ylempää 25 prosentin marginaaliveroa sovelletaan 548 300 Ruotsin kruunun vuosituloihin. Tuloveroasteikon tuloluokan tulorajoja korotettiin edellisestä vuodesta 2,9 prosenttia. Marginaaliveroprosentteja ei muutettu.

Perusvähennys vaihtelee alle 65-vuotiaalla verovelvollisella verotettavien tulojen mukaan 12 600 ja 33 000 Ruotsin kruunun välillä. Ruotsissa otettiin vuonna 2007 käyttöön verosta tehtävä ja työtuloihin perustuva vähennys, joka on samantyyppinen kuin Suomen työtulovähennys. Työtulovähennystä on nostettu käyttöönoton jälkeen joka vuosi. Vähennys on maksimissaan alle 65 vuotiailla 21 250 Ruotsin kruunua.

Kotitalousvähennys tuli voimaan heinäkuussa 2008. Sen perusteella saa kuluvana vuonna vähentää tiettyjen ostettujen palveluiden hinnasta 50 prosenttia 50 000 kruunuun asti. Vuoden 2009 heinäkuussa kotitalousvähennys laajeni koskemaan asuntojen remontoititöitä. Samassa yhteydessä poistettiin myös vähennyksen 1 000 kruunun omavastuu.

Ammattiliittojen jäsenmaksujen vähennyskelpoisuus poistettiin vuonna 2007. Muita poistettuja veroja ovat varallisuusvero ja kansallinen kiinteistövero. Kansallisen kiinteistöveron tilalle tuli vuonna 2008 kunnallinen kiinteistömaksu. Vuonna 2009 yhteisöveroprosentti laski 28 prosentista 26,3 prosenttiin ja työntekijän sosiaalivakuutusmaksuja kevennettiin yhdellä prosenttiyksiköllä.

Valtion tuloveroasteikko 2009		Valtion tuloveroasteikko 2010		Valtion tuloveroasteikko 2011	
Verotettava tulo, SEK/v	Veroaste, %	Verotettava tulo, SEK/v	Veroaste, %	Verotettava tulo, SEK/v	Veroaste, %
– 380 200	0	– 372 100	0	– 383 000	0
380 200 – 538 800	20	372 100 – 532 700	20	383 000 – 548 300	20
538 800 –	25	532 700 –	25	548 300 –	25

Tanska

Työn verotusta on kevennetty Tanskassa vuosina 1999–2002, 2004, 2009 ja 2010. Vuonna 2004 Tanskassa otettiin käyttöön kunnallisverotukseen ansiotulovähennys, joka oli aluksi 2,5 prosenttia palkasta ja enintään 600 Tanskan kruunua. Vuonna 2007 sen enimmäismäärä oli jo 7 500 Tanskan kruunua, vuonna 2008 12 300 kruunua ja vuonna 2009 enimmäismäärä nostettiin 13 600 kruunuun. Samana vuonna vähennyksen nousuprosentti korotettiin 4 prosentista 4,25 prosenttiin.

Vuonna 2006 valtiolle menevän perusveron veroprosenttia alennettiin 5,5 prosentista 5,48 prosenttiin ja vuonna 2009 veroprosentti laski edelleen 5,04. Muut asteikon veroprosentit pysyivät aikaisempien vuosien tasolla.

Vuonna 2010 Tanskassa käynnistettiin suuri verouudistus. Tällöin valtion alimman tuloluokan veroprosentti laski 5,04 prosentista 3,76 prosenttiin, keskimäinen 6 prosentin veroluokka poistettiin kokonaan ja ylimmän veroluokan tuloajoja korotettiin 28 800 Tanskan kruunulla 389 900 Tanskan kruunuun. Asteikon ylimmän tuloluokan veroaste säilyi 15 prosentissa.

Muutosten seurauksena alimpien tulojen marginaaliveroaste putosi noin 1,5 prosenttiyksikköä 41 prosenttiin ja suuremmilla vuosituloilla marginaaliveroaste laski noin 7 prosenttiyksikköä 56 prosenttiin. Ylimpien marginaaliverojen verokatto laski samana vuonna 59 prosentista 51,5 prosenttiin.

Henkilökohtaista perusvähennystä on nostettu vuosittain yleisen ansiotason nousun kompensoimiseksi. Vuonna 2007 vähennys oli 39 500 kruunua ja vuonna 2008 se oli

41 000 kruunua. Nykyiselle tasolleen 42 900 kruunuun perusvähennys nousi vuonna 2009.

Vuonna 2007 Tanskassa uudistettiin paikallishallinnon rakenteita, mikä vaikutti myös verotukseen. Läänit lakkautettiin ja samalla poistettiin lääninhallinnon perimä keskimäärin 12 prosentin tulovero. Poistettu lääninvero korvattiin 8 prosentin terveysmaksulla sekä neljän prosenttiyksikön korotuksilla kunnallisveroihin.

Viro

Virossa on käytössä työtuloihin ja henkilökohtaisiin pääomatuloihin sovellettava tasaverojärjestelmä, mutta tulosta myönnettävä perusvähennys ja eräät muut vähennykset tekevät verotuksesta lievästi progressiivisen.

Viron veropolitiikan pitkäaikaisena tavoitteena on ollut keventää sekä luonnollisten henkilöiden että yrityksistä ulos jaettavien voittojen verotusta vuosittain yhdellä prosenttiyksiköllä. Vuonna 2004 veroprosentti oli 26, mistä se aleni 24:ään vuonna 2005, 23:een vuonna 2006, 22:een vuonna 2007 ja 21:een vuonna 2008. Veroprosenttia oli tarkoitus laskea aina 18 prosenttiin asti, mutta kansainvälinen taluskriisi ja sen myötä heikentynyt valtiontalous saivat hallituksen luopumaan veronkevennysohjelmastaan. Veroprosentti on siis edelleen 21, mutta kuluvana vuonna tehtiin päätös laskea tasavero 20:een vuodesta 2015 lähtien.

Verotettavan tulon vuosittaista alarajaa (eli henkilökohtaista perusvähennystä) on nostettu vuoden 2004 16 800 Viron kruunusta 20 400:aan vuonna 2005 ja 24 000 kruunuun vuonna 2006. Perusvähennys nostettiin 27 000 Viron kruunuun vuonna 2008, minkä jälkeen sitä oli tarkoitus korottaa vuosittain 3 000 kruunulla aina 36 000 Viron kruunuun asti. Myös tästä suunnitelmasta luovuttiin talouslaman vuoksi. Euron käyttöönoton myötä perusvähennys on kuluvana vuonna 1 728 euroa.

Vuonna 2006 perheellisen palkansaajan asemaa helpotettiin siten, että toisen vanhemman perusvähennys kaksinkertaistettiin toisesta lapsesta lähtien. Vuonna 2008 tuloajan nosto laajennettiin koskemaan myös yhden lapsen perheitä, mutta jo seuraavana vuonna palattiin taluskriisin vuoksi aikaisempaan käytäntöön.

Työttömyysvakuutusjärjestelmä otettiin käyttöön Virossa vuonna 2002. Vuodesta 2006 myös työntekijät alkoivat maksaa 0,6 prosentin työttömyysvakuutusmaksua. Maksu nostettiin 2 prosenttiin vuoden 2009 kesäkuun alussa. Heinäkuussa hallitus päätti työttömyysvakuutusmaksun uudesta korotuksesta, minkä seurauksena maksu nousi elokuun alusta lähtien 2,8 prosenttiin. Työnantajien vastaava maksu on puolet työntekijän maksusta.

Euroopan ulkopuoliset maat

Australia

Australian verovuosi alkaa 1. heinäkuuta ja päättyy seuraavan vuoden 30. kesäkuuta. Verovuonna 2003–2004 veronkevennysohjelma korotti tuloveroasteikon tuloarajoja 4-8 prosentilla ja nosti pienituloisten verokompensatiota. Seuraavana verovuonna tuloveroasteikon tuloarajoja korotettiin edelleen siten, että 80 prosenttia veronmaksajista sijoittui kolmeen alimpaan asteikkoluokkaan. Verovuonna 2006–2007 tuloarajoja nostettiin jälleen ja veroprosentteja kevennettiin kahdella prosenttiyksiköllä joka tuloarajaluokassa. Verovuonna 2007–2008 tuloveroasteikon 30 prosentin portaan alarajaa nostettiin 5 000 dollarilla.

Verovuonna 2008-2009 kolmen ylimmän asteikkoluokan tuloarajoja nostettiin selvästi, muun muassa ylintä tuloarajaa 20 prosenttia ja toiseksi alinta 13 prosenttia. Myös pienituloisille suunnattu verovähennys kasvoi 750 Australian dollarista 1 200 dollariin ja lastenhoitokustannuksia kompensoiva verovähennys nousi 30 prosentista 50 prosenttiin. Verovuonna 2009-2010 tuloveroasteikon kolmannen tuloarajaluokan marginaalivero laski 40 prosentista 38 prosenttiin. Samalla kasvatettiin pieni- ja keskituloisille suunnattuja verohelpotuksia. Verovuonna 2010-2011 tuloveroasteikon toisen tuloarajaluokan tuloarajaa korotettiin 2 000 Australian dollarilla ja toiseksi ylin marginaaliveroprosentti laski yhdellä prosenttiyksiköllä 37 prosenttiin. Sen lisäksi kasvatettiin pieni- ja keskituloisille (alle 30 000 dollarin verotettavilla tuloilla) suunnattua verohyvitystä 1 500 Australian dollariin.

Aikaisemmin veropolitiikan keskipitkän aikavälin tavoitteena oli neljän tuloarajaluokan supistaminen kolmeen siten, että ylin marginaaliprosentti alenisi nykyisestä 45:stä 40:een. Kansainvälisen talouskriisin vuoksi veropolitiikan tavoite lieveni kokonaisveroasteen pitämiseen kilpailukykyisellä tasolla.

Veroasteikot eivät sisällä perusterveydenhuollon rahoitusta varten perittävää 1,5 prosentin Medicare-maksua. Muita sosiaalivakuutusmaksuja Australiassa ei ole.

Tuloveroasteikko 2005–2006		Tuloveroasteikko 2009–2010		Tuloveroasteikko 2011–2012	
AUD/v	%	AUD/v	%	AUD/v	%
– 6 000	0	– 6 000	0	– 6 000	0
6 001 – 21 600	17	6 001 – 35 000	15	6 001 – 37 000	15
21 601 – 63 000	30	35 001 – 80 000	30	37 001 – 80 000	30
63 001 – 95 000	42	80 001 – 180 000	38	80 001 – 180 000	37
95 001 –	47	180 001 –	45	180 000 –	45

Japani

Japanissa verovuosi ei noudata kalenterivuotta, vaan alkaa 1. huhtikuuta lähtien. 1990-luvun lopulla Japanin vaimeaa talouskasvua koitettiin piristää keventämällä tuloveroja. Vuonna 2002 uudistettiin erityisesti yritysverotusta. Vuoden 2006 verouudistuksen yhtenä päätarkoituksena oli siirtää henkilöverotuksen painopistettä pois

kansallisesta tuloverosta kohti paikallista tuloverotusta. Tällöin paikallinen kolmipor-
tainen tuloverotus muutettiin 10 prosentin tasaveroksi. Samalla valtion nelipor-
tainen tuloveroasteikko muutettiin kuusiportaiseksi ja pienimpien tulojen veroprosentteja
kevennettiin. Tästä lähtien tuloveroasteikko on pysynyt ennallaan marginaalivero-
prosenttien ulottuessa 5 prosentista 40 prosenttiin.

Valtion tuloveroasteikko 2007-2011	
Verotettava tulo, JPY/v	Veroaste, %
– 1 950 000	5
1 950 000 – 3 300 000	10
3 300 000 – 6 950 000	20
6 950 000 – 9 000 000	23
9 000 000 – 18 000 000	33
18 000 000 –	40

Kanada

Kanada on keventänyt tuloverotustaan useaan otteeseen 2000-luvulla. Liittovaltion
tuloveroasteikon marginaaliveroasteita alennettiin vuonna 2001 ja tuloluokkien tulo-
rajoja nostettiin 2001–2002. Heinäkuussa 2006 otettiin käyttöön uusi tulonhankki-
misvähennystä muistuttava työllisyysvähennys (*Employment Tax Credit*). Samaan aikaan
alle 6-vuotiaiden lasten perheille alettiin maksaa kuukausittain 100 Kanadan dollarin
lapsen hoitorahaa, jota verotetaan pienituloisemman puolison verotuksessa. Uuden
hoitorahan myötä Kanadan lapsilisäjärjestelmää uudistettiin hieman.

Vuonna 2007 työn verotusta kevennettiin nostamalla perusvähennyksen enimmäis-
määrää, alentamalla tuloveroasteikon alimman tuloluokan veroprosenttia 15,5:sta
15:ta sekä ottamalla käyttöön pienituloisille työntekijöille suunnattu etuus (*Working
Income Tax Benefit*). Samalla otettiin käyttöön alaikäisistä lapsista saatava lapsivä-
hennys ja korotettiin puoliso vähennystä.

Vuonna 2009 liittovaltion tuloveroasteikon kahden alimman tuloluokan tulo-
rajoja korotettiin 7,5 %:lla ja ylintä 2,5 %:lla. Perusvähennys nousi 9 600 Kanadan dollarista
10 320 Kanadan dollariin. Pieni- ja keskituloisille suunnattu työllisyysvähennys kaksin-
kertaistettiin ja lapsiin liittyvien etujen (national child benefit supplement, Canada
child tax benefit) tulo-
rajoja korotettiin.

Tuloveroasteikon tulo-
rajoja ja eri vähennyksiä on korotettu vuosittain indeksin mu-
kaisesti vuodesta 2000 lähtien.

Vuonna 2000 yritysveroprosentti oli 28, vuonna 2002 25, vuonna 2003 23 ja vuonna
2004 se aleni 21 prosenttiin. Vuonna 2008 yritysveroprosentti oli 19,5, vuonna 2009
19 ja vuonna 2010 se oli 18 prosenttia. Kuluvana vuonna veroprosentti laski 16,5 pro-
senttiin, mistä se kevenee ensi vuoden alussa vielä 15 prosenttiin. Vuonna 2008 alen-
nettiin liittovaltion tavaroiden ja palvelujen verokanta kuudesta prosentista viiteen.
Osa provinseista ja maakunnista asettaa vähittäismyynnille omia myyntiverojaan.

Liittovaltion tuloveroasteikko 2009		Liittovaltion tuloveroasteikko 2010		Liittovaltion tuloveroasteikko 2011	
Verotettava tulo, CAD/v	Veroaste, %	Verotettava tulo, CAD/v	Veroaste, %	Verotettava tulo, CAD/v	Veroaste, %
– 40 726	15	– 40 970	15	– 41 544	15
40 726– 81 452	22	40 970 – 81 941	22	41 544 – 83 088	22
81 452 – 126 264	26	81 941 – 127 021	26	83 088 – 128 800	26
126 264 –	29	127 021 –	29	128 800 –	29

USA

Presidentti George Bushin hallitus aloitti vuonna 2001 veronkevennysohjelman, jonka oli määrä ulottua vuoteen 2010 asti. Ohjelma kevensi tuloverotusta muuttamalla tuloveroasteikkoa, nostamalla lapsivähennyksiä ja uudistamalla avioparien verotusta. Veroasteikossa otettiin vuonna 2002 käyttöön uusi 10 prosentin tuloveroluokka ja kevennettiin marginaaliveroprosentteja.

Tammikuussa 2003 presidentti Bush esitti uuden kasvupaketin, jonka perusteella tehty lakiesitys hyväksyttiin toukokuussa 2003. Uuden tuloveroluokan tuloarajaa nostettiin 1 000 Yhdysvaltojen dollarilla vuonna 2003. Muina vuosina tuloveroasteikon asteikkoluokkien tuloarajoja sekä vähennysten tuloarajoja on muutettu inflaation mukaisesti. Helmikuussa 2008 Bush allekirjoitti elvytyspaketin, jossa muun muassa korotettiin sekä ansiotulovähennystä että lapsivähennystä.

Presidentti Barak Obaman elvytyspaketti (*American Recovery and Reinvestment Act*) vuonna 2009 kevensi erityisesti keskiluokan tuloverotusta. Ansiotulovähennystä kasvatettiin korottamalla vähennyksen maksimimäärää sekä luomalla vähennykseen uusi lisäporras kolmennen lapsen mukaan. Lisäksi lapsivähennykseen oikeuttavia tuloarajoja löysennettiin sekä luotiin työssäkäyville kokonaan uusi Making Work Pay-verohyvitys (MWP). Yksinäisellä maksimissaan 400 dollarin verohyvitys alkaa leikkautua pois kahdella prosentilla 75 000 dollarin ylittäviltä tuloilta. MWP-verohyvitys ja ansiotulovähennyksen laajennus ovat väliaikaisia päätöksiä.

Vuoden 2010 lopussa sekä George W. Bushin tuloveroasteikon kevennyksiä että verovähennyksiä päätettiin jatkaa vuoteen 2012 asti.

Liittovaltion tuloveroasteikko 2010		Liittovaltion tuloveroasteikko 2011	
Verotettava tulo, USD/v	Veroaste, %	Verotettava tulo, USD/v	Veroaste, %
– 8 375	10	– 8 500	10
8 375 – 34 000	15	8 500 – 34 500	15
34 000 – 82 400	25	34 500 – 83 600	25
82 400 – 171 850	28	83 600 – 174 400	28
171 850 – 373 650	33	174 400 – 379 150	33
373 650 –	35	379 150 –	35

Yhdysvaltojen liittovaltion tuloveroasteikot kokonaisuudessaan vuosilta 1945-2011 löytyvät excel-tiedostona Tax Policy Centerin internet-sivuilta osoitteesta:

<http://www.taxpolicycenter.org/taxfacts/index.cfm>

Lisäksi sivustolta löytyy tietoa muun muassa Yhdysvaltojen ansiotulovähennyksen ja perusvähennyksen parametreistä.

TULOVEROASTEET 2011

YKSINÄINEN PALKANSAAJA JA YHDEN TYÖSSÄKÄYVÄN VANHEMMAN
PALKANSAAJAPERHE

Yksinäinen tulonsaaja

Maa	Palkkatulo vuodessa euroina			
	25000	38400	59000	125100
Alankomaat	24,6 %	31,4 %	36,1 %	44,5 %
Australia	13,9 %	19,2 %	23,7 %	32,0 %
Belgia	32,2 %	40,6 %	46,7 %	53,5 %
Britannia	19,8 %	23,5 %	27,8 %	36,6 %
Espanja	21,6 %	25,4 %	29,5 %	36,6 %
Italia	28,2 %	35,1 %	40,2 %	47,0 %
Itävalta	26,4 %	32,9 %	38,5 %	43,7 %
Japani	19,1 %	20,3 %	22,9 %	29,1 %
Kanada	19,4 %	24,1 %	27,1 %	36,4 %
Norja	19,5%	24,7%	28,6%	37,7 %
Ranska	26,4 %	28,5 %	33,8 %	40,9 %
Ruotsi	22,1 %	25,1 %	32,6 %	45,6 %
Saksa	33,0 %	38,3 %	42,6 %	44,0 %
Suomi	22,2 %	29,8 %	36,3 %	45,7 %
Sveitsi	10,8 %	13,6 %	17,3 %	25,5 %
Tanska	32,6 %	35,5 %	38,2 %	47,7 %
Viro	22,2 %	22,7 %	23,1 %	23,5 %
Yhdysvallat	18,6 %	22,5 %	27,0 %	31,2 %

Puolisot, joista toinen on tuloton, kaksi lasta

Maa	Työssäkävyn puolison palkkatulo euroina			
	25000	38400	59000	125100
Alankomaat	24,6 %	31,4 %	36,1 %	44,5 %
Australia	12,4 %	19,2 %	23,7 %	32,0 %
Belgia	18,0 %	27,9 %	37,6 %	49,2 %
Britannia	0,0 %	21,5 %	27,8 %	36,6 %
Espanja	17,9 %	23,0 %	27,9 %	35,8 %
Italia	20,6 %	30,7 %	38,4 %	47,0 %
Itävalta	23,7 %	31,2 %	37,4 %	39,7 %
Japani	13,7 %	16,5 %	19,4 %	29,4 %
Kanada	11,6 %	19,1 %	23,8 %	34,7 %
Norja	13,2%	20,7%	26,0%	36,5%
Ranska	21,8 %	22,5 %	24,9 %	30,9 %
Ruotsi	22,1 %	25,1 %	32,6 %	45,6 %
Saksa	23,2 %	29,5 %	33,5 %	35,6 %
Suomi	22,2 %	29,8 %	36,3 %	45,7 %
Sveitsi	6,2 %	7,3 %	10,2 %	18,0 %
Tanska	24,0 %	29,9 %	34,6 %	46,0 %
Viro	20,5 %	21,7 %	22,4 %	23,1 %
Yhdysvallat	6,7 %	10,0 %	15,3 %	24,7 %

VERONMAKSAJAT

TULOVEROASTEET* 2011

KAHDEN TYÖSSÄKÄYVÄN VANHEMMAN PALKANSAAJAPERHE, KAKSI LASTA

Palkkatulot vuodessa euroina			
1. puoliso	25 000	38 400	59 000
+ 2. puoliso	38 400	59 000	125 100
= yhteensä	63 400	97 400	184 100
Alankomaat	28,7 %	34,2 %	41,8 %
Australia	17,1 %	21,9 %	29,3 %
Belgia	29,6 %	38,8 %	48,4 %
Britannia	22,1 %	26,1 %	33,8 %
Espanja	22,4 %	26,9 %	33,8 %
Italia	30,8 %	36,4 %	44,8 %
Itävalta	29,3 %	35,6 %	39,3 %
Japani	17,6 %	19,7 %	24,9 %
Kanada	19,2 %	23,9 %	32,3 %
Norja	22,7 %	27,1 %	34,8 %
Ranska	26,0 %	27,7 %	32,2 %
Ruotsi	23,9 %	29,6 %	41,4 %
Saksa	30,9 %	35,4 %	37,9 %
Suomi	26,8 %	33,7 %	42,7 %
Sveitsi	8,7 %	11,5 %	17,8 %
Tanska	34,4 %	37,2 %	44,7 %
Viro	21,9 %	22,5 %	23,1 %
Yhdysvallat	13,4 %	18,2 %	25,4 %

*) tuloveroaste yhteensä = puolisoitten yhteenlaskettujen verojen osuus yhteenlasketuista tuloista.

LISÄTULON MARGINAALIVEROASTEET 2011
YKSIÄINEN PALKANSAAJA JA YHDEN TYÖSSÄKÄYVÄN VANHEMMAN
PALKANSAAJAPERHE

Yksinäinen tulonsaaja

Maa	Palkkatulo vuodessa euroina			
	25000	38400	59000	125100
Alankomaat	45,2 %	42,2 %	52,0 %	52,0 %
Australia	16,5 %	31,9 %	39,0 %	39,5 %
Belgia	61,2 %	55,0 %	59,2 %	59,6 %
Britannia	30,9 %	30,2 %	42,1 %	62,1 %
Espanja	31,6 %	40,6 %	42,7 %	44,0 %
Italia	38,0 %	47,9 %	48,5 %	44,0 %
Itävalta	44,0 %	48,7 %	38,0 %	43,7 %
Japani	21,9 %	26,8 %	36,4 %	43,8 %
Kanada	25,8 %	31,1 %	38,6 %	46,4 %
Norja	25,7 %	35,8 %	35,8 %	47,8 %
Ranska	33,6 %	43,0 %	43,1 %	51,0 %
Ruotsi	29,5 %	32,5 %	53,3 %	57,6 %
Saksa	45,6 %	50,5 %	53,4 %	44,3 %
Suomi	33,6 %	45,1 %	48,8 %	54,6 %
Sveitsi	17,1 %	20,8 %	25,3 %	38,3 %
Tanska	40,8 %	40,9 %	56,1 %	56,1 %
Viro	23,6 %	23,7 %	23,7 %	23,7 %
Yhdysvallat	22,2 %	35,7 %	34,5 %	36,4 %

Puolisot, joista toinen on tuloton, kaksi lasta

Maa	Työssäkäyvän puolison palkkatulo euroina			
	25000	38400	59000	125100
Alankomaat	45,1 %	42,2 %	52,0 %	52,0 %
Australia	39,7 %	31,6 %	38,4 %	39,5 %
Belgia	45,9 %	50,5 %	56,3 %	59,6 %
Britannia	71,9 %	30,2 %	42,1 %	62,1 %
Espanja	32,8 %	40,6 %	42,7 %	43,9 %
Italia	43,7 %	49,5 %	51,8 %	44,0 %
Itävalta	44,7 %	48,7 %	38,0 %	43,7 %
Japani	21,2 %	23,3 %	28,7 %	34,9 %
Kanada	25,4 %	31,1 %	35,5 %	46,4 %
Norja	25,8 %	35,8 %	35,8 %	47,8 %
Ranska	23,8 %	26,0 %	31,2 %	42,9 %
Ruotsi	29,5 %	32,5 %	53,3 %	57,6 %
Saksa	37,7 %	43,2 %	41,2 %	43,8 %
Suomi	33,6 %	45,1 %	48,8 %	54,6 %
Sveitsi	6,2 %	16,6 %	18,4 %	31,4 %
Tanska	40,9 %	40,9 %	56,1 %	56,1 %
Viro	24,0 %	23,7 %	23,9 %	23,8 %
Yhdysvallat	6,7 %	23,6 %	23,6 %	36,0 %

LISÄTULON MARGINAALIVEROASTEET 2011*)
KAHDEN TYÖSSÄKÄYVÄN VANHEMMAN PALKANSAAJAPERHE, KAKSI LASTA

Palkkatulot vuodessa euroina			
1. puoliso	25 000	38 400	59 000
+ 2. puoliso	38 400	59 000	125 100
= yhteensä	63 400	97 400	184 100
Alankomaat	43,4 %	34,2 %	41,8 %
Australia	25,6 %	21,9 %	29,3 %
Belgia	54,7 %	38,8 %	48,4 %
Britannia	30,5 %	37,4 %	33,8 %
Espanja	37,1 %	26,9 %	33,8 %
Italia	44,9 %	50,3 %	45,4 %
Itävalta	46,8 %	35,6 %	39,3 %
Japani	22,8 %	19,7 %	24,9 %
Kanada	29,0 %	23,9 %	32,3 %
Norja	31,8 %	35,8 %	43,9 %
Ranska	29,0 %	27,7 %	32,2 %
Ruotsi	31,3 %	45,1 %	56,2 %
Saksa	44,2 %	35,4 %	37,9 %
Suomi	40,6 %	47,4 %	52,8 %
Sveitsi	16,8 %	11,5 %	17,8 %
Tanska	40,9 %	50,1 %	56,1 %
Viro	23,7 %	23,8 %	23,8 %
Yhdysvallat	23,0 %	28,4 %	35,5 %

*) Rajaveroaste yhteensä = painotettu keskiarvo puolisojen lisätulojen rajaveroasteista

**TYÖNANTAJAN SOSIAALIVAKUUTUSMAKSUT 2011
PERHEETÖN PALKANSAAJA**

Maa	Palkkatulo vuodessa euroina			
	25000	38400	59000	125100
Alankomaat	17,1 %	17,1 %	13,3 %	6,3 %
Australia	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Belgia	32,0 %	31,1 %	30,5 %	30,0 %
Britannia	9,2 %	10,8 %	11,9 %	12,9 %
Espanja	30,9 %	30,9 %	20,3 %	9,6 %
Italia	32,1 %	32,1 %	32,1 %	23,6 %
Itävalta	31,3 %	31,3 %	31,2 %	19,7 %
Japani	14,0 %	14,0 %	14,0 %	10,2 %
Kanada	6,9 %	6,4 %	4,2 %	2,0 %
Norja	14,1 %	14,1 %	14,1 %	14,1 %
Ranska	33,3 %	42,3 %	45,0 %	48,4 %
Ruotsi	31,4 %	31,4 %	31,4 %	31,4 %
Saksa	19,7 %	19,7 %	17,7 %	9,0 %
Suomi	22,6 %	22,6 %	22,6 %	22,6 %
Sveitsi	6,2 %	6,2 %	6,2 %	6,1 %
Tanska	1,2 %	0,8 %	0,5 %	0,2 %
Viro	34,4 %	34,4 %	34,4 %	34,4 %
Yhdysvallat	8,9 %	8,5 %	8,2 %	5,6 %

**PALKKAVEROKIILA ELI VEROJEN YHTEENLASKETTU OSUUS
TYÖVOIMAKUSTANNUKSISTA 2011
YKSIÄINEN PALKANSAAJA JA YHDEN TYÖSSÄKÄYVÄN VANHEMMAN
PALKANSAAJAPERHE**

Yksinäinen tulonsaaja

Maa	Palkkatulo vuodessa euroina			
	25000	38400	59000	125100
Alankomaat	35,6 %	41,4 %	43,6 %	47,8 %
Australia	13,9 %	19,2 %	23,7 %	32,0 %
Belgia	48,7 %	54,7 %	59,2 %	64,2 %
Britannia	26,6 %	31,0 %	35,5 %	43,8 %
Espanja	40,1 %	43,0 %	41,4 %	42,1 %
Italia	45,6 %	50,9 %	54,7 %	57,1 %
Itävalta	44,0 %	48,9 %	53,1 %	53,0 %
Japani	29,1 %	30,1 %	32,4 %	35,7 %
Kanada	24,6 %	28,7 %	30,0 %	37,6 %
Norja	29,4 %	34,0 %	37,4 %	45,4 %
Ranska	44,8 %	49,7 %	54,4 %	60,2 %
Ruotsi	40,7 %	43,0 %	48,7 %	58,6 %
Saksa	44,1 %	48,5 %	51,2 %	48,6 %
Suomi	36,5 %	42,7 %	48,0 %	55,7 %
Sveitsi	16,1 %	18,7 %	22,2 %	29,8 %
Tanska	33,4 %	36,0 %	38,5 %	47,8 %
Viro	42,1 %	42,5 %	42,8 %	43,1 %
Yhdysvallat	25,3 %	28,6 %	32,5 %	34,8 %

Puolisot, joista toinen on tuloton, kaksi lasta

Maa	Työssäkäyvän puolison palkkatulo euroina			
	25000	38400	59000	125100
Alankomaat	35,6 %	41,4 %	43,6 %	47,8 %
Australia	12,4 %	19,2 %	23,7 %	32,0 %
Belgia	37,9 %	45,0 %	52,2 %	60,9 %
Britannia	8,5 %	29,2 %	35,5 %	43,8 %
Espanja	37,3 %	41,2 %	40,1 %	41,4 %
Italia	39,9 %	47,5 %	53,4 %	57,1 %
Itävalta	41,9 %	47,6 %	52,3 %	49,6 %
Japani	24,3 %	26,8 %	29,3 %	36,0 %
Kanada	17,4 %	23,9 %	26,8 %	35,9 %
Norja	24,0 %	30,5 %	35,1 %	44,3 %
Ranska	41,4 %	45,5 %	48,2 %	53,5 %
Ruotsi	40,7 %	43,0 %	48,7 %	58,6 %
Saksa	35,8 %	41,1 %	43,5 %	40,9 %
Suomi	36,5 %	42,7 %	48,0 %	55,7 %
Sveitsi	11,8 %	12,8 %	15,5 %	22,7 %
Tanska	24,9 %	30,4 %	34,9 %	46,1 %
Viro	40,9 %	41,7 %	42,3 %	42,8 %
Yhdysvallat	14,3 %	17,0 %	21,7 %	28,7 %

**PALKKAVEROKIILA ELI VEROJEN YHTEENLASKETTU OSUUS
TYÖVOIMAKUSTANNUKSISTA 2011
KAHDEN TYÖSSÄKÄYVÄN VANHEMMAN PALKANSAAJAPERHE, KAKSI LASTA**

Palkkatulot vuodessa euroina			
1. puoliso	25 000	38 400	59 000
+ 2. puoliso	38 400	59 000	125 100
= yhteensä	63 400	97 400	184 100
Alankomaat	39,1 %	42,7 %	50,3 %
Australia	17,1 %	21,9 %	29,3 %
Belgia	46,5 %	53,2 %	60,8 %
Britannia	29,3 %	33,7 %	39,9 %
Espanja	40,8 %	41,3 %	49,4 %
Italia	47,6 %	51,9 %	56,3 %
Itävalta	46,2 %	50,9 %	53,8 %
Japani	27,7 %	29,6 %	34,1 %
Kanada	24,2 %	27,5 %	36,5 %
Norja	32,2 %	36,1 %	42,9 %
Ranska	46,7 %	49,8 %	55,2 %
Ruotsi	42,1 %	46,4 %	55,4 %
Saksa	42,3 %	45,5 %	48,1 %
Suomi	40,3 %	46,0 %	53,3 %
Sveitsi	14,1 %	16,7 %	22,6 %
Tanska	35,0 %	37,5 %	45,2 %
Viro	41,9 %	42,4 %	42,8 %
Yhdysvallat	20,3 %	24,4 %	31,4 %

Verotietoa sarjassa aikaisemmin ilmestynyt:

35. **Jaana Kurjenoja: Kansainvälinen palkkaverotusvertailu 2003.** 4.6.2003
36. **Teemu Lehtinen, Jenni Oksanen: Riittäisikö yksi veroprosentti?**
Ansiotulojen verotus Suomessa vuonna 2001 ja lineaarisesti progressiivinen verojärjestelmä. 11.8.2003
37. **Jaana Kurjenoja: Lapsiperheiden verokurimus**
Lapsiperheiden verotus, lapsilisät sekä päivähoito 11 Euroopan maassa. 29.9.2003
38. **Jenni Oksanen: Kuntien verot Suomen maakunnissa 2004**
Laskelmia kunnallisista veroista 19 kaupungissa ja maakunnassa vuonna 2004. 14.1.2004
39. **Jaana Kurjenoja: Kenelle työ kannattaa? Kannustinloukut 2004.** 1.3.2004
40. **Jenni Oksanen: Eläkkeet, verot ja ostovoima**
Esimerkkilaskelmia eläketulon verotuksesta ja nettoeläkkeen ostovoiman kehityksestä vuosina 1991-2004. 4.5.2004
41. **Jaana Kurjenoja: Kansainvälinen palkkaverotusvertailu 2004**
Suomen asema palkkaverottajana. 31.5.2004
42. **Jaana Kurjenoja: Veropolitiikka ja verotuotot**
Tilastollinen analyysi henkilöverotuksen, arvonlisäverotuksen ja yhteisöverotuksen tuotoista 1980- 2003. 20.1.2005, 2.p 7.4.2005
43. **Jenni Oksanen: Kulutusverotus Suomessa.** 5.4.2005
44. **Jaana Kurjenoja: Kansainvälinen palkkaverotusvertailu 2005**
Suomi työn verottajana. 6.6.2005
45. **Jaana Kurjenoja: Työvoimakustannuksen verokiila 2005.** 31.8.2005
46. **Jaana Kurjenoja: Veronkevennyksillä ostovoimaa**
Palkansaajan tuloverotus ja ostovoima 1991-2006. 3.1.2006
47. **Jenni Oksanen: Kuntien verot Suomen maakunnissa 2006**
Laskelmia kunnallisista veroista 19 kaupungissa ja maakunnassa vuonna 2006. 24.1.2006
48. **Jaana Kurjenoja: Kansainvälinen palkkaverotusvertailu 2006**
Miten Suomi verottaa nyt työtä? 16.8.2006
49. **Minna Punakallio: Kuntien verot Suomen maakunnissa 2007**
Laskelmia kunnallisista veroista 19 kaupungissa ja maakunnassa vuonna 2007. 13.12.2006
50. **Minna Punakallio: Verottaja ostajan kukkarolla**
Kulutusverot Suomessa ja muissa maissa. 4.10.2007
51. **Jaana Kurjenoja: Kansainvälinen palkkaverotusvertailu 2007**
Suomi palkkaverottajana. 25.10.2007
52. **Minna Punakallio: Kuntien verot Suomen maakunnissa 2008**
Laskelmia kunnallisista veroista 19 kaupungissa ja maakunnassa vuonna 2008. 30.1.2008
53. **Jaana Kurjenoja: Työn verotus ja perheet Euroopassa**
Perheiden verotus, lapsilisät ja päivähoito 11 Euroopan maassa. 11.2.2008
54. **Jaana Kurjenoja: Kansainvälinen palkkaverotusvertailu 2008**
Suomi työn verottajana. 15.9.2008
55. **Jaana Kurjenoja: Eläkkeensaajan verotus ja ostovoima 2000-luvulla** 10.2.2009
56. **Minna Punakallio: Kansainvälinen palkkaverotusvertailu 2009**
Suomen asema työn verottajana. 16.11.2009
57. **Mikael Kirkko-Jaakkola: Kuntien verot Suomen maakunnissa 2010**
Laskelmia kunnallisista veroista 19 kaupungissa ja maakunnassa. 7.1.2010
58. **Mikael Kirkko-Jaakkola: Eläkkeet, verot ja ostovoima**
Esimerkkilaskelmia eläketulon verotuksesta ja nettoeläkkeen ostovoimasta 2000-luvulla. 15.6.2010
59. **Minna Punakallio: Suomi ja muut maat työn verottajina**
Kansainvälinen palkkaverotusvertailu 2010. 9.11.2010
60. **Mikael Kirkko-Jaakkola: Kuntien verot 2011 - missä maksat eniten?**
Laskelmia kunnallisista veroista maakunnissa, niiden keskuskaupungeissa ja Helsingin seudulla. 13.12.2010
61. **Minna Punakallio: Mitä tuloverotuksessa on tapahtunut?**
Palkansaajan verot ja ostovoima 1990-luvun alun laman jälkeen. 4.7.2011
62. **Mikael Kirkko-Jaakkola: Mitä eläkeverotuksessa on tapahtunut?**
Eläkkeensaajan verot ja ostovoima 2000-2011. 4.8.2011

Veronmaksajain Keskusliitto + Verotieto Oy
Kalevankatu 4, 00100 HELSINKI, puhelin (09) 618 871, fax (09) 608 087
www.veronmaksajat.fi

VERONMAKSAJAT
Puolenpitoa.